

Kreatív
Európa
Kultúra

Kreatív Európa történetek

Creative Europe
Stories

Sikeres
magyar
projektek

Successful
Hungarian
Projects

2018–2020

kultura.kreativeuropa.hu

Segíthetünk?

A Kreatív Európa irodák hálózata minden, a Kreatív Európa programban résztvevő országban, így Magyarországon is jelen van. Munkatársaink örömmel állnak a pályázók és az érdeklődők rendelkezésére a Programmal és a pályázás folyamatával kapcsolatos kérdések megválaszolásában, valamint a külföldi partnerkeresésben.

kreativeuropa.hu

Can we help you?

For questions and assistance related to Creative Europe and help cooperating with organisations abroad, Creative Europe Desks are in place in every country participating in the Programme.

To find a desk in your country, follow the link:

[ec.europa.eu/
programmes/creative-
europe/contact_en](http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/contact_en)

Kreatív Európa történetek

Creative Europe Stories

Szerkesztő: Laura Brown, Deák Dániel, Deák Zsuzsanna, Jakab Veronika |
Grafikai munka: Bukovics Zoltán | A cikkeket írta: Gida Bettina | A Kreatív Európa
Iroda munkatársai: Mondik Gábor, Gida Bettina | Korrektor: Szilas Judit |
Felelős kiadó: Daazo Kft. – Deák Dániel | Nyomdai munkák: Crew Print Kft.;
1067 Budapest, Eötvös u. 9., Tel.: +36-1-401-3045; ügyvezető igazgató: Szamos Tamás

A kötetben szereplő cikkek alapját képező interjúk 2020 őszén készültek. /
The articles of this book are based on interviews made in the fall of 2020.

HU ISSN-2064-2113 | Megjelenik 2021. május 27-én.
Borítófotók: Mondik Gábor, Mediawave 2019

A kiadványban megjelenő adatok valóságtartalmáért és a képek jogtisztaságáért a
kiadó nem vállal felelősséget.

Kreatív
Európa
Kultúra

Támogatóink:

Kapcsolatfelvétel / Contacts:

Kreatív Európa Nonprofit Kft.

1111 Budapest, Karinthy Frigyes út 18. 5/2.

kultura@kreativeuropa.hu | +36 1 300 7202 | kultura.kreativeuropa.hu

Tartalom | Table of Contents

Büszkék lehetünk a magyar szervezetekre Interjú Mondik Gáborral, a Kultúra alprogram vezetőjével	6
We Can Be Proud of the Hungarian Organisations Interview with Gábor Mondik, Head of Culture Sub-programme	8
EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROJEKTEK EUROPEAN COOPERATION PROJECTS	10
Future Songwriting: egy projekt a jövő kreatív generációiért	12
Future Songwriting: A Project for the Future's Creative Generations	14
Európai zenei híd, gödöllői hídfővel	16
European Music Bridge with a Bridgehead in Gödöllő	18
Kortárs zene női hangokon	20
Contemporary Music in Female Sounds	22
Hallhatóvá tenni a kisebbségek hangjait	24
Making the Voices of Minorities Heard	26
Itt és MOST: nyugat-európai segítséggel a balkáni világzenéért	28
Western Europe to Promote Balkan World Music	30
Avantgárd, ahogy eddig nem láhattuk	32
Avant-garde from a Brand New Perspective	34
Fiatalokhoz és idősekhez is eljutnak a levéltárak digitális kincsei	36
Digital Treasures of Archives Reach the Young and the Old	38
Régiós összefogással a könnyűzenei szereplők nemzetközi érvényesüléséért	40
Regional Co-operation for the International Advocacy of Pop Musicians	42
Keresztül Európán a XXI. század trubadúrjaival	44
Throughout Europe with the Troubadours of the 21st Century	46
Roma Hősök az Európai Roma Színház megteremtéséért	48
Roma Heroes for the Creation of European Roma Theatre	50
Digitális könyvtári állománybővítés és hozzáférés-kiterjesztés	52
Extending Digital Libraries And their Access – in a European Co-operation	54
“Érzelmi viszonyba kell kerülni a projektekkel”	56
“You Should Be Emotionally Connected to the Projects”	58

Kortárs táncművészet nemzetközi együttműködésben	60
International Collaboration for Contemporary Dance	62
Csúcstechnológiával a kulturális örökségünkért	64
High-tech for Our Cultural Heritage	66
MŰFORDÍTÁSI PROJEKTEK LITERARY TRANSLATION PROJECTS	68
Társadalomtudomány és európai szépirodalom, közös könyvespolcon	70
Social Science and European Fiction on a Common Bookshelf	72
A 20. század nyomában, Valahol Európában	74
In the Wake of the 20th Century, Somewhere in Europe	76
A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG EURÓPAI ÉVE EUROPEAN YEAR OF CULTURAL HERITAGE	78
Kísérleti és underground zene tudományos megközelítésben	80
Experimental and Underground Music in a Scientific Approach	82
Bronzkori fazekasság első kézből	84
Bronze Age Pottery at First Hand	86
Foglaljunk helyet a királyi asztalnál!	88
Let's Take a Seat at the Royal Table!	90
Ütközőzónák a történelem, a társadalom és a kultúra metszetében	92
Contact Zones in the Cross-section of History, Society and Culture	94
A bronzkortól a rendszerváltásig	96
From the Bronze Age to the Regime Change	98
MUSIC MOVES EUROPE	100
Magyar innováció segítségével találhatnak egymásra a zenekarok	102
Hungarian Innovation Helps Bands Find Each Other	104
Világzenei képzés a legnagyobbaktól	106
World Music Training Programme from the Very Best	108
Magyarország új kulturális-kreatív régiója Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa	110
Hungary's New Cultural-creative Region European Capital of Culture - Veszprém-Balaton 2023	112
SZÁMOK / NUMBERS	114

Büszkék lehetünk a magyar szervezetekre

Beszélgetés Mondik Gáborral, a Kreatív Európa Iroda Kultúra alprogram vezetőjével

2020-ban egy hétéves ciklus végére értünk. Röviden hogyan értékeled ennek az időszaknak a kulturális eredményeit? Hogyan alakultak az elmúlt hét évben a számok?

Büszkék lehetünk, mert a magyar szervezetek jól szerepeltek a Kultúra alprogramban. A magyar részvétellel megvalósuló projektek összesen több mint 7 millió euró támogatást nyertek a hét év alatt.

A legnagyobb és legnépszerűbb pályázati területen, az együttműködési projekteknél emelkedő tendenciáról beszélhetünk. Míg az első öt évben összesen négy projektet vezettek magyar szervezetek, az utolsó két évben ez megháromszorozódott: összesen 12 magyar koordinálású projekttel zártuk a ciklust. Azt is nagyon fontos kiemelni, hogy a magyar szervezetek hagyományosan inkább társszervező-

ként vesznek részt az együttműködésekben: a 12 koordinátor mellett körülbelül még 70 projektben van jelen magyar partner.

A műfordítási területen sajnos ellentétes folyamat zajlott, nagyrészt a kritériumok magyar szempontból kedvezőtlen alakulása miatt: míg az időszak elején hat-nyolc kiadó nyert egy adott évben, a végére ez sajnos visszaesett egyetlen kiadóra. Viszont a nagyobb volumenű hároméves pályázaton, amit csak két alkalommal hirdettek meg a hét év alatt, mindkétszer volt magyar nyertes, a 2018-as kiíráson két kiadó is.

2014-től egyfajta szimbiózisban dolgoztok a Kreatív Európa programon belül a MEDIA alprogrammal. Mit jelent számotokra ez az együttműködés?

2014 előtt két teljesen különálló programként futott a MEDIA és a Kultúra. A döntésnek, hogy a két programot egyesítették, szerintem nemcsak adminisztratív, hanem szimbolikus jelentősége is van: a filmművészet, az audiovizuális ipar ugyanúgy része a kultúrának, mint például a zene, a design vagy a kulturális örökség. A filmes célcsoport elég jól behatárolható és talán a leginkább iparági jellegű a kulturális szektorban. Ezért is maradt meg önálló alprogramként, tiszteletben tartva a 2021-ben 30 éves MEDIA program hagyományait. Ugyan a célcsoportjaink eltérőek, de a program egészének kommunikációjában meg tudjuk találni a közös pontokat, amiket igyekszünk is kihasználni.

Van személyes kedvenced a sikeres projektek közül?

Szerencsére sok projektet ismertem meg közelebbről, nagyon nehéz lenne egyet kiemelni. Éppen azt szeretem bennük, hogy nagyon sokfélék: van, amelyik alapvetően gondolja újra világunk gazdasági modelljét; van, amelyik egy ország zenei kincsét akarja megőrizni és hozzáférhetővé tenni; van, amelyik kulturális

Foto: Chripkó Lili

szakemberek képzését helyezi a középpontba; és olyan is, amelyik a kulturális örökséget szeretné a digitalizáció segítségével közelebb hozni az emberekhez. Az évek során, amiket ebben a munkakörben eltöltöttem, részt vehettem fantasztikus előadásokon, izgalmas koncerteken, különleges kiállításokon, érdekes konferenciákon és láthattam elképesztő emberi teljesítményeket – ezekért mind rendkívül hálás vagyok.

A következő néhány év kihívásokkal lesz teli – ez a közhely most különösen igaznak tűnik. Mi vár a Kreatív Európa Kultúra alprogramjára?

Valóban igaz: egy új hétéves pénzügyi ciklus elé nézünk, amelyben szerencsére helyet kap a Kreatív Európa program következő időszaka is. Egyrészt megmaradnak a 2014-2020-as programban bevált pályázati területek, de újakkal is bővül a kínálat. A kulturális területek számára nyitott horizontális felhívások – együttműködési projektek, platformok, hálózatok – és a könyvkiadóknak szóló műfordítási projektek mellett további szektorális támogatási formák bevezetését tervezi az Európai Bizottság a zene, a kulturális örökség és építészet, a design és divat, illetve a kulturális turizmus területein. Továbbá a művészek és a kulturális szakemberek mobilitásának is kiemelt figyelmet szentelnek majd. Az új felhívások tesztelésére tesztpályázatokat, úgynevezett pilot projekteket vagy előkészítő akciókat hirdettek meg. Ilyen volt például a zenei szektornak szóló Music Moves Europe kezdeményezés vagy a rövidtávú művészeti mobilitást, rezidencia-programokat támogató i-Portunus.

A 2014-2020-as időszak 1,46 milliárd eurós költségvetéséhez képest az új program hét éveére körülbelül 2,44 milliárd eurót biztosít az Európai Bizottság. Ennek az összegnek legalább az egyharmada a Kultúra alprogram pályázatait fogja finanszírozni.

Tegyük fel, hogy egy ambiciózus fiatal alkotó vagyok, tele ötletekkel. Mit javasolnál, hogyan kezdjek neki a Kultúra alprogram pályázatainak tanulmányozásához? Milyen fázisban érdemes pályázni egy projekttel?

Az első kérdés az, hogy fiatal ambiciózus alkotóként kezel-e szervezeti háttérrel,

ugyanis a pályázatok majdnem mindegyikénél alapfeltétel, hogy csak a kulturális szférában aktív szervezetek jelentkezhetnek. Ez alól egyedüli kivétel a mobilitási pályázat, amely a 2014-2020-as időszakban pilotként i-Portunus néven futott és a tervek szerint 2021-2027-es időszakban is folytatódik.

Ha a szervezeti keretek megvannak, akkor a következő nagyon fontos lépés a nemzetközi partnerek megtalálása, hiszen a pályázatok többségére konzorciumként lehet jelentkezni. A nemzetközi porondra való kilépésben nagy segítséget jelenthet, ha a szervezet csatlakozik egy hálózathoz, amely lehetőséget biztosít neki a kapcsolatépítésre és a tapasztalatszerzésre. A nyertes pályázók rendszeresen beszámolnak nekünk arról, hogy mennyire fontos a pályázás során a partnerek között meglévő szakmai kapcsolat és a bizalom. Nem szabad elkeseredni, ha elsőre nem sikerül támogatást nyerni: sok pályázat két-három alkalommal is elbukik, mielőtt a korábbi tapasztalatokra építve, a hibákat kijavítva nyerne.

Amit még semmiféleképpen sem szabad kihagyni: az ötlet. Kell egy olyan kiinduló pont, amit az összes partner a magáénak érez és teljes mellszélességgel vállalni tud, és be is tudja építeni a napi gyakorlatába. Nem érdemes tehát a „gombhoz varni a kabátot” és azt keresni, hogy mi az, ami a pályázati kiírásnak a legjobban megfelelhet, hanem egy valóban megvalósítani kívánt ötletéről kell bebizonyítani, hogy az miért is felel meg teljes egészében a pályázati kiírásnak. Bár elsőre talán nem tűnik annak, ez hatalmas különbség!

Hol és hogyan lehet titeket, a Kreatív Európa Irodát elérni?

Munkaidőben az érdeklődők rendelkezésére állunk telefonon és e-mailben, valamint személyes konzultációra is van lehetőség – bár ez utóbbi a koronavírus-járvány miatt most online, videohívás formájában történik. Fontos kommunikációs csatornáink még a [honlapunk](#) és a hírlevelünk, amely közel 3700 regisztrált olvasónkhoz jut el minden héten. Természetesen jelen vagyunk a közösségi médiában is, ez ma már elengedhetetlen a naprakész tájékoztatáshoz.

We Can Be Proud of the Hungarian Organisations

Interview with Gábor Mondik, Head of Culture Sub-programme at Creative Europe Desk Hungary

In 2020, we have reached the end of a seven-year-long cycle. How would you summarise the cultural achievements of this period? How have the numbers evolved over the last seven years?

We can be proud because the Hungarian organisations performed really well in the Culture sub-programme. Projects with Hungarian participation won grants of a total of more than 7 million euros over the seven years.

The co-operation projects, the largest and most popular field of application, show a rising trend. While in the first five years only four projects were led by Hungarian organisations, this has tripled in the last two years: we have closed the cycle with a total of 12 Hungarian-coordinated projects. It is also very important to emphasise that Hungarian organisations traditionally participate in co-operations as co-organisers: in addition to the 12 coordinators, Hungarian partners are participating in about 70 other projects.

Unfortunately, in the field of literary translation the opposite process took place, largely due to the unfavourable – from the Hungarian point of view – development of the criteria: while at the beginning of the period six to eight publishers won in a given year, by the end it unfortunately fell back to a single publisher. However, in the larger scale three-year application, which was available only twice in seven years, there were Hungarian winners both times, in the 2018 call there were also two publishers.

Since 2014, you have been working in a kind of symbiotic relationship with the MEDIA sub-programme within the Creative Europe programme. What does this co-operation mean to you?

Before 2014, MEDIA and Culture operated as two completely separate programmes. The decision to merge the two programmes has, in my view, not only administrative but also symbolic

significance: cinema, audiovisual industry are as much a part of culture as music, design or cultural heritage. The target group of film can be defined fairly well and is perhaps the most industrial in nature in the cultural sector. That is why it remained to be a sub-programme, respecting the traditions of MEDIA programme which celebrates its 30th birthday in 2021. Although our target groups are different, we can find common ground in the communication of the programme as a whole, which we also try to benefit from.

Do you have a personal favourite of the successful projects?

Fortunately, I got to know many projects in detail, it would be very difficult to highlight one. I just like that they are extremely diverse: there is one that fundamentally rethinks the economic model of our world; one that wants to preserve and make the musical treasure of a country accessible; one that focuses on the training of cultural professionals, and one that wants to bring cultural heritage closer to people through digitisation. Over the years I have spent in this job, I have been able to attend fantastic performances, exciting concerts, special exhibitions, interesting conferences and see amazing human achievements – all of which I am extremely grateful for.

The next few years will be full of challenges – this cliché now seems to be particularly true. What awaits Creative Europe's Culture sub-programme?

It is indeed true: we are facing a new seven-year-long financial cycle, in which luckily, the next period of Creative Europe programme will also have a place. On the one hand, the schemes of the 2014-2020 programme will continue, but on the other hand the offer will be expanded with new ones as well. In addition to horizontal calls for cultural fields – co-operation projects, platforms, networks – and literary

translation projects for publishers, the European Commission plans to introduce additional forms of sectoral support in the fields of music, cultural heritage and architecture, design and fashion, and cultural tourism. Furthermore, special attention will be paid to the mobility of artists and cultural professionals. Some test calls, so-called pilot projects or preparatory actions have already been announced to test the new calls, such as the Music Moves Europe initiative for the music industry, or the i-Portunus programme supporting the short-term artistic mobility and residencies.

Compared to a budget of 1.46 billion EUR for the period of 2014-2020, the European Commission will provide around 2.44 billion EUR for the seven years of the new programme. At least one third of this amount will fund the Culture sub-programme.

Suppose I am a young ambitious creator full of ideas. What would you recommend on how to start studying the schemes of the Culture sub-programme? At what stage is it worth applying with a project?

The first question is whether you have an organisational background as a young ambitious creator, as it is a basic condition for almost all applications that only organisations active in the cultural sphere can apply. The only exception for this is the mobility scheme, which ran under the name i-Portunus in the 2014-2020 period as a pilot, and it is planned to be continued in the 2021-2027 period as well.

Once the organisational framework is in place, the next very important step is to find interna-

tional partners, since in most cases only consortiums can apply for grants. Joining a network can be a great help if your organisation is going to the international stage, as it provides the opportunity to build relationships and gain experience. The winning applicants regularly report to us on the importance of the professional relationship and trust between the partners during the application process. You should not be disappointed if you do not win a grant at first: many applications fail two or three times before winning, building on past experience and correcting mistakes.

Another essential condition is to have an idea. You need a starting point that all partners feel the connection to, accept full responsibility for and can incorporate into their daily practices. It is not worth "putting the horse behind the carriage" and looking for what best fits the call for proposals, but you need to prove why an idea that is actually intended to be implemented fully complies with the call for proposals. While at first it may not seem like it, it is a huge difference.

Where and how can one contact the Creative Europe Desk?

During working hours, we are available to those interested by phone and email, as well as for personal consultations – although the latter is now taking place online in the form of video calls due to the coronavirus pandemic. Another important communication channel is our [website](#) and newsletter, which reaches nearly 3,700 registered readers every week. Of course, we are also present on social media, which is now essential for providing up-to-date information.

Európai együttműködési projektek

European Cooperation Projects

Az együttműködés talán a legfontosabb összetevője a figyelemre méltó európai kulturális teljesítményeknek.

A Kreatív Európa Kultúra alprogramjának Európai együttműködési projektek elnevezésű pályázata éppen ezt támogatja: találjunk társakat ötleteink megvalósításához az országhatárokon túl is, hogy aztán az ötletből megvalósuló alkotások minél szélesebb közönséghez eljussanak.

Az Együttműködési projektekben hagyományosan erős a magyar részvétel, valamint a sikeresen pályázók köre is széles: múzeumok, zenei szervezetek, fesztiválok, könyvtárak sikertörténeteiről olvashatunk a következő oldalakon.

Co-operation might be the most important constituent of remarkable European cultural achievements.

That is exactly what the European co-operation projects scheme of the Creative Europe - Culture sub-programme promotes: to find partners for the implementation of your ideas beyond the national borders as well, so that the products of artistic creation can reach as wide an audience as possible.

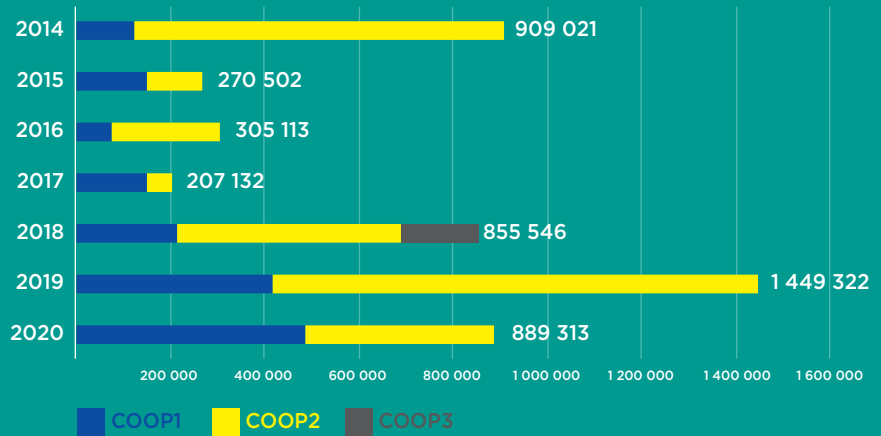
In Co-operation projects, Hungarian involvement is traditionally strong and the range of successful applicants is also wide: on the following pages you can read about the success stories of museums, music organisations, festivals and libraries.

**Támogatás magyar szervezeteknek
2014–2020 között**

Amount of support 2014–2020

4 885 951 EUR

Támogatás magyar szervezeteknek (EUR) / Support for Hungarian organisations (EUR)

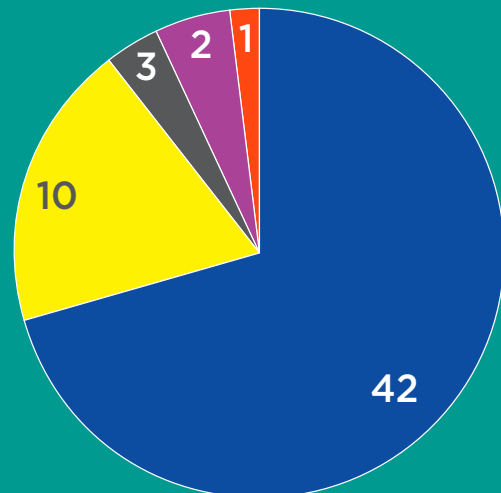
Támogatást nyert magyar szervezetek száma / Number of supported Hungarian organisations

			Σ
2014	1	11	12
2015		9	9
2016		6	6
2017	1	3	4
2018	2	17	19
2019	4	14	18
2020	4	12	16
Σ	12	72	84

 koordinátor partner

Nyertes szervezetek a támogatott pályázatok száma szerint / Supported organisations according to the number of successful applications

1 alkalom / time
2 alkalom / times
3 alkalom / times
4 alkalom / times
5 alkalom / times

ARTISJUS - MAGYAR SZERZŐI JOGVÉDŐ IRODA EGYESÜLET

Future Songwriting: egy projekt a jövő kreatív generációiért

Workshop pedagógusoknak (fotó: Artisjus)

„Mit tudnak az emberek általában az Artisjusról? Jogdíjat szedünk be, és ezt kifizetjük a zeneszerzőknek, dalszövegíróknak. Emellett azonban pár éve a zenei élet aktív résztvevői próbálunk lenni” – mutatta be az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda szerepét Szűcs Péter, a szervezet marketing-kommunikációs és PR-munkatársa.

Az Artisjus viszonylag nagy, 200 fős szervezet, amely egyesületi formában működik, és a magyar zenei alkotók szerzői jogi képviseletét látja el. Tagja a nemzeti jogvédő irodákat összefogó világszervezetnek, a CISAC-nak (International Confederation of Societies of Authors and Composers), itt találkoztak a finn jogvédő szervezettel, a Teostóval is. Tőlük származik a *Future Songwriting* projekt ötlete, amiből egy finn

próbaverzió után nemzetközi együttműködésben, többek között az Artisjus részvételével született meg a Kreatív Európa programhoz benyújtott sikeres pályázat.

„A konzorciumnak több lába van, jogkezelők és művészeti egyetemek vesznek részt benne összesen hat országból. Ez egy komplex edukatív projekt, a hangsúly a gyakorlaton, a közös alkotáson és dalszerzésen van” – mondta Szűcs Péter a *Future Songwriting*-ről. A projekt honlapján már most is hallható néhány dal, amelyet a foglalkozásokon részt vevő gyerekek írtak, és még tervben vannak további megjelenések is. „Azon túl, hogy diákoknak szól, a jövőre is gondolni kell, ezért a jelenlegi és a leendő zenetanárookra is hatni szeretnénk. Ezért az Artisjus 2019 novemberében tanári tréninget szervezett,

ARTISJUS - MAGYAR SZERZŐI JOGVÉDŐ IRODA EGYESÜLET

Future Songwriting
partner
2018
€419 806

ahol általános és művészeti iskolában tanító zenetanárok, valamint óvodapedagógusok találkozhattak a finn ötletgazdákkal, és megismerhették a kreatív zenealkotási folyamat módszerét.” A rendezvény kapcsán minisztériumi egyeztetésre is sor került a finn koordinátorok és az EMMI munkatársai között.

A partnerek között remekül működik a munkamegosztás, minden szervezet a saját profiljának megfelelő tevékenységet végez a projektben. Az Artisjus a tanári tréning megszervezésén felül a projekt teljes kommunikációjáért felel, így ők kezelik a honlapot és a közösségimédia-felületeket, híreket publikálnak, valamint egy kiadványt is készítenek a projektről. Feladataikban alvállalkozóként a Hangvető csapata segíti őket.

Szűcs Péter a sikeres nemzetközi együttműködés egyik titkát is elárulta: találni kell egy jó projektmenedzser-programot, ahol minden partner számára hatékonyan lehet kezelni a belső kommunikációt – de ez persze csak az első lépés. „A finn jogkezelő egy nagyon jó projektmenedzsért delegált, aki kézben tartja a dolgokat, időben figyelmezteti a partnereket az aktuális adminisztratív feladatokra. Ez nagyon megkönnyíti a nemzetközi együttműködést. Hamarosan lezárul a projekt, ez nagyon sok papírmunkával jár, de egyenesben vagyunk mindennel. Azt látom, hogy most már úgy működik a partnerség, mintha egy szervezethez tartoznánk” – számolt be a pozitív tapasztalatokról az Artisjus munkatársa.

Elmondása szerint a folytatáson is gondolkodnak, bár konkrétumok egyelőre még

Fotó: Artisjus

nem merültek fel. „Az Artisjusnak ez volt az első európai uniós projektje, sokat tanultunk belőle. A következő alkalommal már biztosan könnyebben vennénk az akadályokat, és jó volna látni a Future Songwriting hatását, a következő lépcsőfokot is, hogy hova fut ki a projekt.” Most még azonban elsősorban a jelenre koncentrálnak: néhány hónappal meghosszabbították a projekt-időszakot, így bepótolhatják a koronavírus miatt elmaradt programokat: a gyerekeknek szóló workshopokat, dalszerző alkalmakat. Ha ez sikerül, a honlap is további kreatív tartalmakkal bővíthet majd.

ARTISJUS SOCIETY

Future Songwriting: a Project for the Future's Creative Generations

“What is generally known about Artisjus? We collect royalties and pay them to composers and lyricists. Besides, we have been trying to be active participants of the music scene for a few years now” –presented the role of [Society Artisjus Hungarian Bureau for the Protection of Authors' Rights](#) Péter Szűcs, marketing-communication and PR professional of the organisation.

Artisjus is a relatively large organisation of 200 people that operates in the form of a society and provides copyright representation for Hungarian musicians. It is a member of [CISAC](#) (International Confederation of Societies of Authors and Composers), which is a world organisation consisting of national copyright agencies; this is how they met the Finnish office for copyright, [Teosto](#). The project of [Future Songwriting](#) was their idea, of which, after a Finnish pilot, a successful proposal for the Creative Europe

programme was launched in international co-operation, including Artisjus.

“The consortium rests on multiple pillars, with the participation of collecting societies and art universities from a total of six countries. This is a complex education project focusing on practise, co-creation and songwriting” – said Péter Szűcs about *Future Songwriting*. Some of the songs written by the children are already available on the website of the project, and even more releases are planned. “Although it targets students, we also have to think of the future, that is why we would like to involve the current and future music teachers as well. To this end, Artisjus organised a teacher training in November 2019, where music teachers of primary and art schools, as well as kindergarten teachers could meet the Finnish masterminds and learn about the method of creative music-making process.”

Photo: Artisjus

In connection with the event, the Finnish coordinators and colleagues of the Ministry of Human Capacities had a meeting as well.

The division of labour between the partners works well, each organisation carries out activities in the project according to its own profile. In addition to organising the teacher training, Artisjus is responsible for the communication of the project, including the management of the website and the social media platforms, publishing news, and the creation of a publication about the project. They are also supported in their tasks by the team of [Hangvető](#) as a subcontractor.

Péter Szűcs revealed one of the secrets of a successful international co-operation as well: you need to find a good project management programme, where all internal communication can be handled effectively for each partner – but this is only the first step. “The Finnish coordinator delegated an excellent project manager, who is on the top

ARTISJUS SOCIETY

Future Songwriting
partner
2018
€419 806

of things and warns partners in time about the current administrative tasks. This makes the international co-operation much easier. The project will end soon, which involves a lot of paperwork, but we can see the light at the end of the tunnel. In my experience, the partnership works as if we belonged to one single organisation” – the colleague of Artisjus told us about his positive experiences.

He said they are also thinking about the continuation of the project, although specifics have not yet emerged. “This was the first European Union project of Artisjus, and we learnt plenty from it. Next time, we would certainly take the obstacles easier and it would be good to see the effect of Future Songwriting, as well as the next step, where the project is headed.” Now, however, they are still focusing primarily on the present: the project period has been extended by a few months to make up for missed programmes due to the coronavirus: workshops for children, songwriting events. If this succeeds, the website might also be expanded with more creative content.

GÖDÖLLŐI SZIMFONIKUS ZENEKAR ALAPÍTVÁNY

Európai zenei híd, gödöllői hídfővel

A 2021-ben a fennállásának 40. évfordulóját ünneplő [Gödöllői Szimfonikus Zenekar](#) alapítványa vezeti a [Music Bridge \(Zenehíd\)](#) együttműködést, amely Európa öt országának hét szervezetét köti össze. Nagyzenei és kamarakoncertek, fiatalok zenei nevelése, szakmai programok és nemzetközi tudáscsere – ezt mind tartalmazza a [Music Bridge](#) gazdag, kétéves programja.

Az eredetileg a gödöllői zeneiskola tanáraiból alakult zenekar a város komolyzenei életének meghatározó szereplője, alapítványi fenntartású együttesként azonban szinte állandó forráshiánnyal küzdött. Az alapítvány különböző pályázatok segítségével és egyre tágabb körben végzett közművelődési tevékenységével tudja biztosítani a szakmai munka működési hátterét. „Az európai uniós pályázathoz is ezen az úton jutottunk el” – mondta Ferenczi Anna zenepedagógus, a [Music Bridge](#) projekt kezdeményezője. „Egy korábbi TÁMOP-pá-

lyázat keretében indultak el azok az értékes zenét közvetítő, közönségnevelő programjaink, amelyek során iskolákba és különböző vidéki helyszínekre látogattak el a zenekari tagokból álló kamaraegyüttesek.” Ez volt a kiindulási pont az európai együttműködési projekthez.

A Gödöllői Szimfonikus Zenekar Alapítvány bátran vállalta azt, amit a magyar szervezetek közül nem sokan tesznek meg a Kreatív Európa programban: koordinátorként pályázott a [Music Bridge](#) megvalósítására. Először Gödöllő testvérvárosaiiban kerestek és találtak egy-egy partnerszervezetet: a beregszászi [Pro Cultura Subcarpathicát](#), a csíkszeredai [Csíki Kamarazenekart](#) és a dunaszerdahelyi [Talentum Polgári Társulást](#). A projektben további két magyar szervezet, a [Talamba Ütőegyüttes](#) és a [Tolnai Ifjúsági Fúvószenekar](#) vesz részt partnerként. Az első két próbálkozás ugyan nem járt sikerrel, de ezek tanulságaira építve

Mesélő Mátyás – előadás gyerekeknek
(fotó: Lacsny Katalin, Váraljai János)

GÖDÖLLŐI SZIMFONIKUS ZENEKAR ALAPÍTVÁNY

Music Bridge Art Project
projektvezető
2019
€199 999

harmadszor is benyújtották a pályázatot – és ezúttal el is nyerték a támogatást.

„Ameddig csak a szomszédos országokra koncentráltunk, addig hiányosságként szerepelt a bírálóknak, hogy földrajzilag korlátozott a projekt. Ennél nagyobb lefedettségre kellett törekednünk” – mondta Gerhát Szilvia projektmenedzser. A csíkszeredai zenekaron keresztül sikerült a francia Le Baroque Nomade kamaraegyüttest is bevonni az együttműködésbe.

A projekt keretében szimfonikus zenekari koncerteket, szakmai konferenciákat, partnertalálkozókat, nemzetközi zenei kurzusokat és ifjúsági hangversenyeket szerveznek. 2020 tavaszán műhelytalálkozót is tartottak Gödöllőn helyi pedagógusok számára, akik hasznos visszajelzéseket adtak a zenekar ifjúsági programjának tervezéséhez. A nemzetközi együttműködés egyik kiemelt eseménye a Beethoven születésének 250. évfordulója alkalmából rendezendő koprodukció a Csíki Kamarazenekarral, a Gödöllői Szimfonikus Zenekar vezető karmestere, Horváth Gábor vezényletével.

„Szakmailag nyitást jelent és sok lehetőséget ad a projekt, de más vonal, mint amin korábban mozgott a zenekar, hiszen nem nagyzenekari koncertekről van szó elsősorban. A formálódó Nemzeti Komolyzenei Stratégia céljaival összhangban mi is arra törekszünk, hogy minél több embert elvezessünk az értékes zene szeretetéhez” – árulta el Ferenczi Anna.

A *Music Bridge* egyik eredménye, hogy megerősödtek a kis együttesek: az egyes hang-

Fotó: Lacsny Katalin, Váraljai János

szercsoportokból kamaraegyüttesek alakultak, és egyre több zenekari tag próbálja ki magát új szerepben, amikor óvodásoknak vagy iskolásoknak beszél a zeneművekről. A támogatás azt is lehetővé tette, hogy a StreamArt TV-vel szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki, így komolyzenei felvételek és oktatófilmek is készülnek a koncertekről. Ezek közül néhányat már a Hatoscsatorna közösségi televízió adásában is láthatott a közönség.

Az adminisztráció Gerhát Szilvia és Kecskés József alapítványi titkár feladata. „A papírmunka száraz, persze, de ez minden projektnek része, valahogy meg kell birkózni vele. Sokszor lélekölő munka, a szakmai rész sokkal szebb, de megéri, mert tudjuk, hogy valami szép dolgot támogatunk vele.”

A 2020-as év nem kedvezett a nemzetközi együttműködéseknek. A világjárvány a gödöllői alapítványnak és partnereiknek is sok nehézséget okozott. A programok, cserekapcsolatok jelentős részét el kellett halasztaniuk, de bíznak benne, hogy mindent be tudnak pótolni egy későbbi időpontban.

GÖDÖLLŐ SYMPHONY ORCHESTRA FOUNDATION

European Music Bridge with a Bridgehead in Gödöllő

Fotó: Lacsny Katalin, Váraljai János

Celebrating the 40th anniversary of its existence in 2021, the [Gödöllő Symphony Orchestra Foundation](#) leads the [Music Bridge](#) collaboration, which unites seven organisations from five European countries. Orchestral and chamber concerts, music education for the young, professional programmes and international knowledge exchange – all included in *Music Bridge's* rich, two-year long programme.

The orchestra, originally formed by the teachers of Gödöllő Music School, is a key player in the city's classical music life, but since it is operated by a foundation, it struggled with an almost constant lack of resources. The foundation is able to provide the operational background for its professional work with the help of various proposals and its increasingly widespread public cultural activities. "That is how we got to the European Union proposal as well," said

Anna Ferenczi music teacher, the initiator of the *Music Bridge* project. "Our programmes promoting valuable music and audience development were launched in the framework of a previous Social Renewal Operational Programme, during which the chamber ensembles consisting of orchestra members visited schools and various rural venues." This was the starting point of the European co-operation project.

The Gödöllő Symphony Orchestra Foundation boldly undertook what not many Hungarian organisations do in the Creative Europe programme: it applied for the implementation of the *Music Bridge* as a coordinator. First, they looked for and found one partner in each of the twin towns of Gödöllő: the [Pro Cultura Subcarpathica](#) in Berehove (Ukraine), the [Csík Chamber Orchestra](#) in Miercurea-Ciuc (Romania), and the [Talentum civic association](#) in Dunajská

Fotó: Lacsny Katalin, Váraljai János

Streda (Slovakia). In addition, two Hungarian organisations, the [Talamba Percussion Group](#) and the [Tolna Youth Brass Band Association](#) participate in the project as partners. Although the first two attempts were unsuccessful, based on their lessons learned, the proposal was submitted for a third time – and this time they won the grant.

“As long as we focused only on neighbouring countries, the evaluation said that the project was geographically limited. We had to strive for greater coverage,” said Szilvia Gerhát project leader. With the help of the orchestra in Miercurea-Ciuc, we managed to involve the French [Le Baroque Nomade](#) chamber ensemble in the co-operation as well.

In the framework of the project, symphony orchestra concerts, professional conferences, partner meetings, international music courses and youth concerts are organised. In the spring of 2020, a workshop was also held in Gödöllő for local teachers, who provided useful feedback for planning the orchestra’s youth programme. One of the highlights of the international co-operation is the co-production with the Csík Chamber Orchestra, conducted by Gábor Horváth, the leading conductor of the Gödöllő Symphony Orchestra, to be held on the occasion of the 250th anniversary of Beethoven’s birth.

GÖDÖLLŐ SYMPHONY ORCHESTRA FOUNDATION

Music Bridge Art Project
coordinator
2019
€199 999

“From a professional point of view, the project can be considered to be an opening and offers many opportunities, but it differs from what the orchestra is used to, as it is not primarily about orchestral concerts. In line with the goals of the emerging National Classical Music Strategy, we also strive to lead as many people as possible to love valuable music” – said Anna Ferenczi.

One of the results of the Music Bridge project is that it strengthened the small ensembles: the instrument groups formed chamber ensembles, and more and more orchestra members are trying out new roles when they talk to preschoolers or schoolchildren about the compositions. The grant also allowed for a closer relationship with StreamArt TV, including making classical music recordings and instructional films about the concerts. Some of these could already have been seen by the public on the Hatoscsatorna community television channel.

Administration is Szilvia Gerhát’s and József Kecskés’ task. “The paperwork is dry, of course, but it is part of every project; we have to deal with it. It is often soul-destroying work, the professional part is much nicer, but it is worth it because we know we support something nice with it.”

The year 2020 was not conducive to international co-operations. The pandemic caused a lot of difficulties for the Gödöllő foundation and their partners as well. A significant part of the programmes and exchanges had to be postponed, but they hope that they can make up for everything at a later date.

GRYLLUS KFT.

Kortárs zene női hangokon

„Létezik női vagy férfizene? És női vagy férfihangokból állnak? Másként hallgatják a férfiak a zeneszerző nők zenéjét, mint a férfiakét? És a nők?” Többek között ezekre a kérdésekre kereste a választ 2020 januárjában az Átlátszó Hang Újzenei Fesztivál, amely ez alkalommal szorosan kapcsolódott a MusicaFemina nemzetközi együttműködési projekthez.

A fesztivál kurátora, Gryllus Samu és főszervezője, Szálka Zsuzsanna egyben a kortárs zene női szereplőire fókuszáló *MusicaFemina – Woman-made Music* című projekt magyarországi koordinátorai is, így az Átlátszó Hang 2020-ban kiemelten foglalkozott a női zenei alkotókkal. Többek között a Central European University (CEU) társszervezésével kétnapos, jelentős sajtóviesszhangot kiváltó szimpóziumot szerveztek. Az eseményt nagy érdeklődés övezte: a hazai és külföldi résztvevők összesen több mint 25 előadót hallgathattak meg, akik négy kontinensről érkeztek. A szakmai program mellett lengyel, német és magyar női alkotók is bemutatkoztak a Ladyfest Budapest Extra keretében. „A Ladyfest erős szubkulturális képződmény, ezt kötöttük össze az Átlátszó Hanggal, ami egy másfajta szubkultúra. Ezzel pedig mindenki nyert” – mondta Gryllus Samu.

Az Átlátszó Hang fesztivál szervezőit a *MusicaFemina* ötletével a projektet vezető osztórák Mäzenatentum kereste meg. A magyar partner a számos zenei fesztivált is szervező Gryllus Kft. lett. „A Gryllus névről nem feltétlen a női alkotók jutnak az ember eszébe, de megláttam benne a lehetőséget, és úgy gondoltam: miért ne?” – mesélte a projekt indulásáról Gryllus Samu. Bécs és Budapest mel-

lett Németországban és Szlovéniában is volt még egy-egy partnerük. „A berlini Heroines of Sound fesztivál női elektronikus zenére specializálódott, ez még szűkebb rétegnek szól, mint az Átlátszó Hang. A ljubljana City of Women fesztivál pedig összművészeti ugyan, de kizárólag a női alkotókra és előadókra fókuszál. Számunkra a kezdetektől fontos volt, hogy mainstream fesztiválokon jelenjünk meg a gendertémával, és ne csak olyanoknak tudjuk megmutatni, akik amúgy is foglalkoznak

GRYLLUS KFT.

Musica Femina - Women made Music
House. Music. Europe.

partner	2018	€199 815
projektvezető	2020	€200 000

ilyesmivel. Ez mindenkinek hasznos volt, hiszen így ez a téma kikerült a zárt dobozból.”

A *MusicaFemina* első magyarországi eseményére 2019-ben a *Művészetek Völgyében*, a Kaláka Versudvarban került sor, ahol hazai női alkotók mellett a projekt keretében kiírt pályázat nyertese, egy fiatal szlovén dalszerző-énekes, Hana Fatur is bemutatkozott. A fesztiválokra való megjelenés és a szimpózium mellett új zeneművek, egy CD, egy tanulmánykötet, valamint női zeneszerzőket és előadókat bemutató kisfilmek is készültek, ezeket bárki megtekintheti az interneten.

„Kihívás volt és nagyon nagy felelősség, de rengeteget tanultunk közben” – osztotta meg a tapasztalatait Szálka Zsuzsanna. „Ez egy nagyon fontos projekt volt Magyarországon, látványos a hatása, erről folyamatosan kapjuk a visszajelzéseket.” Ezt Gryllus Samu is megerősítette. „Létrejött az, amire a projekt

hivatott volt: egy nemzetközi kooperáció, ami túlmutat a projekten. A partnerek közti kommunikáció és a megszerzett kapcsolati tőke megmarad a jövőben is.”

A pályázók számára is van néhány hasznos javaslatuk: „Az első számú jótanácsunk, hogy a partnereket nagyon meg kell válogatni. A legjobb, ha már van egy létező együttműködés, amiből létre tud jönni a projekt. A pályázatban pedig kézzelfogható dolgokat kell megfogalmazni, leírni – és persze meg is valósítani. Nem költészetet várunk, hanem konkrétumokat.”

A Gryllus Kft. 2020-ban újabb nemzetközi együttműködésre nyert támogatást, ezúttal projektvezetőként. A *House.Music.Europe.*, azaz a *HoME* a mikrotörténelem és az emlékezet kapcsolatát, a generációkon átívelő családi történeteket mutatja be egy fiatal művészcsapat, egy utazó installáció és természetesen a zene segítségével.

Fotó: MusicaFemina

GRYLLUS LTD.

Contemporary Music in Female Sounds

Do we distinguish between female and male music? And do they consist of female or male sounds? Do males listen to the music of female composers differently than the music of male composers? And what about the females? Among others, the [Transparent Sound New Music Festival](#) in January 2020 sought to answer these questions. This time, the festival was closely related to the [MusicaFemina](#) international co-operation project.

Since the curator of the festival, Samu Gryllus and its main organiser, Zsuzsanna Szálka are also the Hungarian coordinators of the *MusicaFemina - Woman-made Music* project focusing on female creators in contemporary music, the Transparent Sound in 2020 focused primarily on female composers, too. Among other things, a two-day symposium with significant press coverage was co-organised by the Central European University (CEU). The event was of great interest: do-

mestic and foreign participants were able to listen to a total of more than 25 performers from four continents. In addition to the professional programme, Polish, German and Hungarian female composers could also perform in the framework of [Ladyfest Budapest Extra](#). "Ladyfest is a strongly subcultural arrangement, which was connected to Transparent Sound, which is another kind of subculture. This created a win-win situation for everyone" – said Samu Gryllus.

The idea of MusicaFemina originated from the project leader organisation, the Austrian Mäzenatentum. [Gryllus Kft.](#), which organises several music festivals, became the Hungarian partner. "When you hear the name Gryllus, you do not necessarily think of female composers, but I saw the possibility and thought: why not?" said Samu Gryllus about the beginning of the project. In addition to Vienna and Budapest they had one partner each in Germany and Slovenia as well.

GRYLLUS LTD.

Musica Femina - Women made Music
House. Music. Europe.

partner	2018	€199 815
projektvezető	2020	€200 000

“The Heroines of Sound festival in Berlin specialises in female electronic music, which targets an even narrower audience than Transparent Sound. Although the City of Women festival in Ljubljana is a synthesis of the arts, it focuses exclusively on female composers and performers. For us, it was important from the beginning that the gender theme appears at mainstream festivals as well, instead of showing it only to those who are interested in the issue anyway. This was beneficial for everyone, as it brought wider attention to the topic.”

The first event of *MusicaFemina* in Hungary took place in 2019 in the Valley of Arts, Kalácsa Versudvar (Garden of Poems), where in addition to Hungarian female artists, the winner of the competition announced in the framework of the project, a young Slovenian singer-songwriter, Hana Fatur could perform as well. In addition to the appearances at festivals and the symposium, new compositions, a CD, a study volume, as well as short films about female composers and performers have been made, which are available on the Internet.

“It was a challenge and a great responsibility, but we learnt plenty from it,” Zsuzsanna Szálka shared her experiences. “It was a very important project in Hungary with an impressive impact, based on the received feedback.” Samu Gryllus agreed. “The project reached what it had intended to: an international co-operation that goes beyond itself. Communication between partners and the acquired relationship capital will be maintained in the future.”

They also have some useful suggestions for the applicants: “Our first suggestion is that

the partners should be chosen selectively. It is best if you already have an existing collaboration from which the project can be created. Formulate, describe and, of course, implement tangible things in the proposal. They expect specifics rather than poetry.”

In 2020 Gryllus Kft. won another grant for an international co-operation, this time as a project coordinator. The *House.Music.Europe. (HoME)* presents the relationship between microhistory and memory, as well as family stories across generations through a young group of artists, a traveling installation, and, of course, music.

HAGYOMÁNYOK HÁZA

Hallhatóvá tenni a kisebbségek hangjait

A Kárpát-medencei néphagyomány ápolására és továbbéltetésére létrehozott nemzeti intézmény, a [Hagyományok Háza](#) a *Voices of Minorities* (Kisebbségek hangjai) projekt partnereként 2018-ban sikerrel pályázott a Kreatív Európa programban.

„A projekt koordinátora, a szlovén [Imago](#) a 2017-es WOMEX-en keresett meg minket” – mondta Kalina Veronika, a Hagyományok Háza nemzetközi kapcsolatokért felelős munkatársa. „A Voices of Minorities olyan népvagy világzenei előadók egymás közötti cseréje, akik valamilyen etnikai kisebbség zenéjét játsszák vagy a zenéjük ilyen hatást tükröz. Ez egybecseng a Hagyományok Háza céljaival.” Az alapvető kérdések (például a népzene és a világzene országokként eltérő értelme-

zése) tisztázása után a partnerek megállapodtak a koncepcióban: mindegyik szervezet összeállított egy-egy portfóliót, amelyben a saját országának zenekarai, művészei szerepeltek. Ez egyfajta kiejánlóként működött a többi szervezet számára, akik a többiek portfólióiból válogatva hívtak meg előadókat a programjaikhoz. A Hagyományok Háza portfóliójában a moldvai csángó (Csángálló, Tázló, Fanfara Complexa), a cigány (Lakatos Mónika, EtnoRom), a török (Guessous Majda Mária) és a délszláv (Babra) nép- és világzene képviselői szerepeltek, akik közül többen kaptak meghívást a partnerség többi tagjától. 2019 májusában a Budapest Folk Fest hat koncertjén pedig a magyar közönség is találkozhatott a szlovén, belga és olasz előadókkal, a Hagyományok Házának otthont adó

HAGYOMÁNYOK HÁZA

Voices of Minorities
partner
2018
€200 000

Budai Vigadó frissen felújított épületében. Ez a szervezőknek is jó alkalom volt az új színpad- és hangtechnika, valamint az új terek tesztelésére, amelyek segítségével a korábbanál színvonalasabban lehet megvalósítani az előadásokat.

A Hagyományok Háza ezen felül egy show-case-napot is tartott, amelyen a meghívott külföldi zeneipari szakemberek, menedzserek és a projektpartnerek is megismerkedhettek a magyar portfólióban szereplő zenekarokkal és művészekkel. „A zenei szórakoztató programot kibővítettük a kapcsolatépítés, a kulturális együttműködés és az ismeretterjesztés felé, kihasználva a szakemberek jelenlétét. A koncertek mellett volt például vezetett túra a Hagyományok Házában és beszélgetés az autentikus népművészetről, a vendégek pedig hasznosnak találták ezeket a kiegészítő programokat” – mondta Kalina Veronika.

A Hagyományok Házának ez volt az első pályázata a Kreatív Európa programban, így az elején természetes volt az ismeretlentől való félelem. A szakmai megvalósítással nem akadt probléma, de nagy méretű állami intézményként az adminisztráció és egy-egy dokumentum hosszú átfutási ideje gondot okozott.

„Mi voltunk az egyetlen állami intézmény a projektben. Az Imago, valamint a belga és az olasz partnerek is kisebb-nagyobb civil szervezetek, így el kellett magyarázni nekik, hogy nálunk eseteként lassabban működnek a dolgok” – számolt be a tapasztalatairól a Hagyományok Háza munkatársa. „Fontos lenne, hogy az intézmények képzési tervében szerepeljen a belső munkatársak nemzetközi

Fotó: Hagyományok Háza

projektmenedzsment-képzése, mert egy ilyen pályázat lebonyolításához képzett szakemberekre van szükség.”

A projekttel a Hagyományok Háza célja többek között az volt, hogy kipróbálják magukat egy nemzetközi együttműködés résztvevőjeként. Kalina Veronika szerint sokat tanultak és inspirálódtak a partnerektől, a tőlük látott jó gyakorlatokat be tudják építeni az új programjaikba. A tapasztalatszerzés és a kapcsolatépítés mellett pedig természetesen a támogatás nyújtotta plusz forrás, valamint a Nemzeti Kulturális Alap önrész-pályázatán nyert összeg is jó helyre került. A Voices of Minorities további eredménye, hogy a Hagyományok Háza megszokott közönsége mellett a fiatalabb generációt is meg tudták szólítani. A teszt tehát sikeres volt, amit többek között az is bizonyít, hogy a Hagyományok Háza újabb nemzetközi együttműködésekbe is szívesen vágna bele a jövőben.

HUNGARIAN HERITAGE HOUSE

Making the Voices of Minorities Heard

The [Hungarian Heritage House](#), a national institution established to nurture and revive the folk tradition of the Carpathian Basin, successfully applied for the Creative Europe programme in 2018 as a partner of the *Voices of Minorities* project.

“The Slovenian [Imago](#), the coordinator of the project contacted us at the WOMEX in 2017,” said Veronika Kalina, colleague of the Hungarian Heritage House responsible for international relations. “The Voices of Minorities is an exchange between folk and world music professionals, whose music is of some ethnic minority or reflects such an effect. The Hungarian Heritage House has the same goal.” After clarifying the basic issues (for example the different interpretations of folk and world music in the countries), the partners agreed on the concept: each organisation put together a portfolio of ensembles and artists from their own country. This served

as a kind of recommendation for the other organisations who selected and invited performers from the portfolios of others to their own programmes. The portfolio of the Hungarian Heritage House included representatives of the Moldavian Csángó (Csángálló, Tázló, Fanfara Complexa), Gypsy (Mónika Lakatos, EtnoRom), Turkish (Mária Guessous Majda) and South Slavic (Babra) folk and world music, several of whom were invited by other members of the partnership. In May 2019, at six concerts of the Budapest Folk Fest, Hungarian audiences could also meet the Slovenian, Belgian and Italian performers in the newly renovated building of the former “Vigadó” (Entertainment Hall) of Buda, home of the Hungarian Heritage House. This was also a good opportunity for the organisers to test the new stage and sound technology, as well as the new spaces, with the help of which the performances were of even higher standards than before.

Babra (photo: Hungarian Heritage House)

Photo: Hungarian Heritage House

Furthermore, the Hungarian Heritage House organised a showcase day, where the invited foreign music industry professionals, managers and project partners could get acquainted with the ensembles and artists in the Hungarian portfolio. “The musical entertainment programme has been expanded to include networking, cultural collaboration and education, benefiting from the presence of professionals. In addition to the concerts, there was, for example, a guided tour of the Hungarian Heritage House and a discussion about authentic folk art, and the guests found these additional programmes useful,” said Veronika Kalina.

Since it was the first proposal of the Hungarian Heritage House in the Creative Europe programme, in the beginning they

HUNGARIAN HERITAGE HOUSE

Voices of Minorities
partner
2018
€200 000

were a little bit afraid of the unknown, of course. The professional implementation ran smoothly, but as a large state institution, the administration and the long lead times of some documents caused some problems.

“We were the only public institution in the project. Imago, as well as the Belgian and Italian partners are all smaller or larger civilian organisations, so we needed to explain to them that in our case things can work slower,” said the colleague of the Hungarian Heritage House about her experiences, “It would be important for the institutions’ training plan to include international project management training for the internal staff, as the implementation of such proposals requires trained professionals.”

The aim of the Hungarian Heritage House with the project was, among others, to try themselves as a participant in an international co-operation. According to Veronika Kalina, they have gained plenty of experience and were inspired by the partners to incorporate their good practices into their own new programmes. In addition to gaining experience and building relationships, the extra resources provided by the grant and the amount won in the own funds proposal of the National Cultural Fund of Hungary came in handy. A further result of the Voices of Minorities was that in addition to the usual audience of the Hungarian Heritage House, they were also able to address the younger generation. The test was therefore successful, as is proved, among other things, by the fact that the Hungarian Heritage House is open to engage in new international collaborations in the future.

HANGVETŐ

Itt és MOST: nyugat-európai segítséggel a balkáni világzenéért

MOST partnertalálkozó Újvidéken
(fotó: Hangvető)

MOST

A balkáni világzene lehetőségeinek javítására nyert kétmillió euró támogatást a [Hangvető](#). Ez nemcsak számukra kiemelkedő eredmény, de a Kreatív Európa program történetében is egyedülálló: első alkalommal pályázott sikerrel egy magyar szervezet projektvezetőként a nagyobb együttműködési projektek területén.

A *MOST – The Complex Strategy To Develop the Balkan Music Scene* (MOST – Komplex stratégia a balkáni zenei színtér fejlesztésére) 2019 végén indult. A projekt címében szereplő "most" szó magyarul a jelen időre utal, míg a balkáni szláv nyelvekben hivatást jelent. A névválasztás természetesen nem véletlen: a projekt küldetése, hogy hivatást képezzen a balkáni világzene szereplői és a hatalmas nyugat-európai zenei színtér között, változatos módokon segítve a kiváló, de korlátozott lehetőségekkel rendelkező

balkáni zenészek érvényesülését. „A kiindulópont, hogy sok hiányzó elem van az értékláncban. Ott sincsenek meg a kapcsolódási pontok, ahol a piac egyébként működik. Például vannak zenekarok, de nincsenek menedzsereik, ezért fellépéseik sincsenek – de addig nem tudnak eltartani egy menedzsert, ameddig nincs bevételük” – foglalta össze a megoldásra váró problémát Weyer Balázs, a Hangvető programigazgatója.

A MOST négyéves programja négy pillérre épül, amelyek több célcsoport – a balkáni országokban élő zenészek, fesztiválszervezők, városfejlesztési szakemberek – számára kínálnak képzési, kapcsolatteremtési és hosszú távú érvényesülési lehetőséget. A Hangvetőt négy-négy rangos nyugat-európai és balkáni partner, többek között az [Európai Zenei Tanács](#), a [Songlines](#), valamint a [Temesvár – Európa Kulturális Fővárosa](#)

2021 programsorozatért felelős szervezet segíti. A cél egy, a közösségi hálózatokhoz hasonlóan exponenciálisan bővülő kapcsolati háló kialakítása a balkáni és a nyugat-európai szakemberek között. „Minden programelemhez szakértőket hívunk, például a zenei testületek képviselőit, mentorokat. Azon túl, hogy nagyon sok tapasztalt szakember van közöttük, ami garantálja a program minőségét, talán még fontosabb, hogy minél többen beszélgessenek egymással, és amikor újra lehetséges lesz, találkozzanak is. Így folyamatosan bővül ez a hálózat, és a MOST brandként is egyre ismertebbé válik. A startup-kultúra mintájára szeretnénk, ha a MOST inkubátorként is működne, ahol a tehetséges feltörekvő szakemberek a tisztességből megőszült szaktekintélyek tudásán és kapcsolatrendszerén keresztül jutnak minél több lehetőséghez. A cél az, hogy a MOST brand akkor is jó referencia legyen nekik, amikor a projektnek már vége lesz” – tudtuk meg Lelkes Andrásról, a Hangvető ügyvezető igazgatójától.

A 2020-ban induló képzések résztvevőinek kiválasztásánál a hívószó a fiatal helyett az „emerging”, azaz feltörekvő, karrierjének elején járó, tehetséges szakemberek és zenészeket keresnek. A kor nem akadály, a programban 60 év körüli jelentkezőt is találunk. „Négy meghirdetett pályázatra összesen több mint kétszázan jelentkeztek. A koncertszervezők, zenészek közül sokan önképzésre fordítják a járvány miatt felszabaduló idejüket. A szűzítés előtt több jelentkezővel is felvettük a kapcsolatot, beszélgettünk velük telefonon és Zoomon, és erről rengeteg pozitív visszajelzést kaptunk” – mondta Weyer Balázs.

Az első, márciusban megtartott partnertalálkozón kívül a teljes 2020-as programot online valósították meg. A programigazgató erről is megosztotta a tapasztalatait: „Az online találkozók jól működnek azokkal, akikkel már van bármilyen közös »előéletünk«. A meglévő kapcsolatokat így is lehet ápolni, de újakat kialakítani ebben a formában nagyon nehéz. Nekünk egy társaságot kellett összekovácsolnunk, és igyekeztünk ehhez változatos eszközöket találni. A jó hangulat megteremtése érdekében mindig mindenre kell lennie B és C tervnek is – ez elképesztő energiákat igényel. A munkánk eredményét, a sikerélményt pedig szintén nehéz online átélni, a katarzis így teljes mértékben elveszik.” Az online eseményeknek azért van néhány előnye is. Mivel az így megszervezett szakmai beszélgetéseket földrajzi korlátok nélkül bárki figyelemmel követhette, a vártnál sokkal szélesebb közönséghez eljutottak. Kanadából, Latin-Amerikából és Közép-Ázsiából is voltak érdeklődők, akik a szervezők módszerét – megtalálni egy adott földrajzi és szakmai terület „vérző pontjait”, és megoldást keresni azokra – a saját környezetükben is szívesen alkalmaznák.

A Hangvető munkatársai a projekt fenntarthatóságára is figyelnek. „Számunkra nagyon fontos szempont, hogy olyasmit csináljunk, ami tartós változást hoz, és nélkülünk is működni fog, miután a MOST négyéves ciklusa véget ér.”

HANGVETŐ

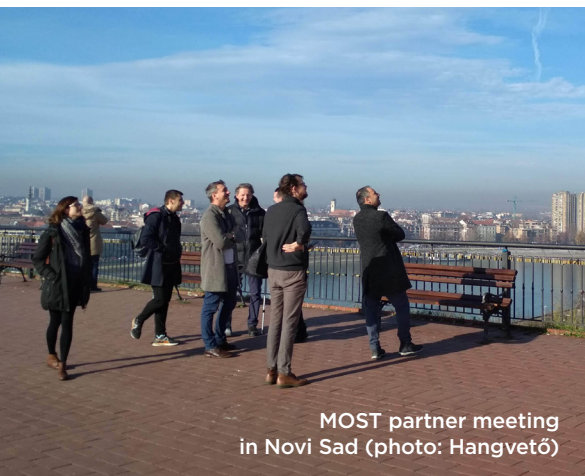
Western Europe to Promote Balkan World Music

Hangvető won a grant of two million euros to improve the possibilities of Balkan world music. Besides the fact that it is an outstanding achievement for them, it is also unique in the history of the Creative Europe programme: it is the first time that a Hungarian organisation successfully applied as a project leader in the field of larger scale co-operation projects.

MOST - The Complex Strategy To Develop the Balkan Music Scene project started at the end of 2019. The title of the project “most” refers to the present in Hungarian, while in the Slavic languages of the Balkan it means bridge. The choice of name is, of course, not accidental: the mission of the project is to bridge the gap between the actors of the Balkan world music and the broad Western European music scene, helping the empowerment of Balkan musicians in a variety of

ways with excellent but limited potentials. “The starting point is that there are many missing elements in the value chain. There are even missing connection points where the market itself works. For example, there are ensembles that don’t have managers, therefore, they don’t have concerts, either – but they cannot pay a manager as long as they have no income,” summarised the issue at hand Balázs Weyer, programme director of Hangvető.

The four-year-long programme of *MOST* is based on four pillars that offer training, networking and long term empowerment opportunities to several target groups – musicians, festival organisers, urban development specialists living in Balkan countries. Hangvető is supported by four prestigious Western European and four Balkan partners, including the European Music Council, Songlines, and the organisation responsible for the Timișoara – European Capital of Culture 2021 program. The aim is to create an exponentially expanding contact network between the Balkan and Western European professionals, similar to social networks. “We invite experts for each programme element, such as representatives of music boards and mentors. In addition to the fact that there are plenty of experienced professionals among them, which guarantees the quality of the programme, it is perhaps even more important that as many of them as possible talk to each other and meet when it is safe again. This way the network can constantly expand and the *MOST* brand becomes more and more renowned. Following the example of the startup culture, we would like *MOST* to act as an incubator as well, where talented emerging professionals

MOST partner meeting
in Novi Sad (photo: Hangvető)

have access to as many opportunities as possible through the knowledge and network of prominent experts. The goal is for the *MOST* brand to be a good reference for them even when the project is over,” explained András Lelkes managing director of Hangvető.

When selecting participants for trainings starting in 2020, the key word was not young anymore, but emerging, meaning that they were looking for talented professionals and musicians in their early careers. Age was not an issue, there were applicants around the age of 60 in the programme. “A total of more than two hundred people applied for the four announced proposals. Many of the concert organisers and musicians spend their extra time freed up by the pandemic on self-education. Before the assessment, we contacted several applicants, talked with them on the phone and via Zoom, and we received a lot of positive feedback,” said Balázs Weyer.

With the exception of the first partner meeting in March, the 2020 programme was online. The programme director shared his experience on this as well: “Online meetings work well with those with whom we already have a ‘past’. Existing relationships can still be maintained, but creating new ones in this form is very difficult. We had to create a close-knit society and we tried to find a variety of tools for that. In order to create a good atmosphere, there must always be a

HANGVETŐ

MOST - The Complex Strategy to develop the Balkan World Music Scene

coordinator

2019

€2 000 000

plan B and C for everything – it requires an awful lot of energy. The results of our work and the experience of success are also difficult to feeling online, catharsis is completely lost.” Online events have some advantages though, too. As the professional discussions organised in this form could be followed by anyone without geographical restrictions, they reached a much wider audience than expected. There were people from Canada, Latin America and Central Asia who would be happy to apply the organisers’ method of finding and solving weak points in a given geographical and professional area in their own environment.

The colleagues of Hangvető pay attention to sustainability as well. “It is very important for us that we do something that brings permanent change and works on its own after the four-year long cycle of *MOST* ends.”

JANUS PANNONIUS MÚZEUM - MODERN MAGYAR KÉPTÁR

Avantgárd, ahogy eddig nem láthattuk

ArtCoMe diáktalálkozó Olmützben, 2018

Az [ArtCoMe](#) projektben négy közép-európai ország egy-egy múzeuma, köztük a pécsi [Janus Pannoniusz Múzeum](#) közösen mutatta meg az avantgárd művészet eddig ismeretlen arcát egy utazó kiállítás, valamint nemzetközi diákcseré és egy helyi múzeumpedagógiai program segítségével.

A Janus Pannoniusz Múzeum Magyarország legnagyobb regionális múzeuma. Kiemelkedő 20. századi magyar művészeti gyűjteményét a múzeum egyik kiállítóhelye, a [Modern Magyar Képtár](#) őrzi. Itt találkoztunk Getto Katalin művészettörténésszel, Kárpáti Katalin közművelődési és múzeumpedagógiai osztályvezetővel, valamint Somody-Vadvári Katalin múzeumpedagógussal, akik a projekt pécsi megvalósításáért feleltek.

A kapcsolat a Janus Pannoniusz Múzeum és az [ArtCoMe](#)-t koordináló Olomouci Művészeti Múzeum között nem új, korábban is létezett már köztük szakmai együttműködés. „Az utazó kiállítás ötletével a gyűjtemény kurátorát keresték meg, mivel a cseh kollégák ismerték a mi képtári anyagunkat, és kölcsönözni szerettek volna tőlünk műveket” – mondta Getto Katalin az együttműködés kezdeteiről. „A főszervezők a legelső pillanattól kezdve úgy gondolták, hogy a kiállítás akkor jó, ha végig együtt dolgoznak a programszervezőkkel és a múzeumpedagógusokkal, tehát társul hozzá közönségkapcsolat és marketing is. Számunkra ez nagyon pozitív üzenet volt.”

A kölcsönzés helyett végül teljes jogú tagjai lettek a partnerségnek. Ez azért is bizonyult

JANUS PANNONIUS MÚZEUM - MODERN MAGYAR KÉPTÁR

ArtCoMe: Art & Contemporary Me
partner
2018
€200 000

hasznosnak, mert a Kreatív Európa programon keresztül elnyert támogatást a Nemzetközi Visegrádi Alaphoz benyújtott nyertes pályázatból egészítették ki, így az olomouci múzeumnak szüksége volt még egy partnerre a visegrádi régióból.

A projekt gerincét jelentő *A zűrzavar évei 1908–1928. Közép-európai avantgárdok* (Years of Disarray 1908–1928. Avant-gardes in the Central Europe) című utazó kiállítás különlegessége, hogy az általánosan elterjedt, stílusirányzatok vagy a művészek nemzetisége szerinti rendező elv helyett tizenkét tematikus fejezetben mutatta be az autentikus közép-európai avantgárd képzőművészetet. A tárlat Olomouc, Krakkó és Pozsony után 2019 decemberében érkezett meg Pécsre, ahol némi változtatás után – részben anyagi okokból, részben pedig a helyi jelleg hangsúlyozása érdekében – a Modern Magyar Képtár saját anyaga, illetve nemzetközi kölcsönzések útján beszerzett magyar avantgárd műtárgyak, fényképek, folyóiratok kerültek a középpontba. A tárlat vizuális megjelenítéséhez egy múzeumpedagógiai foglalkoztató tér, valamint az avantgárd előadóművészetre fókuszáló, az iskolarendszerű oktatásban is alkalmazható múzeumpedagógiai anyag is készült.

Az avantgárd művészet értő befogadását célozta a projekt keretében megvalósított nemzetközi oktatási program. A négy múzeum mindegyike egy-egy helyi középiskolával működött együtt, és évente tíz diákot, valamint két felkészítő pedagógust delegált a nemzetközi találkozókra. Így a Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészeti Iskola összesen húsz tanulója kapott lehetőséget arra, hogy

előzetes felkészülés után elutazhasson a projektpartnerekhez, és találkozhasson a cseh, szlovák és lengyel diákokkal. „A múzeumpedagógiai program kötött volt, alkalmazkodni kellett a cseh főszervező elképzeléseihez, de azért volt szabad mozgásterünk is” – mondták a Janus Pannonius Múzeum munkatársai.

A koronavírus-járvány sajnos nem kímélte az ArtCoMe-t sem: egy filmvetítéssel egybekötött előadás és egy kerekasztal-beszélgetés kivételével a 2020. március–áprilisra tervezett pécsi programokat – a nemzetközi diáktalálkozó utolsó, pécsi állomását, valamint a kiállításhoz kapcsolódó további eseményeket – már nem tudták megtartani. A nehézségek ellenére a Modern Magyar Képtár munkatársai úgy tervezik, hogy a projekt során szerzett tapasztalataikat későbbi nemzetközi együttműködésekben kamatoztatják majd.

JANUS PANNONIUS MUSEUM - GALLERY OF MODERN HUNGARIAN ART

Avant-garde from a Brand New Perspective

In the [ArtCoMe](#) project the hitherto unknown face of avant-garde art was presented jointly by four museums of Central European countries, including the [Janus Pannonius Museum](#) in Pécs, through a travelling exhibition, an international student exchange and a local museum pedagogical programme.

The Janus Pannonius Museum is one of Hungary's biggest regional museums. Its outstanding 20th century Hungarian art collection can be seen in one of the museum's exhibition spaces, in the [Gallery of Modern Hungarian Art](#). This is where we met Katalin Getto art historian, Katalin Kárpáti head of the department of public culture and museum pedagogy, and Katalin Somody-Vadvári museum educator, who were all responsible for the implementation of the project in Pécs.

The relationship between Janus Pannonius Museum and [ArtCoMe](#) coordinator [Olomouc Museum of Art](#) is not new, their co-operation goes back to years. "Since our Czech colleagues knew our gallery and they wanted to borrow some artworks, they approached the curator of the collection with the idea of a travelling exhibition," said Katalin Getto about the beginning of the co-operation. "The project organisers believed from the very beginning that for the exhibition to succeed, they need to work together with the programme organisers and the museum educators, so it is accompanied by public relations and marketing. For us, this was a very positive message."

Finally, instead of just lending artworks, they became a full member of the partner-

ship. This was also beneficial because the grant received through the Creative Europe programme was completed with the winning proposal submitted to the International Visegrad Fund, thus, the Olomouc museum needed another partner from the Visegrad region.

Student exchange meeting
in Olomouc, 2018

Exhibition of periodicals
in the Gallery of Modern Hungarian Art

The speciality of the travelling exhibition titled *Years of Disarray 1908-1928. Avant-gardes in the Central Europe*, representing the backbone of the project, is that it presents the authentic Central European avant-garde art in twelve thematic chapters instead of the general principle of organising according to style trends or the nationality of the artists. After Olomouc, Krakow and Bratislava the exhibition arrived to Pécs in December 2019, where following some minor modifications – partly for financial reasons and partly to emphasize the local nature – the pieces owned by the Gallery of Modern Hungarian Art, as well as Hungarian avant-garde works

JANUS PANNONIUS MUSEUM - GALLERY OF MODERN

HUNGARIAN ART

ArtCoMe: Art & Contemporary Me

partner

2018

€200 000

of art, photographs and periodicals procured through international borrowing, became the centre of attention. For the visual display of the exhibition, a museum pedagogical activity room and educational materials were created focusing on avant-garde performing arts, which are suitable for school-based education as well.

The goal of the international educational programme of the project was to support the understanding and reception of avant-garde art. The four museums each cooperated with a local high school and delegated ten students and two teachers to the international meetings every year. This way, altogether twenty students of Apáczai Csere János Primary School, High School, College and Art School in Pécs could travel to the project partners after a preparation and meet the Czech, Slovakian and Polish students. “The museum pedagogy program was fixed, we had to adapt to the ideas of the Czech coordinator, but we also had some freedom in the implementation” – said the colleagues of Janus Pannonius Museum.

Unfortunately, the coronavirus pandemic has not spared *ArtCoMe* either: with the exception of a lecture combined with a film screening and a roundtable discussion, the programmes in Pécs scheduled for March-April 2020 – the final stop of the international student meeting in Pécs and other events related to the exhibition – could not be organised. Regardless of the difficulties, the colleagues of the Gallery of Modern Hungarian Art hope to benefit from their experience gained during the project in future international collaborations.

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR

Fiatalokhoz és idősekhez is eljutnak a levéltárak digitális kincsei

Öt nemzeti levéltár, egy írországi egyetem és az ausztriai székhelyű, több száz kisebb levéltárat összefogó [ICARUS](#) ernyőszervezet együttműködéséből született meg a [European Digital Treasures](#) (Európai Digitális Kincsek) című hosszú távú nemzetközi projekt.

„A Magyar Nemzeti Levéltárnak intenzív kapcsolatai vannak az európai társintézményekkel. Ez a partnerség is egy létező hálózaton alapul, jól ismerjük egymás környezetét, intézményeit, és ez nagy segítség” – mondta Szatucsek Zoltán főlevéltáros, igazgató. Az intézmény [Budapest Főváros Levéltárával](#) együtt korábban részt vett egy másik nemzetközi együttműködésben, amelyet szintén részben a Kreatív Európa programban nyert támogatásból finanszíroztak. „A [CO:OP](#) projektben elsősorban a levéltárat mutattuk be a felhasználóknak. Most viszont az elsődleges

célunk a levéltár megújulása. Olyan innovatív megoldásokat próbálunk alkalmazni, amelyek a hagyományos közgyűjteményi modellt fogyaszthatóbbá, érdekesebbé teszik a társadalom számára, és összekapcsolják az intézményeket az állampolgárokkal” – foglalta össze a projekt lényegét Szatucsek Zoltán.

Az európai uniós irányelvekkel összhangban főként két, sajátos levéltári igénnyel rendelkező célcsoportot szeretnének megszólítani: a fiatalokat és az időseket. Míg a fiataloknak be kell mutatni, mi az a levéltár és mivel foglalkozik, az idősek jól ismerik az intézményt. „Nekik speciális érdeklődésük van a saját múltjuk, identitásuk iránt, aktívabbak a családtörténetük kutatásában. Őket a crowdsourcing-tevékenységekbe (közösségi alapú állománybővítésbe) tudjuk bevonni, ez egyfelől a levéltári anyagot gazdagítja, másfelől

Fotó: Lantos Zsuzsanna

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR

Community as Opportunity - Creative archives' and users' network

partner

2014 €1 990 078

European Digital Treasures: Management of centennial archives in the 21st century

partner

2018 €1 535 401

számukra is kötődést, hasznos elfoglaltságot jelent. Ugyan a járvány miatt ez most nehezen kivitelezhető, de találkozókat is szoktunk szervezni, ezzel közösségi élményt is tudunk nyújtani nekik” – tudtuk meg a főlevéltárostól.

A projekt keretében három európai fókuszú, különböző tematikájú kiállítást is bemutatnak a partnerségben részt vevő levéltárak. Ezekhez a saját anyagukból válogatnak érdekes dokumentumokat, amelyeknek a multimédiás megjelenítéséért a corgi egyetem felel. Így ún. transzmédia-kiállítások jönnek létre, ahol változatos digitális eszközökkel, például helyben játszható videojátékokkal igyekeznek izgalmassá tenni a levéltári anyagot. A projekt az aktuális kihívásokra is igyekszik reflektálni, ezért a „Construction of Europe”, vagyis Európa építése című téma – amelynek a Magyar Nemzeti Levéltár a „gazdája” – mellett a felfedezések és a migráció témájában készülnek kiállítások. Ezekhez kapcsolódóan egy pályázatot is kiírtak fiatal dizájnereknek új levéltári ajándéktárgyak tervezésére.

Szintén a fiatalok fejlődését szolgálva, tanárok bevonásával hoztak létre egy, az iskolai oktatásban hatékonyan használható, három modulból álló digitális (e-learning) tananyagot, amelynek első két modulja már tesztelés alatt áll. A közreműködő pedagógusoktól Szatucsek Zoltán elmondása szerint a Levéltár munkatársai is sokat tanultak. „A levéltári anyag hihetetlenül érdekes, de a tanárok ezt csak akkor tudják használni, ha azonnal prezentálható, és így könnyen beilleszthető a tanóra menetébe. Sok apróság is előjött arról, hogy mit érdemes beletenni a tananyagba, mi az, amire szükségük van, és mi az, amit nem érdemes ismételni. Nagyon érdekes anyagok-

kat kaptunk a partnereinktől például a spánol polgárháború vagy a norvég járványok migrációra gyakorolt hatásáról. Ilyen típusú európai történetekkel az iskolai történelem-oktatás során általában nem találkozunk a gyerekek, ezért ezek hihetetlen mértékben ki tudják tágítani a horizontjukat.”

A *European Digital Treasures* magyarországi koordinációja mellett Szatucsek Zoltán további nagy volumenű, európai uniós vagy hazai forrásból támogatott projektekért is felel, így bőven van tapasztalata az ilyen típusú nemzetközi együttműködésekben. „Nem mindig értünk egyet mindenben, de a spánol projektvezető jól kezeli ezeket a szituációkat. Sok váratlan helyzet adódik, kisebb problémák is előfordulnak, de mindent meg tudunk oldani.”

NATIONAL ARCHIVES OF HUNGARY

Digital Treasures of Archives Reach the Young and the Old

The [European Digital Treasures](#) long-term international project is made up of the co-operation of five national archives, an Irish university and the Austrian-based [ICARUS](#) umbrella organisation which unites hundreds of smaller archives.

“The [National Archives of Hungary](#) has a close relationship with such other European institutions. This partnership also relies on an existing network, we know the environment and institutions of each other well, which is of great assistance,” said Zoltán Szatucsek chief archivist, director. Together with the Budapest City Archives, the institution has already participated in another international collaboration which was also partly funded by a grant from the Creative Europe programme. “The [CO:OP](#) project’s

goal was to present the archive to the users. Now, however, our primary goal is to renew the archive. We attempt to apply innovative solutions that make the traditional public collection model easier to understand, more interesting for society and that connects institutions with citizens,” summarized the project Zoltán Szatucsek.

In line with EU directives, they aim to address two target groups with special archival needs: the young and the elderly. While the young need to be shown what an archive is and what they do, those of more advanced age know the institution well. “They have a more special interest in their own past and identity, and they are more active in researching their family history. They can be involved in crowdsourcing activities (commu-

NATIONAL ARCHIVES OF HUNGARY

Community as Opportunity - Creative archives' and users' network

partner

2014 €1 990 078

European Digital Treasures: Management of centennial archives in the 21st century

partner

2018 €1 535 401

nity-based stock expansion) that on the one hand, expands the archive, and on the other hand, provides a sense of belonging and usefully spent pastime for them. Although this is difficult to do due to the pandemic, we also organise meetings, so we can provide them with a community experience," explained the chief archivist.

Within the framework of the project, the archives participating in the partnership will also present three European-focused exhibitions with different themes. The documents are selected from their own respective archives, and the University of Cork is responsible for the multimedia display of the documents. This way so-called transmedia exhibitions are created, where various digital devices such as video games that can be played on site, striving to make the archival material even more exciting. The project also seeks to reflect on current challenges, thus, in addition to the theme "Construction of Europe" hosted by the National Archives of Hungary, exhibitions are being organised

on the topic of discoveries and migration as well. In this respect a call for proposals was also announced for young designers to design new archival souvenirs.

In order for the further education of the young, a three-module e-learning curriculum has been created with the involvement of teachers which can be used effectively in school education. Its first two modules are already being tested. According to Zoltán Szatucsek, the colleagues of the Archive have learned plenty from the involved teachers. "The material of the archive is incredibly interesting, but the teachers are able to use it only if it can be presented immediately, and thus easily be incorporated into the lesson. Many little things came up regarding what to include in the curriculum, what they need, and what not to repeat. We have received some very interesting material from our partners, for example, on the impact of the Spanish Civil War or the effect of Norwegian epidemics on migration. Since these types of European stories are usually not included in the curriculum of the history lessons, they can expand the children's horizons to an incredible extent."

In addition to the Hungarian coordination of *European Digital Treasures*, Zoltán Szatucsek is also responsible for other large-scale projects supported by the European Union or domestic funds, thus having plenty of experience in this type of international co-operations. "We do not always agree on everything, but the Spanish project leader handles these situations very well. There are many unexpected situations and minor problems, but eventually we can solve everything."

Photo: Zsuzsanna Lantos

MAJDNEM HÍRES ROCKSULI

Régiós összefogással a könnyűzenei szereplők nemzetközi érvényesüléséért

HEMI projektnyitó a ljubljanoi MENT-en

Északi hidegvér és déli temperamentum áthidalása a közép- és délkelet-európai könnyűzenei szektor lehetőségeinek javítása érdekében: így lehetne röviden összefoglalni a HEMI projekt lényegét.

Kilenc országból összesen tíz zeneipari szervezet és könnyűzenei fesztivál vesz részt a 2020-ban indult *Hub for the Exchange of Music Innovation*, azaz a HEMI című projektben. Az együttműködés a közép- és délkelet-európai országok könnyűzenei előadóit és szakembereit segíti a nemzetközi érvényesülésben. „Nagyjából tíz éve kezdünk el dolgozni egy olyan régiós összefogáson, amely a kelet-közép-európai zenészeket támogató programot hoz létre EU-s pénzügyi segítséggel. Néhány sikertelen pályázat után azt láttuk, hogy nagyobb lobbierővel rendelkező

partner nélkül ez nem fog sikerülni” – mondta Jeges Zsolt zeneipari szakember. A kitartó próbálkozás végül meghozta az eredményét: az athéni *Technopolis* vezetésével benyújtott pályázattal négy évre kaptak támogatást a Kreatív Európa programban. A HEMI partnerei között ott találjuk a szerbiai *EXIT Fesztivált*, az észt és a cseh exporttámogatási irodákat, a szlovéniai MENT showcase fesztivál szervezőit, lengyel, román és macedón zenei szervezeteket, valamint – nem utolsósorban – a *Majdnem Híres Rocksultit* is.

„2008-ban elindítottunk egy zeneipari képzést, amelynek során kiemelten foglalkozunk a zeneipari export témájával. Amikor elkezdtünk konferenciákra járni és kapcsolatokat építeni, kiderült, hogy a térségben ez a fajta képzés egyedülálló, máshol nincs ilyen – me-

MAJDNEM HÍRES ROCKSULI

HEMI - Hub for the Exchange of Music Innovation

partner

2019

€1 941 171

sélte Réz György, a Majdnem Híres Rocksuli egyik vezetője. – A mi szerepünk a *HEMI*-ben is az edukáció. Mivel ezt egyedül mi tudjuk a tíz partner közül, úgy érezzük, hogy szükség van a tudásunkra.”

Nemzetközi együttműködés esetében mindig számolni kell nehézségekkel is. „Kilenc ország szervezetei vesznek részt a *HEMI*-ben. Úgy látom, ez mindenkinek nagy feladat. A zeneipar helyzete nagyon eltérő az egyes országokban, ebből és a vérmérsékletből is adódnak különbségek a partnerek között” – mondta Jeges Zsolt. Az eltérő fejlettségi szint néha félreértésekhez is vezet. „A legnagyobb kihívás, hogy az összes ország összes szakemberre ugyanazt értsse a zeneiparban elhangzott mondatokon” – tette hozzá Réz György.

Minden kezdet nehéz, de a *HEMI* esetében ez hatványozottan igaz: a koronavírus-járvány és következményei súlyosan érintették a könnyűzenei szektort. A hálózatépítés, ami a zeneiparban az előrelépés elengedhetetlen feltétele, elsősorban olyan nemzetközi zenei fesztiválokon és konferenciákon történik, mint az EXIT, a Tallinn Music Week vagy a Budapest Showcase Hub. Ezek viszont 2020-ban vagy elmaradtak, vagy az elhalasztásuk mellett döntöttek a szervezők. A projekt költségvetésének jelentős részét teszi ki az előadók, zenekarok és szakemberek utaztatása. Ezt igyekeztek kiváltani különböző online tevékenységekkel és alkalmazásokkal, hibrid showcase-konferenciával, online green room-mal, jó minőségű élő közvetítéssel. Ugyan az élő koncerteket, találkozásokat ezek nem tudták teljes mértékben pótolni, de a körülményekhez képest sikeresek voltak. További nehézséget okozott a *HEMI* esetében, hogy a

Fotó: pixabay

partnerségben részt vevő exportirodák – érthető módon – elsősorban a válságkezelésre, a kármentésre koncentráltak, így a projektre kevesebb energiájuk maradt. A *HEMI* 2023-ig tart, így a szervezők bíznak benne, hogy az első nehéz év után valóban elindulhatnak a projekt eseményei is.

A két szakembernek hasznos tanácsai vannak a jövőbeni pályázók számára. „Ez egy több éves építkezés, egy hosszú folyamat. Nem szabad elkeseredni egy visszadobott pályázat után” – mondta Réz György. Jeges Zsolt ezt így egészítette ki: „Mérhetetlen türelemre és kitartásra van szükség. Ami talán a legértékesebb ebben az iparágban, az a bizalom. Olyan kapcsolati rendszert kell kialakítani, amire lehet építkezni.”

ALMOST FAMOUS MUSIC BUSINESS SCHOOL

Regional Co-operation for the International Advocacy of Pop Musicians

A brief summary of the *HEMI* project would sound like this: overcoming Northern sangfroid and Southern temperament in order to develop the opportunities of the pop sector in Central and South Eastern Europe.

A total of ten music industry organisations and pop music festivals out of nine countries participate in the *Hub for the Exchange of Music Innovation (HEMI)* project, which started in 2020. The co-operation supports the international advocacy of pop music performers and music professionals from Central and South Eastern Europe. “About ten years ago, we started working on a regional partnership to create a programme for the support of musicians in Central and Eastern Europe with the financial assistance of the EU. After a few unsuccessful proposals, we realised that in order

to succeed, we need a partner with more lobbying power,” said Zsolt Jeges music professional. The persistent endeavour eventually paid off: with a proposal led by [Technopolis](#) in Athens, they received a four-year grant in the Creative Europe programme. The partners of HEMI include the Serbian [EXIT Festival](#), Estonian and Czech export offices, the organisers of the Slovenian [MENT](#) showcase festival, Polish, Romanian and Macedonian music organisations and last, but not least, the [Almost Famous Music Business School](#) from Hungary as well.

“In 2008 we started a training in the music industry, in which we focus on the topic of music industry exports. When we started attending conferences and networking, it turned out that this type of training is unique

Photo: pixabay

Photo: HEMI project

in the region, there is no such opportunity elsewhere,” said György Réz, a leader of the Almost Famous Music Business School. “Our role in *HEMI* is education. Since we are the only one of the partners with this knowledge, we believe that it is needed in the partnership.”

There are always difficulties in an international co-operation. “*HEMI* includes organisations from nine countries. It is a big deal for everyone. The situation of the music industry is quite different in all countries; this and the temperament causes conflicts between the partners,” said Zsolt Jeges. Different levels of development sometimes lead to misunderstandings. “The biggest challenge is for all professionals from all the countries having the same understanding of the phrases in the music industry,” added György Réz.

All beginnings are difficult, but in the case of *HEMI* it is exponentially true: the conse-

ALMOST FAMOUS MUSIC BUSINESS SCHOOL

HEMI - Hub for the Exchange of Music
Innovation

partner

2019

€1 941 171

quences of the coronavirus pandemic affected the pop music sector severely. Networking, which is an essential condition for progress in the music industry, occurs primarily at such international music festivals and conferences as EXIT, [Tallinn Music Week](#) or the Budapest Showcase Hub. However, in 2020 these were either cancelled or postponed by the organisers. Since the travelling of performers, bands and professionals makes up a significant part of the project budget, they tried to replace it with various online activities and applications, a hybrid showcase conference, an online green room, and high quality live streaming. Although live concerts and meetings could not be completely replaced, they were successful considering the circumstances. For *HEMI*, it caused further difficulties that the export offices participating in the partnerships – understandably – focused primarily on crisis management and damage control, thus, they had less energy left for the project. *HEMI* ends in 2023, so the organisers hope that after the first difficult year the events of the project can finally take off.

The two professionals provided the future applicants with some useful advice. “It is a multi-annual construction, a long process. One should not despair after a discarded proposal,” said György Réz. Zsolt Jeges added: “It takes immeasurable patience and perseverance. Trust is perhaps the most valuable virtue in this industry. You need to forge a social network that you can build on.”

NEMZETKÖZI VIZUÁLIS MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY - MEDIAWAVE

Keresztül Európán a XXI. század trubadúrjaival

A reneszánsz Európa trubadúr hagyományának felélesztésére vállalkozott a [2020 Troubadours](#) csapata. A belgiumi székhelyű [Via Lactea](#) vezetésével három további európai szervezet, köztük a [Mediawave Fesztivált](#) is szervező Nemzetközi Vizuális Művészeti Alapítvány fogott össze világzenei előadók és együttesek közös produkcióinak és turnéinak megvalósítására.

Az eredetileg másfél évesre tervezett, majd a járvány miatt néhány hónappal meghosszabbított programsorozat első állomása éppen a Mediawave Fesztiválon volt 2019-ben, a komáromi Monostori Erődben. Vajda Violetta, a Mediawave fesztiváligazgatója mesélt nekünk a fesztiválról: „Nyolc éven keresztül tartottuk a Mediawave-et az Erődben – ahol a közösségi szemléletünket igyekeztünk erősíteni: arra törekszünk, hogy eltüntessük

a határokat a közönség és a művészek között, közönség helyett közösséget szeretnénk kialakítani, akik nem passzív résztvevői, hanem aktív közreműködői a fesztiválnak. Mi úgy látjuk, hogy a művészeket nem csak pénzzel, a magas jegyár megfizetésével lehet megtisztelni. Ez viszont fordítva is igaz: attól, hogy hangszer van a kezében, még megfőzhetsz egy paprikás krumplit is!” A szervezők a fesztivál szó helyett szívesebben használják a közösségi együttlét kifejezést. „Úgy is el lehet érni szép dolgokat, hogy nem tömegben gondolkodunk, és nincs szolgáltatási kényszerünk” – tette hozzá a fesztiváligazgató.

A 2020 *Troubadours* ötlete Dejan Vujinović-től, a szerbiai [Etnofest](#) művészeti igazgatójától származik. Napjainkban a bevándorlás és a különféle társadalmi változások gyakran

NEMZETKÖZI VIZUÁLIS
MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY -
MEDIAWAVE
2020 Troubadours
partner
2018
€190 704

okoznak identitásválságot. A hajdani trubadúrokhoz hasonlóan a zenészek – leginkább a világzenei élet képviselői – összekötőként, „történetmesélőként” működhetnek a különböző európai közösségek között, ezzel segítik egymás megismerését és a felülemelkedést az ellentéteken.

A projekt keretében az európai világzenei élet ismert és kevésbé ismert művészei közös koncerteken és turnékon vettek részt, de a hangsúly elsősorban a közös alkotáson volt. A partnerek által delegált zenészek és együttesek egytől egyig a saját műfajuk kiemelkedő egyéniségei, hangszerük mesterei, de együtt még soha nem léptek fel. Erre adott lehetőséget a *2020 Troubadours*, amelynek keretében a kiválasztott művészek közös műhelymunka – a TroubaLab-ek – során koprodukciókat hoztak létre, majd együtt koncerteztek a belgiumi, francia, szerb és magyar fesztiválokon.

A trubadúrok utazó életmódját idézték meg a szervezők azokkal a vonatutakkal, amelyeket TroubaTrain néven hoztak létre. A művészek természetesen utazás közben, a vonaton is zenéltek, és néhány köztes állomáson, valamint az utak végállomásán szervezett koncerten is bemutatkozhattak. A TroubaTrain-utakról [kisfilmek](#) is készültek, ezek elérhetőek a projekt Youtube-csatornáján.

„Voltak kisebb-nagyobb különbségek a nyugati partnereink és a mi szemléletünk között, de ez természetes. Ők fontosnak tartották, hogy nagy neveket, sztárokat is beválogassanak a programba, nekünk inkább az volt az érdekes, hogy olyan művészekkel dolgozzunk együtt, akik együttműködők,

Foto: Nicola Lucic

a szellemiségük közel áll a miénkhez, és persze nagyon tehetségesek. Ezért olyan fiatal, feltörekvő zenészeket választottunk, mint Horváth Dániel Dudu hegedűművész, a számtalan hangszeren játszó és énekesként is kiváló Kovács Sára Dizna vagy a Zitherandom citeraduó” – mondta Vajda Violetta. A fiatalok mellett néhány ismert és elismert művész is helyet kapott a Mediawave „portfóliójában”, például a fesztivál törzsvendégének számító Ferenczi György és a Rackajam és Kovács Ferenc „Öcsi” hegedű- és trombitaművész. „Sok zenész talált egymásra a *2020 Troubadours* során; azóta is gyakran zenélnek együtt, és több közös projektben is részt vesznek. Mi is megismertünk olyan művészeket, akikkel nagyon jó kapcsolatot sikerült kialakítani, például Brasnyó Antal vajdasági hegedűművészt. Vele biztosan fogunk még együtt dolgozni.”

A Mediawave Fesztivál életébe 2020-ban nem csak a koronavírus-járvány és az ezzel járó online átállás hozott jelentős változást. A szervezők úgy döntöttek, hogy kiköltöznek a Monostori Erődből, és új helyszíneken, Kiscsöszön és Mindszentkállán rendezik meg a közösségi együttlétet. A környezettudatosság és természetközelség a szervezők és a közönség számára is egyre fontosabb, a helyszínváltogatás is részben ezt a szemléletet tükrözi.

INTERNATIONAL VISUAL ARTS FOUNDATION - MEDIAWAVE

Throughout Europe with the Troubadours of the 21st Century

The 2020 Troubadours team undertook to revive the troubadour tradition of Renaissance Europe. Led by the Belgium-based Via Lactea, three other European organisations, including the Hungarian International Visual Art Foundation, which also hosts the Mediawave Festival, have teamed up to carry out joint productions and tours by world music performers and ensembles.

The first stop of the programme series that was originally planned for a year and a half and then extended by a few months due to the pandemic was at the Mediawave Festival in 2019, in Fort Monostor in Komárom, Hungary. Violetta Vajda, festival director of Mediawave said about the festival: "We have been organising Mediawave in the Fort for eight years – here we tried to strength-

en our community approach: we strive to blur the boundaries between the audience and the artists, we want to build a community instead of an audience, who are not passive participants but active contributors to the festival. We think that artists can be honoured not only with money, by paying a high ticket price. And the reverse is also true: despite the fact that you have an instrument in your hand, you can cook potato paprika." The organisers prefer to use the term community gathering instead of the word festival. "Although we do not target a crowd and do not feel the pressure to provide service, we can still achieve beautiful things," added the festival director.

It was Dejan Vujinović, art director of the Serbian Etnofest who came up with the idea of

Photo: Gábor Mondik

Mediawave Festival
(photo: Gábor Mondik)

2020 Troubadours. Nowadays, immigration and various social changes often cause an identity crisis. Like the former troubadours, musicians – especially the representatives of world music life – can act as connectors, “storytellers” between different European communities, thus helping to get to know each other and to overcome conflicts.

As part of the project, well-known and lesser-known artists from the European world music scene took part in joint concerts and tours, but the main focus was on joint work. The musicians and ensembles delegated by the partners are each outstanding personalities of their own genre, masters of their instrument, but they have never performed together. That is what the 2020 Troubadours made possible, in the framework of which the selected artists established coproductions at the joint workshops – Troubalabs. Afterwards, they performed together at festivals in Belgium, France, Serbia and Hungary.

The musicians’ train journey, the so-called TroubaTrain evoked the travelling lifestyle of the troubadours. The artists, of course, also played music on the train, as well as at some intermediate stations, and they gave a concert at the last stop too. [Short films](#) about TroubaTrain journeys have also been shot and are available on the *2020 Troubadours* Youtube channel

INTERNATIONAL VISUAL ARTS FOUNDATION -

MEDIAWAVE
2020 Troubadours
partner
2018
€190 704

“There were some large and small differences between the approach of our Western partners and ours, but that is natural. They considered it important to include some big names, celebrities in the programme, while we focused more on the work with artists who are collaborative, whose mentality is close to ours, and of course who are very talented. Thus, we chose such young emerging talents as Dániel Dudu Horváth violinist, Sára Dizna Kovács who plays countless instruments and is also an excellent singer, and the Zitherandom zither duo,” said Violetta Vajda. In addition to the young, some well-known and recognised artists were also selected to the portfolio of Mediawave, for example György Ferenczi and the Rackajam, a regular guest of the festival, and Ferenc Kovács “Öcsi” violinist and trumpet player. “Many musicians found each other during the 2020 Troubadours; since then, they have often played music together and participated in several joint projects. We also met artists with whom we managed to establish a very good relationship, such as Antal Brasnyó violinist from Vojvodina. We will definitely work with him again.”

It was not only the coronavirus pandemic and the accompanying online transition that made a significant difference to the Mediawave Festival in 2020. The organisers decided to move out of Fort Monostor and organise the community gatherings in new locations in Kiscsősz and Mindszentkál. Environmental awareness and closeness to nature are becoming more and more important for the organisers and the audience likewise; the change of location partly reflects this approach.

FÜGGETLEN SZÍNHÁZ MAGYARORSZÁG

Roma Hősök az Európai Roma Színház megteremtéséért

Nem kis feladatra vállalkozott a budapesti székhelyű Független Színház, amikor a *European Roma Theater - Contemporary Cultural Heritage Shapes Our Future* (Európai Roma Színház – Kortárs kulturális örökségünk a jövőért) projekt vezetőjeként pályázott a Kreatív Európa programban. A sikeres pályázatban három további európai roma színházi társulat – a kijevei Amala Nemzeti-Kulturális Szövetség, a bécsi Romano Svato és a kolozsvári Asociatia pentru Promovarea Artelor Contemporane összefogásával az Európai Roma Színház megteremtését tűzték ki célul.

A Független Színház egyike a néhány Magyarországon működő roma színházi társulatnak. Nem csak nevükben függetlenek: a színház 2007-es alapítása óta állami és önkormányzati támogatás nélkül, főként magánadományokból és pályázati támogatásból működnek, szerintük ez biztosítja a szakmai

függetlenségüket. „Mindig társadalmi színházat csináltunk. A jövő nemzedékének mutatjuk be, milyen kihívásokkal nézünk szembe. Azoknak a roma fiataloknak hagyunk kulturális örökséget, akik majd húsz-harminc év múlva színházi pályára készülnek” – mondta Balogh Rodrigo, a Független Színház művészeti vezetője.

A Független Színház csapata úgy látta, hogy a helyzetük – kis, független társulat, állandó játszóhely, kőszínház nélkül, hiányzó roma kulturális infrastruktúrával – nem egyedi az Európai Unióban. „Ugyan állami támogatással bíró szervezetek nincsenek, de nagyon sok független roma társulat van Európa-szerte, ahol képzett művészek és szakemberek magas művészi értékkel rendelkező darabokat hoznak létre. Ezek a csoportok viszont alapvetően egymástól elszigetelten működnek” – mesélte a projekt kezdeteiről Illés Márton projektvezető. „2017-ben azzal a szándékkal

Falunap (fotó: Vincze Alina)

FÜGGETLEN SZÍNHÁZ MAGYARORSZÁG

European Roma Theater - Contemporary
Cultural Heritage Shapes Our Future

koordinátor

2018

€198 867

rendeztük meg az első Roma Hősök fesztivált, hogy összehozzuk ezeket a társulatokat. Az első két évben csak monodramákat mutattunk be, ami mellett, hogy érdekes műfaj, költséghatékony is. A 2019-es fesztiválon már kamaradramákat láthatott a közönség.” A Roma Hősök Nemzetközi Színházi Fesztivál a világ egyetlen nemzetközi roma színházi találkozója, amiben a kezdetekben csak a brit Badur Alapítvány látott fantáziát, de azóta számos támogatóval gazdagodott a kezdeményezés. 2020-ban negyedik alkalommal rendezték meg az eseményt – a koronavírus-járvány miatt online formában. Két hónap alatt összesen nyolc előadást mutattak be az Európa nyolc országában működő társulatok. Mint mondják, az csak az egyik előny, hogy a darabok színpadra kerülnek. Ennél sokkal fontosabb, hogy a társulatok között olyan kapcsolatok alakuljanak ki, amelyek akár további együttműködések alapjai is lehetnek.

Az európai uniós támogatással megvalósuló projekt célja is ez: összefogni az Európában működő roma színházakat, és megerősíteni őket nemzetállami szinten, hogy képesek legyenek produkciókat létrehozni és fokozottabban jelen lenni a kulturális életben, ezáltal pedig nemzetközileg is sokkal nagyobb hatást gyakorolni a többségi társadalomra és a saját közösségeikre. Az *Európai Roma Színház* alapjait, stratégiáját tucatnyi európai roma társulat bevonásával kívánják a jövőben kialakítani.

A Független Színház nemcsak művészeti, hanem oktatási tevékenységet is végez. Műhelyeket tartanak fiataloknak, ahol a színdarabokat együtt, egy képzett, kortárs tréner segítségével dolgozzák fel, valamint egyetemi

Fotó: Vincze Alina

oktatókat készítenek fel arra, hogy roma színházi tematikával foglalkozó egyetemi kurzusokat tarthassanak többek között színháztudományi, nyelvészeti, kulturális antropológiai, neveléstudományi vagy kommunikációs képzéseken. Az oktatási dimenzió a nemzetközi együttműködésben is fontos elem, a partnerek is tartanak hasonló képzéseket.

A Független Színház azon szerencsés szervezetek közé tartozik, akik gyorsan tudtak reagálni a járvány okozta új helyzetre. „Nyáron a korlátozások enyhülésével szabadterén, a Gellérthegyten rendeztük meg a Falunap című előadásunkat, amivel a törzsközönségünkön kívül is meg tudtuk szólítani a színházba járókat. A kritikusok is felfigyeltek ránk, elkezdtek komolyan venni minket. A Roma Hősök Fesztivált online tartottuk meg, így az addigi 100-200 néző helyett több ezren látták az előadásokat. A képzéseinkkel olyan helyekre is eljutottunk, ahova egyébként a nagy földrajzi távolság miatt nem sikerült volna, például marosvásárhelyi vagy kolozsvári színművészeti hallgatókhoz” – sorolta az eredményeket Balogh Rodrigó.

A terveik között egy online archívum létrehozása is szerepel. Az előadásokról ezért professzionális felvételek készültek, amelyek a dokumentáció mellett a minőségi nézői élményt is biztosítják. Ezen felül az egyelőre hiányos roma színházi intézményrendszer kiépülését is segíthetik, hiszen így a roma társulatok tevékenysége a döntéshozók számára is láthatóvá, könnyebben megismerhetővé válik.

INDEPENDENT THEATRE HUNGARY

Roma Heroes for the Creation of European Roma Theatre

Fotó: Vincze Alina

The [Independent Theatre](#) based in Budapest undertook quite a big task when it applied for funding in the Creative Europe programme as the leader of the *European Roma Theatre – Contemporary Cultural Heritage Shapes Our Future* project. The successful proposal aims to create a European Roma Theatre by bringing together three other European Roma theatre companies – the [Amala National-Cultural Association in Kiev](#), the [Romano Svato](#) in Vienna and the [Asociația pentru Promovarea Artelor Contemporane](#) in Cluj-Napoca.

The Independent Theatre is one of the few Roma theatre companies operating in Hungary. They are not only independent in their name: since the theatre was founded in 2007, they have been operating without state and municipal support, mainly from private donations and proposal grants, which they believe ensures their profession-

al independence. “We have always been doing social theatre. We want to show the next generation what challenges we face. We leave a cultural heritage to the young Roma who will be preparing for a theatrical career in twenty to thirty years’ time,” said Rodri-gó Balogh art director of the Independent Theatre.

The team of the Independent Theatre realised that their situation – that is being a small, independent company without a permanent stage, a theatre building, with a lack of Roma cultural infrastructure – was not unique in the European Union. “Although there are no state-funded organisations, there are many independent Roma companies across Europe where skilled artists and professionals create plays of high artistic value. These groups, however, operate in isolation from each other,” summarised Márton Illés project leader the beginnings of the project.

INDEPENDENT THEATRE HUNGARY

European Roma Theater - Contemporary
Cultural Heritage Shapes Our Future

coordinator

2018

€198 867

“In 2017, we organised the first Roma Heroes Festival with the intention of bringing these companies together. In the first two years, we only presented monodramas, which, in addition to being an interesting genre, is also cost-effective. At the festival in 2019, the audience could see chamber dramas as well.” The Roma Heroes International Theatre Festival is the only international Roma theatre festival in the world. First, it was only supported only supported by the British Badur Foundation, but since then the initiative has gained many other supporters. In 2020, the event was organised for the fourth time – in this case online due to the coronavirus pandemic. In two months, a total of eight plays were performed by companies of eight European countries. As they say, it is only one of the benefits that the plays are staged. More importantly, the companies can establish relationships that could provide a basis for further collaborations.

The EU-funded project also aims to bring together and strengthen Roma theatres in Europe at a nation-state level so that they can create productions and increase their presence in cultural life, thus having a much greater international impact on the majority society as well as on their own community. The foundations and strategy of the *European Roma Theatre* will be developed in the future with the involvement of dozens of European Roma theater companies.

The Independent Theatre carries out not only artistic but educational activities as well. They organise workshops for young people, where plays are processed together with the help of a qualified, contemporary

trainer, and university lecturers are trained to hold university courses on Roma theatre, including theatre science, linguistics, cultural anthropology, education and communication. The educational dimension is an important element of the international co-operation too; the partners also hold similar trainings.

The Independent Theatre is one of the lucky organisations that has been able to adapt quickly to the new situation caused by the pandemic. “In the summer, when the restrictions eased, we organised our performance entitled *Village Day* outdoors, on the Gellért Hill in Budapest, with which we were able to address the theatre lovers next to our regular audience. Critics also noticed us here, they have started to take us seriously. The Roma Heroes Festival was held online, so instead of the previous 100-200 spectators, thousands saw the performances. Thanks to our trainings we have also reached places where we would not have been able to go otherwise due to the great geographical distance, for example this is how we could reach the theatre students from Târgu Mureş or Cluj-Napoca,” listed Rodrigo Balogh the results.

Their plans also include the creation of an online archive. Therefore, the performances were professionally recorded, which, in addition to the documentation, also provide a quality viewing experience. Furthermore, they can also help build the still incomplete system of Roma theatre institutions, as this will make the activities of Roma companies more visible and accessible for decision-makers.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

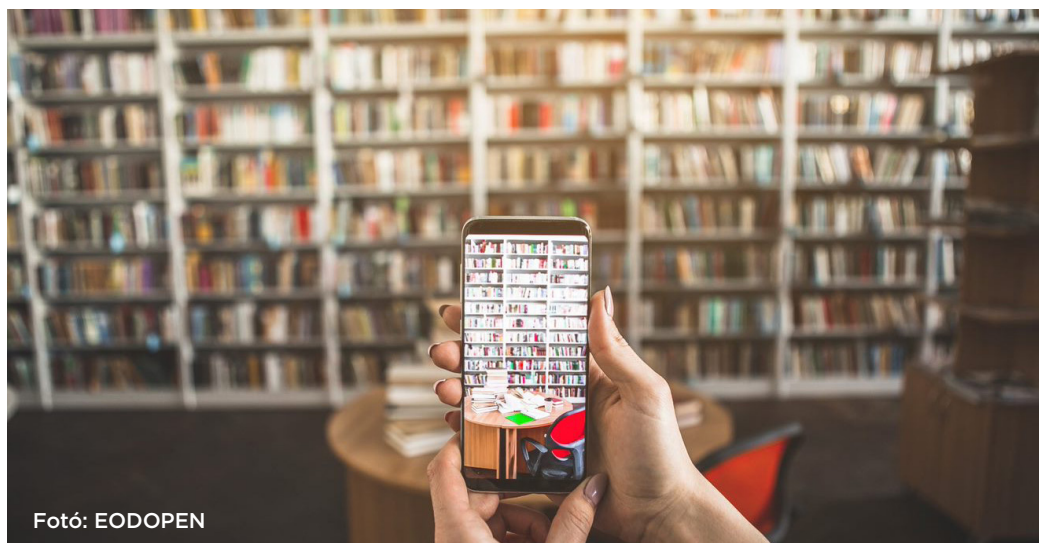
Digitális könyvtári állománybővítés és hozzáférés-kiterjesztés – európai együttműködésben

2019-ben kezdődött a nemzetközi Ebooks-On-Demand-Network projektje, az *EOD-OPEN*. Európa tizenöt könyvtára – köztük az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) – négy éven keresztül dolgozik egy közös adatbázison és a kapcsolódó szolgáltatásokon, hogy a könyvek digitalizált formában széles körben elérhetővé váljanak.

„Az *Ebooks-On-Demand* tizenkét évvel ezelőtt, 2008-ban kezdődött, már akkor is európai uniós támogatással. A projekt lényege, hogy ha valakinek szüksége van egy könyvre a résztvevő könyvtárak bármelyikének állományából, akkor azt meg tudja rendelni, és digitalizálás után a rendelkezésére bocsátják” – mesélte a kezdetekről Lendvay Miklós, az Országos Széchényi Könyvtár Országos Könyvtári Platform projektjének vezetője.

„Az eredmény az egyéni kérések teljesítésén túl egy folyamatosan bővülő, nemzetközi adatbázist eredményez: minél több igény érkezik a könyvtárakhoz, annál több lesz a digitalizált könyv.”

Lendvay Miklós hat éve dolgozik az OSZK-ban, de előtte is számos nemzetközi projektben vett részt informatikusként. Általános problémának tartja, hogy a projektek lezárulta után kevesen gondoskodnak a fenntartásukról, így azok eredményei is gyakran elvesznek. Szerencsére az *Ebooks-On-Demand* esetében nem erről van szó: „Az osztrák projektvezető, az Innsbrucki Egyetem továbbra is gondoskodott a szoftver üzemeltetéséről és megújításáról, és megmaradt a projektből a tizenegy ország összesen tizenöt könyvtárából álló lelkes csapat is. Ez egy minta-

Fotó: EODOPEN

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

Ebooks-On-Demand-Network Opening
Publications for European Netizens (EODOPEN)
partner
2019
€1 980 887

szerűen működő önfenntartó és öngazgató rendszer: évente egyszer közgyűlést tartunk, megnézzük, mennyi pénzre van szükségünk, vannak tagdíjak és szolgáltatásból származó bevételek.”

A csapat szerette volna tovább fejleszteni a felületet: bővíteni az elérhető tartalmakat, eljuttatni azokat a hátrányos helyzetű olvasókhoz, és a szoftverben hatékony támogatást adni a jogkezeléshez. Az *Ebooks-On-Demand* második fázisa két sikertelen pályázat után végül a harmadik próbálkozásra kapott támogatást, és 2019-ben el is indult az *EOD-OPEN*. „Egyelőre a követelményjegyzékeket készítjük, döntéseket hozunk a jogkezelést támogató eszközről, felméréseket végzünk az alkalmazott jó gyakorlatokról és módszerekről (például a vak és látássérült felhasználók esetében szükséges technikai támogatás meghatározása érdekében), illetve arról döntünk, hogy milyen könyveket, kiadványokat válogassunk ki digitalizálásra” – árulta el a munkafolyamatról Lendvay Miklós. „A végeredmény egy nyílt forráskódú könyvtári moduleggyűttes lesz. Ennek alapja egy felhőalapú szolgáltatás, ami a csatlakozó országok mindegyikében elérhető, és természetesen tovább bővíülhet. Most, hogy az internet széleskörű elterjedésével az idő és a tér korlátai teljesen lehullottak, egyre jobban elterjednek a kulturális szférában is a szabadon használható megoldások. Azt szeretnénk, hogy a jogkezelő modul, ami ezzel az összefogással megcsináljuk, sok helyen hasznosuljon, és együtt gondolkodva fejlesszük tovább.” A projekt keretében mindegyik résztvevő könyvtár ezer könyv digitalizálását vállalta, így az online gyűjtemény jelentős mértékben fog bővülni: ez összesen legalább 15 000

Fotó: pixabay

újonnan digitalizált és jogtisztázott, XX. és XXI. századi művet jelent.

„Nagyon szeretem, hogy az európai projektekben minden nép a saját mentalitása szerint teszi hozzá, amit tud: a hollandok a szociális gondolkodást, a németek az alaposítást, az olaszok az életvidámságot – és persze az osztrákok projektvezetőként nagyon profin, kellő rugalmassággal kezelik a problémákat” – értékelte az együttműködést Lendvay Miklós. Az OSZK részvételéről pedig elmondta, hogy „a magyar nemzeti könyvtárat örömmel fogadják a nemzetközi projektekben, mert a »keleti blokkból« általában nincs érdeklődés ezek iránt, és az OSZK nívót jelent a projektek számára. Sok helyen pályáztunk és nyertünk támogatást, nagyon érdekelték vagyunk a nemzetközi fejlesztésekben.”

Az informatikus projektvezető szerint „akkor működik jól egy projekt, ha a szervezetnek eleve van egy alapvető működése, de annál még jobbat akar.” Kiemelte azt is, hogy fontos a folyamatos kapcsolattartás és a konferenciákon való részvétel. „Ahhoz, hogy a munka egy irányba haladjon, tudnunk kell arról, hogy a másik mit csinál.” Végül a projekt legfontosabb célkitűzését is megosztotta velünk: „A cél az, hogy a végfelhasználó boldogan mosolyogjon.”

NATIONAL SZÉCHÉNYI LIBRARY

Extending Digital Libraries and Their Access – in a European Co-operation

The international co-operation project *Ebooks-On-Demand* – *EODOPEN* started in 2019. Fifteen European libraries, including the [National Széchényi Library](#) (OSZK), have been working on a common database and related services for four years to make books widely available in digitized form.

“*Ebooks-On-Demand* started twelve years ago, in 2008, already with an EU grant. The point of the project has been that if someone needs a book from any of the participating libraries, they can order it and it will be made available to them after digitization,” said Miklós Lendvay project leader of the National Library Platform of the National Széchényi Library about the beginnings. “In addition to fulfilling individual requests, the result is an ever-expanding, international database: the more demands the

libraries receive, the more books will be digitized.”

Miklós Lendvay has been working in the OSZK for six years, but before that he was involved in a number of international projects as an IT specialist as well. He finds it a common problem that few people take care of their projects after they have been completed, so their results are often lost. Fortunately, this is not the case with the *Ebooks-On-Demand*: “The Austrian project leader, the University of Innsbruck, continued to operate and update the software, and an enthusiastic team of fifteen libraries from eleven countries still exists, too. It is an exemplary self-sustaining and self-governing system: we hold a general meeting once a year to see how much money we need, there are membership fees and service revenues as well.”

Fotó: pixabay

The team wanted to continue the development of the platform: expand the available content, deliver it to disadvantaged readers, and provide effective support to the management of rights in the software. After two unsuccessful proposals, the second phase of *Ebooks-On-Demand* had received a grant eventually for the third time and *EODOPEN* started in 2019. “For the time being, we make lists of requirements, decide on the tools supporting rights management, conduct surveys on good practices and methods used (for example, to determine the technical support needed for blind and visually impaired users), and decide which books and publications to select for digitization,” said Miklós Lendvay about the work process. The end result will be a set of library modules with an open source. It is based on a cloud-based service that is available in all of the participating countries and can be, of course, expanded further. Now that with the widespread use of the Internet, the limitations of time and space have completely disappeared, free-to-use solutions are also becoming more widespread in the cul-

NATIONAL SZÉCHÉNYI LIBRARY

Ebooks-On-Demand-Network Opening
Publications for European Netizens (EODOPEN)

partner

2019

€1 980 887

tural sphere. We want the rights management module that is born of this collaboration to be used in many places and to develop it further together.” Within the framework of the project, each participating library undertook to digitize a thousand books, so the online collection will expand significantly: it means a total of at least 15,000 newly digitized 20th and 21st century works with a clarified legal status.

“I really like that in European projects, every nation adds what they know according to their own mentality: the Dutch add social thinking, the Germans thoroughness, the Italians cheerfulness, and of course the Austrians, as project leader, deal with problems very professionally and with sufficient flexibility,” evaluated Miklós Lendvay the co-operation. Regarding the participation of the OSZK, he said that “the Hungarian national library is welcomed in international projects, because there is usually no interest in them from the ‘Eastern Bloc’, and the OSZK represents high standard for the projects. We have applied for and won several grants, since we are extremely interested in international developments.”

According to the IT specialist and project coordinator, “the project can only work well if the organisation already has a basic function, but aspires for an even better one.” He also highlighted the importance of continuous contact and participation at conferences. “If we want the work to go in the same direction, we need to know what the other is doing.” Finally, he disclosed the key objective of the project: “Our goal is to make the end user smile happily.”

PRO PROGRESSIONE

„Érzelmi viszonyba kell kerülni a projektekkel”

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a Pro Progressione a Kreatív Európa program egyik leg-sikeresebben pályázó magyar szervezete. Hosszú lenne felsorolni, hogy a 2014-2020-as időszakban hány projekt fűződött a nevékhöz. Mi lehet a sikerük titka? Erről kérdeztük Petrányi Barna ügyvezetőt.

A Pro Progressione már a Kreatív Európa program elődjében, a 2007-től 2013-ig tartó Kultúra keretprogramban is aktív szereplő volt: a Beyond Front@ magyar partnereként fiatal kortárs táncosok érvényesülését segítették. Sikerüket többek között a Success Story (sikertörténet) címke is bizonyítja, amit a legeredményesebb projekteknek ítél meg az Európai Bizottság. A Kreatív Európa program 2014-es indulása óta a Pro Progressione a kortárs tánc mellett a Journey to the Beginnings és az ECHO II társszervezőjeként a kulturális örökség művészeti interpretációjával, a Polyphony, a MOST és a HoME társult partnereként zenével is foglalkozik, valamint épp előkészítik a környezet- és természetvédelmet célzó projektjüket. A nagyszabású Stronger Peripheries partnereként pedig a Balkán művészeti-kulturális életének fejlesztésére koncentrálnak.

A Kreatív Európa program egyik prioritása a szélesebb közönség bevonása a kultúrába, ami a Pro Progressione számára is fontos szempont. Az aktív helyi részvétellel épülő, 2018-ban megvalósított Play! MOBILE keretében művészek, valamint színházpedagógiával és -technológiával foglalkozó szakemberek segítségével vidéki helyszíneken hoztak létre színdarabokat, minden esetben az ott élők közreműködésével.

„A két éves projektek számunkra mindig egy

kutatási folyamattal kezdődnek: megismerjük a településeket és a helyi viszonyokat, a lakosokat, és törekszünk arra, hogy érdemben integráljuk őket a programba. Ezután jött létre tizenkét helyszínen tizenkét különböző alkotás, ezek mind egy-egy helyi történetből indultak ki, a helyiek ötletei alapján. Sokkal fontosabb számunkra, hogy hányan vettek részt az alkotási folyamatban, mint hogy hányan látták az előadást” – tudtuk meg Petrányi Barnától. 2020-ban újabb támogatást nyertek egy nemzetközi együttműködés vezetőiként, hasonló témában: a What'SAP a közösségi művészet jó gyakorlatait térképezi fel.

Minden projekt egy tanulási folyamat is egyben, a Play! MOBILE-ből például megtanulták, hogy a művészeti megvalósítást szigorúan el kell választani a szervezési feladatokról: aki

PRO PROGRESSIONE

Journey to the Beginnings

Play! MOBILE

ECHO II: Traditions in Transition

What'SAP - Exchange of Social Art Practices

Stronger Peripheries: A Southern Coalition

partner	2018	€200 000
koordinátor	2018	€200 000
partner	2020	€187 218
koordinátor	2020	€200 000
partner	2020	€1 729 263

részt vesz a színdarabban, annak nem lehet feladata a vacsora megszervezése. Ugyanígy elválasztható a projektmenedzsment a gyakorlati megvalósítástól, azaz a turnémenedzsmenttől, hiszen másfajta szakértelmet igényel a pályázatírás és az elszámolás elkészítése, mint a projektben felmerülő gyakorlati teendők (szállásfoglalás, vendégek kísérése, utazás-szervezés) elvégzése.

A Pro Progressione mindig olyan partnerekkel dolgozik együtt, akikkel már régóta ismerik egymást, megbíznak egymásban, esetleg már találkoztak is egy vagy több korábbi együttműködés kapcsán. Petrányi Barna kiemelte, hogy a partnerek között elengedhetetlen a folyamatos, élő kapcsolat. „Koordinátorként nem elég, ha kiosztom a feladatokat, és azt mondom a partnernek, hogy faragj ki egy téglát május 31-re, majd május 30-án felhívom, hogy kész-e a téglá. Mindegy, milyen felületen, de szükség van élő kommunikációra. Most, hogy a személyes találkozót a járvány miatt nem tudjuk megtartani, kéthetente két órában mindent megbeszélünk egymással. Ezek a videohívások időmenedzsment szempontjából még hatékonyabbak is, mint a többnapos partnertalálkozók.” Azt is megjegyezte, hogy akivel már a pályázaskor is problémákba ütköznek, például az online felületek kezelése vagy a szükséges dokumentumok beszerzése miatt, azzal valószínűleg később, a megvalósítás során sem lesz zökkenőmentes az együttműködés.

„Egy évre előre készülünk a pályázati felhívásokra, már most tudjuk, mivel fogunk egy év múlva pályázni. Az ötlet általában az előző projektből jön: találkozzunk valakivel, akivel szeretnénk még együtt dolgozni, vagy olyan

kihívást találunk, amivel szívesen foglalkozunk tovább. Az is motivál minket, hogy a következő munkában kijavíthatjuk az előzőben elkövetett hibákat.” Az előre tervezés mellett azonban a rugalmasság is fontos. „Ha beleírtuk a pályázatba, hogy a kiállításon 83 kép lesz, de végül csak 82 fér el a teremben, akkor nem kell erőlködni. Ennyinek bele kell férnie. Ha valami nem megy, azt el kell engedni.”

Az ügyvezető végül az elhivatottság szerepét hangsúlyozta: „Csak olyan projekttel szabad pályázni, ami a művészeket is érdekli. Szeretnénk folytatni a Both Miklós ukrainai gyűjtésének digitalizálására és bemutatására létrejött Polyphonyt, de mivel őt most már a koncertek helyett az foglalkoztatja, hogy a falu kreativitása hogyan tud visszajutni a városba, ezért ilyen irányban fejlesztjük tovább a programot. Érzelmi viszonyba kell kerülni a projektekkel, enélkül nem lehet igazán maradandó élményeket létrehozni.”

PRO PROGRESSIONE

“You Should be Emotionally Connected to the Projects”

We can say without exaggeration that [Pro Progressione](#) is one of the most successful Hungarian organisations of the Creative Europe programme. It would take a long time to list how many projects were associated with their name in the period of 2014-2020. What is the secret of their success? We asked managing director Barna Petrányi

Pro Progressione was an active participant of the predecessor of Creative Europe, the Culture framework programme between 2007 and 2013 as well: as a Hungarian partner of [Beyond Front@](#), they supported the emergence of young contemporary dancers. Their success is evidenced, among other things, by the Success Story label, which is awarded by the European Commission to the most eminent projects. Since the start of the Creative

Europe programme in 2014, in addition to contemporary dance, Pro Progressione has been engaged in the artistic interpretation of cultural heritage as the co-organiser of [Journey to the Beginnings](#) and [ECHO II](#), in music as the associated partner of [Polyphony](#), [MOST](#) and [HoME](#), and they are currently preparing their environment and nature protection project. Moreover, as the partner of the ambitious [Stronger Peripheries](#), they focus on the development of artistic and cultural life in the Balkans.

One of the priorities of the Creative Europe programme is to involve a wider audience in culture, which is also an important aspect for Pro Progressione. Within the framework of [Play! MOBILE](#), which took place between 2018 and 2019 based on active local participation, plays were created with the help of artists and professionals in theatre pedagogy and technology, in rural venues, in each case with the participation of the locals. “For us, the two-year-long projects always start with a research process: we get to know the towns or villages, the local conditions and the locals, and we strive to integrate them meaningfully into the programme. Then, twelve different works are being created at twelve locations, all based on a local story and on the ideas of the locals. The number of people who take part in the creative process is much more important to us than of those who eventually see the performance,” explained Barna Petrányi. In 2020, they received another grant as the leaders of a similar international co-operation: [What'SAP](#) maps good practices in community art.

Each project is also a learning process. From [Play! MOBILE](#), for example, they have learned

PRO PROGRESSIONE

Journey to the Beginnings

Play! MOBILE

ECHO II: Traditions in Transition

What'SAP - Exchange of Social Art Practices

Stronger Peripheries: A Southern Coalition

partner	2018	€200 000
coordinator	2018	€200 000
partner	2020	€187 218
coordinator	2020	€200 000
partner	2020	€1 729 263

Play! MOBILE photo by Pro Progressione

that artistic implementation must be strictly separated from organisational tasks: whoever participates in the play should not be responsible for organising the dinner. In the same way, project management can be separated from practical implementation, that is tour management, as it requires a different kind of expertise to write an application and prepare a final report than to do the practical tasks involved in the project (booking accommodation, accompanying guests, organising travel, etc.).

Pro Progressione always works with partners with whom they have known each other for a long time, trust each other, or have already met through previous co-operations. Barna Petrányi emphasised that a continuous, personal relationship between the partners is essential. “As a coordinator, it is not enough to assign tasks and tell the partner to carve a brick by 31 May and then call on 30 May to see if the brick is ready. Regardless of the platform, you need live communication. Now that we cannot hold face-to-face meetings be-

cause of the pandemic, we discuss everything with each other during a two-hour-long meeting every two weeks. These video calls are even more efficient in terms of time management than multi-day partner meetings.” He also noted that if issues arise in the joint work at the time of application already, such as managing online platforms or obtaining the necessary documents, a smooth co-operation will probably also be challenged during implementation either.

“We are preparing for the calls for proposals a year in advance, we already know with what we will be applying in a year. The idea usually comes from the previous project: we meet someone we would like to continue to work with, or we find a challenge we are happy to tackle further. It also motivates us to be able to correct mistakes made in the previous project.” However, in addition to planning ahead, flexibility is also important: “If we wrote in the proposal that there will be 83 pictures in the exhibition, but in the end only 82 fit in the room, then there is no need to force it. If something does not work, you have to let it go.”

Finally, the managing director emphasized the role of commitment: “Only projects that are of interest to artists should be submitted. We would like to continue Polyphony, which was created for the digitization and presentation of Miklós Both’s Ukrainian collection, but since he is now more interested in how the village’s creativity can get back to the city than in concerts, we are further developing the programme in this direction. You should be emotionally connected to the projects, otherwise you cannot create truly lasting experiences.”

SÍN MŰVÉSZETI KÖZPONT

Kortárs táncművészet nemzetközi együttműködésben

A SÍN Művészeti Központ rendszeres résztvevője különböző nemzetközi együttműködéseknek. Rácz Anikóval, a szervezet nemzetközi kapcsolatokért felelős munkatársával is éppen két EU-s projekt között, egy nemrég lezárult projekt után és egy hamarosan induló újabb többéves együttműködés előtt beszélgettünk.

2020 augusztusában zárult le a svéd vezetéssel megvalósított International Contemporary Dance Collective (Nemzetközi Kortárs Tánc Kollektíva), azaz az *ICoDaCo* projekt, melynek magyar partnere a SÍN Művészeti Központ volt. Az *ICoDaCo* egy létező, a pályázat előtt is meglévő projektre és egy egymáshoz nagyon hasonló szervezetek alkotta partnerségre épült: „Ezek kicsi, többnyire művészek által létrehozott produkciós házak. Ugyanazt csináljuk, csak más országokban. Ismerjük a kihívásokat

és a lehetőségeket a saját lokalitásunkban” – mondta Rácz Anikó. A pályázat segítségével kényelmesebben, több forrásból, az eredetileg tervezettnél több tevékenységet tudtak megvalósítani. „Létrejött egy közös alkotási folyamat. Olyan produkciót szeretünk volna létrehozni, amelyben minden, a partnerségben részt vevő országból – Svédországból, Magyarországról, Lengyelországból, Walesből és a társult partner hazájából, Hongkongból – van egy-egy táncos, aki egyben alkotó, koreográfus is. A közös célunk az volt, hogy ez a produkció valóban egy együttműködés eredménye legyen. Minden országban volt próbafolyamat, és az elkészült előadást minden partnerszervezet, illetve az általuk bevont helyszín – ez nálunk a Trafó volt – után az edinburgh-i Fringe Fesztiválon is bemutatták. Ez különleges helyzetet teremtett, és jelentős láthatóságot adott a projektnek.”

Fotó: Katarzyna Machniewicz

SÍN MŰVÉSZETI KÖZPONT

International Contemporary Dance Collective
Performing Gender - Dancing In Your Shoes

partner	2018	€196 707
partner	2020	€1 236 906

Fotó: Katarzyna Machniewicz

Az előadás után a produkciós partnerek és a résztvevő művészek egy könyvet is kiadtak, amelyet a koronavírus-járvány miatt csak online tudtak bemutatni. „Ez egy művészetelméleti írásokkal és személyes tapasztalatokkal teli, formájában és megközelítésében is nagyon vegyes kiadvány lett, amit önálló művészeti alkotásnak tekintünk a projekten belül.”

A SÍN Művészeti Központ számára 2020. novemberben indult a következő európai együttműködés, *Performing Gender - Dancing In Your Shoes* címmel. A projektben nyolc ország összesen tíz civil, kulturális és tudományos intézménye részvételével három éven keresztül civilek és művészek együtt keresnek válaszokat a nemek közötti egyenlőség, a táncművészet és a közönségfejlesztés aktuális kérdéseire. A projekthez kutatási tevékenység is kapcsolódik, amelyért a partnerségben a Bolognai Egyetem felel.

A SÍN-nek jelentős tapasztalata halmozódott fel az évek során a Kreatív Európa program, és általában a nemzetközi pályázatok kapcsán. „A legfontosabb a partner megismerése. Tudni, hogy kivel dolgozol, hogy te miért vagy ott, és mi a partnerek szerepe a projektben. Fontos az is, hogy a szervezet saját céljai összhangban legyenek a közös céllal.” Rácz Anikó szerint a többéves, nagy volumenű projektek alapvetően meghatározták a SÍN Művészeti Központ nemzetközi működését. Megtanulták belőlük többek között azt is, hogy hogyan tudják képviselni magukat egy nemzetközi partnerségben, és ez később is nagyon hasznosnak bizonyult. Fontosnak tartja továbbá a többszöri pályázás és a projektek lebonyolítása során megszerzett adminisztratív tudást is: a költségvetés összeállítása, az elszámolás gondos tervezést és hosszú távú gondolkodást igényel.

Az európai uniós támogatásból gyakran a projektek lezárulta után is profitálnak. „Sok további kisebb együttműködés alakul ki ezekből a programokból, olyan partnerekkel, akiket a Kreatív Európa-projektek során ismertünk meg.”

SÍN ARTS CENTRE

International Collaboration for Contemporary Dance

SÍN Arts Centre is a regular participant of various international collaborations. We talked to Anikó Rácz, the organisation's colleague responsible for international relations in between two EU projects - after a recently completed one and before another forthcoming multi-annual co-operation.

The Swedish-led International Contemporary Dance Collective (ICoDaCo) project was completed in August 2020, and its Hungarian partner was SÍN Arts Centre. *ICoDaCo* is based on existing projects and a partnership between very similar organisations: "These are small production houses established mostly by artists. We do the same, only in different countries. We know the challenges and opportunities in our own localities," said Anikó Rácz. Thanks to the proposal, more activities could be carried out, more conveniently and from more sources than originally planned. "A joint creative process was born. We wanted to create a production in which each of the countries participating in the partnership - Sweden, Hungary, Poland, Wales and the associated partner from Hong Kong - has a dancer who is also a creator, a choreographer. Our common goal was for this production to be the result of a co-operation. Rehearsals took place in each country, and after the performance was presented by each partner organisation at their designated venues - for us, this was Trafó - the performance was also presented at the Fringe Festival in Edinburgh. This created a special situation and gave the project considerable visibility."

In addition to the performance, the partners and the participating artists published

a book too, which, however, could only be presented online due to the coronavirus pandemic. "The publication is full of art theory writings and personal experiences; it is very mixed in form and approach, thus it is considered to be an independent work of art within the project."

The next European co-operation of SÍN Arts Centre titled Performing Gender - Dancing In Your Shoes began in November 2020.

SÍN ARTS CENTRE

International Contemporary Dance Collective	partner	2018	€196 707
Performing Gender - Dancing In Your Shoes	partner	2020	€1 236 906

Through a total of ten civil, cultural and scientific institutions from eight countries, civilians and artists will work together for three years to find answers to current issues of gender equality, the art of dance and audience development. The project also involves research activities for which the University of Bologna is responsible in the partnership.

Throughout the years SÍN has gained considerable experience in the Creative Europe programme, and in the international proposals in general. "The most important thing is to know the partner. You need to know who you work with, why you are there, and what are the roles of the partners in the project. It is also important that the organisation's

own goals are in line with the common goal." Anikó Rácz thinks that the multi-annual, high volume projects fundamentally determined the international operation of SÍN Arts Centre. Among other things, they had learned how to represent themselves in an international partnership, and this proved to be very useful later on. The administrative knowledge gained during multiple proposals and project management is also considered to be important: budgeting and accounting require careful planning and long-term thinking.

They often benefit from EU funding even after the projects have ended. "Many additional, smaller co-operations are created by these programmes with the partners that we met during Creative Europe projects."

photo: Katarzyna Machniewicz

4D SOUND STUDIO - SPATIAL SOUND INSTITUTE

Csúcstechnológiával a kulturális örökségünkért

A térbeli hangokra specializálódott [Spatial Sound Institute](#) (Térbeli Hang Intézet, SSI) az [Art Quarter Budapestben](#) működik. Rezidenciaprogramjukon egész évben számos művész fogadnak a világ minden tájáról, akik az intézetet alapító [4DSOUND](#) legnagyobb négydimenziós hangrendszerével dolgozhatnak a projektjeiken, legyen szó egy installációról, egy zeneműről vagy akár kutatási tevékenységről.

„Minden a holland 4DSOUND céggel kezdődött, amit 2007-ben alapítottak a térbeli hanggal kapcsolatos kutatási és fejlesztési tevékenységekhez” – mesélte a kezdetekről Tessa Nijdam, a 4DSOUND ügyvezetője. A térbeli hang (spatial sound) segítségével a hagyományos, egyirányú hangrendszerekkel (például mono vagy sztereó hangzással) szemben újfajta hangérzékelés, ezzel együtt pedig fokozott felhasználói élmény érhető el. A hang nem egy jól meghatározható irányból érkezik a fülünkbe, hanem „szétterül” a térben,

vagy éppen egy térbeli objektumként, „hanghologramként” helyezkedik el körülöttünk. Az ehhez szükséges szoftver kifejlesztésében a 4DSOUND úttörőnek számít. „2012-ben mutattuk be először a közönségnek egy nagy hanginstalláció formájában Amszterdamban. Néhány évvel később szerettünk volna létrehozni egy intézetet valahol, és a választásunk végül Budapestre esett.”

Az SSI partnerként vesz részt a 2019 szeptemberében kezdődött [Sonotomia](#) projektben, amely a projektvezető portugál [Pedra Angular](#), valamint a spanyol [Fundación Santa Maria de Albarracín](#) közös törekvéséből nőtt ki. Céljuk, hogy megőrizték a saját, egyedi kulturális örökségüket, mégpedig a közösségekre, városukra jellemző hangok csúcsmínőségű rögzítésének és archiválásának segítségével. Olyan partnert kerestek ehhez az első hallásra talán szokatlannak tűnő módszerhez, aki a technológiai megvalósításért felel. Így találták rá a 4DSOUND-ra, azon belül is

Spatial Sound Institute
(fotó: Georg Schroll)

4D SOUND STUDIO - SPATIAL SOUND INSTITUTE

Sound anatomy of unique places -
SONOTOMIA

partner

2019

€197 994

a budapesti SSI-re. „Alentejo Portugália leg-
ritkábban lakott, ám földrajzi adottságait és
élővilágát tekintve rendkívül gazdag régiója.
A Pedra Angular minden évben megrendezi
azt a kulturális fesztivált, amelynek célja egy-
felől bemutatni, népszerűbbé tenni az Alen-
tejo régió kincseit, másfelől pedig középkori
és klasszikus zenei előadásokat hozni a helyi-
ek számára. A spanyolországi Albarracín egy
alig több mint 1000 lakossal rendelkező, kö-
zépkori eredetű település, amely az UNESCO
világörökségi listáján is szerepel. Itt a projekt
a városi hangok, például a katedrális harangjai
zúgásának vagy a macskakövek kopogásának
megőrzésére fókuszál” – mondta el a part-
nerekről Tessa Nijdam.

Mindkét helyszínen egy-egy rezidenciapro-
gram alkalmával rögzítik a hangokat – a por-
tugál partner esetében ez a koronavírus-jár-
vány által okozott nehézségek ellenére már
meg is történt 2020 szeptemberében – ez a
projekt első eleme. Innen több irányba is ha-
ladhat a megvalósítás. Az egyik opció szerint
a Budapestre érkező művészek az Art Quar-
ter Budapest környékén készítenének hang-
felvételeket, a városi, ipari környezet vagy
éppen a Budapestre jellemző gyógyfürdők
hangulatának rögzítésére. A másik ötlet az
SSI kiemelkedő technológiai adottságaira
építve a Portugáliában és Spanyolország-
ban rögzített felvételek utómunkálatait és
feldolgozását támogatná. „Nyitva hagyjuk
a kérdést, és a művészekre bízunk, hogy meg-
mondják, nekik mire van szükségük, mi pedig
egy digitális platform létrehozásával segítjük
őket. Fontosnak tartjuk, hogy ne csak egy al-
kalommal, a rezidenciaprogram során talál-
kozzanak egymással, hanem maradjon meg
a kapcsolat közöttük, hogy együtt dolgoz-

Spatial Sound Institute
(fotó: Georg Schroll)

hassanak a kutatásaikon vagy a projektjeik
fejlesztésén. Ez a felület erre is lehetőséget
adna, ezen felül pedig elérhetővé tehetnének
rajta a *Sonotomia* során készült alkotásaikat
vagy ötleteiket” – számolt be az ügyvezető
a remélt folytatásról.

A tervek között szerepel továbbá egy hang-
installáció építése, amelyet a portugáliai
fesztiválon és Spanyolországban is bemu-
tathatnak majd. A 4DSOUND által biztosí-
tott technikai felszerelések, például speciá-
lis fejhallgatók vagy hangfalak segítségével
a rezidenciaprogramok lezárulta után, sa-
ját otthonaikban dolgozhatnak a művészek
a különböző helyszíneken rögzített hangfel-
vételekkel. Végül pedig egy mindenki szá-
mára hozzáférhető, online hangarchívumot
is szeretnének létrehozni a partnerek, amely
folyamatosan bővíthet más régiók, települé-
sek hangfelvételeivel, és így lehetőséget ad
a kulturális örökség egy különleges részének
megőrzéséhez.

4D SOUND STUDIO - SPATIAL SOUND INSTITUTE

High-tech for Our Cultural Heritage

Sonotomia 1.0 Residency
in Alentejo, Portugal

The [Spatial Sound Institute](#) (SSI), which specializes in spatial sound, operates in [Art Quarter Budapest](#). Throughout the year, their residency programme hosts a number of artists from around the world who can work on their projects with the largest four-dimensional sound system of the institute's founder [4DSOUND](#), be it an installation, a musical work or even research activity.

“It started with the Dutch 4DSOUND company, which was founded in 2007 for research and development activities related to spatial sound,” said Tessa Nijdam, managing director of 4DSOUND about the beginnings. Spatial sound provides a new kind of sound perception compared to traditional one-way sound systems (such as mono or stereo sound), with an enhanced user experience. Instead of coming into our ears from

a well-defined direction, the sound “spreads out” in space, or is just placed around us as a spatial object, a “sound hologram”. 4DSOUND is a pioneer in developing the necessary software for this. “We first presented it to the audience in 2012 in the form of a large sound installation in Amsterdam. A few years later, we wanted to set up an institute somewhere, and we finally chose Budapest.”

As a partner, SSI participates in the [Sonotomia](#) project started in September 2019, which grew out of the common ambition of the Portuguese project leader [Pedra Angular](#) and the Spanish [Fundacion Santa Maria de Albarracín](#). Their goal is to preserve their own unique cultural heritage by recording and archiving high-quality sounds specific to their community and city. For this method, which may seem unusual at first glance,

Alentejo, Portugal
(photo: Tessa Nijdam)

they were looking for a partner who is responsible for the technological implementation. That is how they found 4DSOUND, the parent company of the Budapest SSL. “Alentejo is Portugal’s least populated but extremely rich region in terms of geography and wildlife. Pedra Angular organises a cultural festival each year to showcase and promote the treasures of the Alentejo region and to present medieval and classical music to the locals. Albarracín is a medieval town in Spain with just over 1,000 inhabitants and it is also a UNESCO World Heritage Site. Here, the project focuses on capturing urban sounds, such as the tolling of cathedral bells or the knocking of cobblestones,” said Tessa Nijdam about the partners.

As the first part of the project, sounds will be recorded at both locations during a residency programme – in the case of the Portuguese partner, this already happened

4D SOUND STUDIO - SPATIAL SOUND INSTITUTE

Sound anatomy of unique places -
SONOTOMIA

partner

2019

€197 994

in September 2020, despite the difficulties caused by the coronavirus pandemic. From here, implementation may go in several directions. According to one of the options, the artists coming to Budapest would make sound recordings in the vicinity of the Art Quarter Budapest, to record the atmosphere of the urban, industrial environment or the spas typical of Budapest. The other option would be to support the post-production and processing of recordings made in Portugal and Spain, based on the SSL’s outstanding technological capabilities. “We leave the question open and let the artists tell what they need, and we help them by creating a digital platform. We consider it important that they not only meet each other once during the residency programme, but that they stay in touch so that they can work together on their research or develop their projects together. This platform would facilitate this, and it would also make available their artworks and ideas made during *Sonotomia*,” said the managing director about the prospective continuation.

There are also plans to build a sound installation that will be exhibited at the Portuguese festival and in Spain as well. With the technical equipment provided by 4DSOUND such as special headphones or speakers, artists can work in their own homes with sound recordings created in different locations, once the residency programmes are over. Finally, the partners want to create an online sound archive accessible to all that can be continuously expanded with sound recordings from other regions and towns, thus providing an opportunity to preserve a special part of cultural heritage.

Műfordítási projektek

Literary Translation Projects

Az európai kultúra ereje többek között a nyelvi sokszínűségben rejlik. Ez ugyanakkor kihívásokat is jelenthet, ha meg akarjuk ismerni és érteni egymást. Hazánkban sokszor szó esik arról, hogy a magyar kulturális piac szűkös – éppen a nyelvünk különlegessége miatt, így mi pontosan átérezzük, miért van szükség az irodalmi művek magas minőségű fordítására.

A Műfordítási projektek pályázat éppen ezt segíti elő, és szerencsére a magyar kiadók is aktív résztvevők a felhívásokban, aminek köszönhetően számtalan különleges külföldi mű jelenhet meg magyarul, illetve tehetséges magyar szerzők juthatnak el a közönséghez idegen nyelveken.

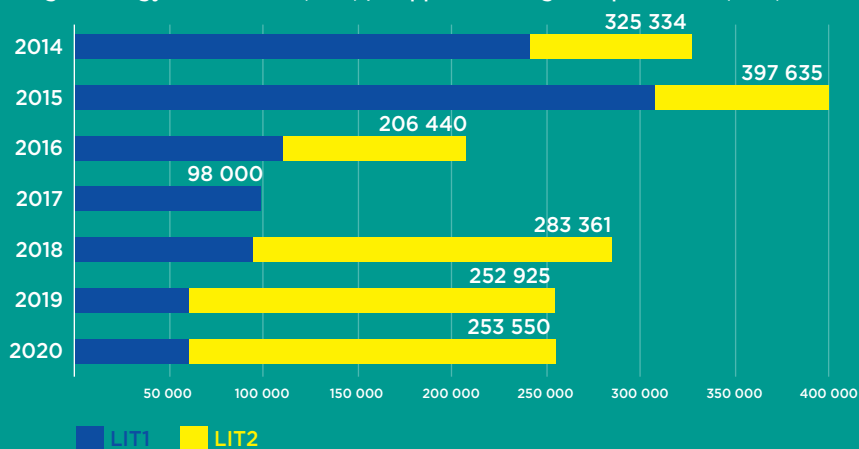
The power of the European culture lies, among other things, in linguistic diversity. However, it can also cause challenges in getting to know and understanding each other. In Hungary, it is often said that the Hungarian cultural market is narrow – precisely because of the special nature of our language, so we can understand why high-quality translations of literary works are needed.

This is exactly what the Literary Translations scheme supports, and fortunately, Hungarian publishers are also active participants of the calls. Thanks to this, numerous unique foreign works can be published in Hungarian, and talented Hungarian authors can reach the audience in foreign languages too.

**Támogatás magyar szervezeteknek
2014–2020 között**
Amount of support 2014–2020

1 817 246 EUR

Támogatás magyar kiadóknak (EUR) / Support to Hungarian publishers (EUR)

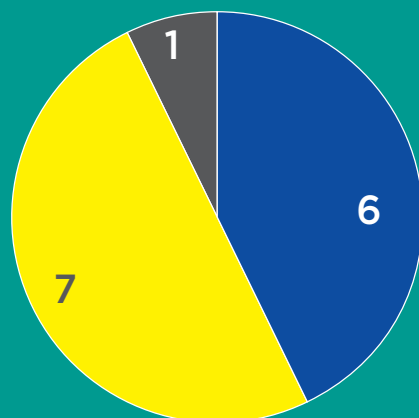

Támogatást nyert magyar kiadók száma / Number of supported Hungarian publishers

	LIT1	LIT2	Σ
2014	5	1	6
2015	8	0	8
2016	2	0	2
2017	1	0	1
2018	2	2	4
2019	1	0	1
2020	1	0	1
Σ	20	3	23

Nyertes szervezetek a támogatott pályázatok száma szerint / Supported organisations by the number of successful applications

1 alkalom / time
2 alkalom / times
3 alkalom / times

Legtöbbet fordított magyar szerzők / Hungarian authors with the most translations

Szerző	Fordított könyvek száma
Szvoren Edina	14
Krasznahorkai László	8
Horváth Viktor	7
Szabó Magda	6
Mán-Várhegyi Réka	5

Lefordított könyvek száma / Number of their translated books

GONDOLAT KIADÓ

Társadalomtudomány és európai szépirodalom, közös könyvespolcon

Független társadalomtudományi kiadó szépirodalmi profillal, amely egyszerre kicsi és nagy: az európai uniós forrásokra több alkalommal is sikeresen pályázó Gondolat Kiadó szerkesztőjével beszélgettünk.

„A megújult Gondolat Kiadóban a 2000-es évek eleje óta jelen van a külföldi szépirodalom. Sosem támaszkodtunk kizárólag az EU-s pályázatokra, de biztos alapot jelentettek, és sokat segítettek a szépirodalmi sorozat működtetésében” – mondta Böröczki Tamás, aki 2011-ben vette át a külföldi szépirodalomhoz kapcsolódó szerkesztői feladatokat. Felelős szerkesztőként a könyvek megjelenését egészen a nyomdáig elkíséri. Sőt, külföldi szerzők esetében a promóciós tevékenységbe is bekapcsolódik. Hét be-

nyújtott pályázatból öt sikeres műfordítási projektet tudtak megvalósítani a Kreatív Európa program és elődei támogatásával. „Közel száz címet jelentetünk meg évente, ez a független magánkiadók között soknak számít. Ebből éves szinten nagyjából tíz a szépirodalmi kötet, amelynek kétharmadát az uniós támogatásból, a többi más forrásból (például az adott ország fordítástámogatási irodája által kiírt pályázatból) adjuk ki.”

A lefordításra és kiadásra szánt könyvcsomagok összeállításánál az elsődleges kritérium a magas irodalmi érték, amibe beleférnek a műfaji határokat feszegető krimik, tudományos-fantasztikus művek is. „Ilyen például az izlandi szerző, Sjórn *CoDex 1962*

Segesdi Móni műfordító és Kätlin Kaldmaa az *Izlandon nincsenek lepkék* című könyv bemutatóján (fotó: Ész Intézet)

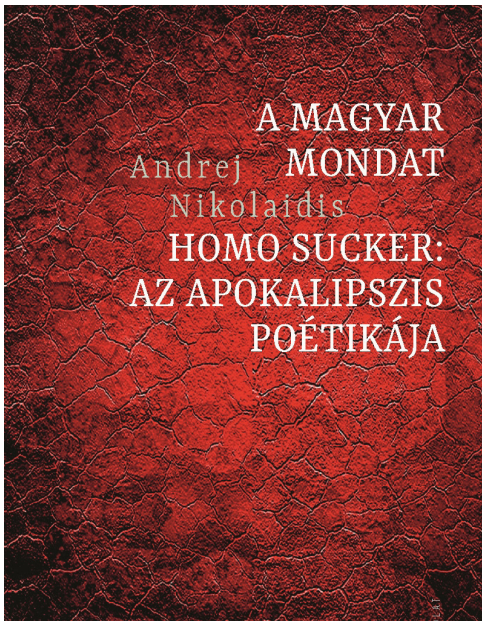
GONDOLAT KIADÓ

Continuing worlds of fiction - translation of 9 novels into Hungarian

2015 €40 000

From West to East, from North to South and back again: Translation of 10 European novels into Hungarian

2019 €37 000

című regénytrilógiája, amely deklaráltan három különböző műfajban született. Az egyéni írói leleménynek köszönhetően ezt még egy keret is összefoglalja” – mesélte a szerkesztő a legutóbbi, 2019-as nyertes projektben szereplő könyvről. Gyakran kerülnek a csomagba világhírű, díjnyertes szerzők, többek közt a holland Arnon Grunberg, az észti Tiit Aleksejev és Kätlin Kaldmaa, a montenegrói Andrej Nikolaidis, a norvég Carl Frode Tiller vagy a már említett Sjón művei. Fontos szempont még a folytonosság: szívesen fordítják le a korábbi projektekben sikerrel megjelentetett szerzők, köztük az Európai Unió Irodalmi Díjasainak további műveit. Arnon Grunbergnek például hét regényét

olvashatjuk magyar nyelven a Gondolat Kiadó jóvoltából, és már előkészületben van a nyolcadik. A művek értékét az is emeli, hogy a legjobb fordítókkal dolgoznak.

A műfordítási projekteknél csakúgy, mint a többi pályázati területen fontos elbírálási szempont a marketingstratégia. „A marketing nem csak a pályázat miatt fontos, ez ma már természetes, erre a nemzeti fordítástámogatási irodák is odafigyelnek” – mondta Böröczki Tamás. „Rendszeresen hívunk meg szerzőket a nagy könyves rendezvényekre a kulturális intézetekkel együtt, így volt itt korábban Kätlin Kaldmaa és Tiit Aleksejev is.” A 2020-as őszi Margó Fesztiválon Arnon Grunberget és Sjont látták volna vendégül, de ez sajnos a járvány miatt egyelőre meghiúsult. Könyveik terjesztésében kiemelt szerepe van a kiadó saját webáruházának. Az aktuális trendekkel is igyekeznek lépést tartani: a hagyományos, nyomtatott kötetek mellett legtöbb kiadványuk e-könyv formátumban is elérhető.

Időnként a koronavírusról függetlenül is előfordulhatnak problémák. Böröczki Tamás két esetet említett: a fordítók technikai okok miatt visszaléphetnek vagy lassabban haladnak a fordítással. Ilyenkor lehetőség van a projektdőszak meghosszabbítására. Miután egyetemi oktatói kötelezettségeik miatt két fordító végül nem tudta vállalni a fordítási feladatokat, a Gondolat Kiadó élt is ezzel a lehetőséggel, így a 2019-ben indult projektjük az eredetileg tervezett 2020. novemberi befejezés helyett 2021. januárig tart. Ekkorra várhatják az olvasók a vállalt könyvcsomag utolsó két darabjának megjelenését.

GONDOLAT PUBLISHERS

Social Science and European Fiction on a Common Bookshelf

No Butterflies in Iceland book launch with Orsolya Karafiáth and author Kätlin Kaldmaa (photo: Estonian Institute in Hungary)

An independent social science publisher with a profile of fiction as well, which is small and large at the same time: we had a talk with the editor of [Gondolat Publishers](#), who has successfully applied for EU grants several times.

“Since its revival, Gondolat Publishers includes foreign fiction from the early 2000s. We never relied solely on EU proposals, but they provided a solid foundation and helped a lot in the operation of fiction series,” said Tamás Böröczki, who took over the editorial duties related to foreign fiction in 2011. As a responsible editor, he accompanies the publication of the books all the way to the printing house. Moreover, in case of foreign authors he even participates in promoting activities. Out of seven submitted proposals, five successful literary translation projects were implemented with the support of the Creative Europe programme and its

predecessors. “We publish nearly a hundred titles a year, which is considered to be a lot among independent private publishers. Of this, roughly ten are fictional volumes per year, two-thirds of which are funded by the EU, and the rest by other sources such as a call for proposals from the given country’s translation agency.”

The primary criterion for compiling book packages for translation and publication is the high literary value, which includes crime and science fiction works pushing the boundaries of the genre as well. “An example for this is the novel trilogy titled *CoDex 1962* of the Icelandic author Sjón, which is declared to represent three different genres. Thanks to the ingenuity of the author, this is even summarized in a story frame,” said the editor about the book included in the latest winning project of 2018. The package often includes the works of world famous,

GONDOLAT PUBLISHERS

Continuing worlds of fiction - translation of 9 novels into Hungarian

2015 €40 000

From West to East, from North to South and back again: Translation of 10 European novels into Hungarian

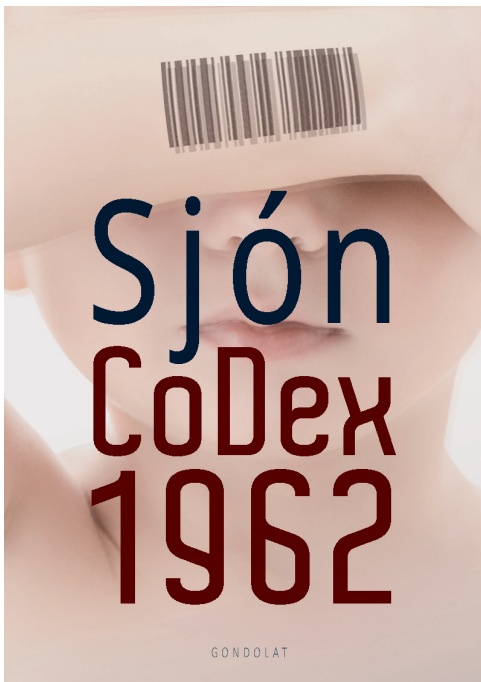
2019 €37 000

award winning authors, such as the Dutch Arnon Grunberg, the Estonian Tiit Aleksejev and Kätlin Kaldmaa, the Montenegrin Andrej Nikolaidis, the Norwegian Carl Frode Tiller or the previously mentioned Sjón. Another important aspect is continuity: further works by authors who have been successfully published in previous projects, including the winners of the European Union Prize for Literature, are gladly translated. For example, thanks to Gondolat Publishers, Arnon Grunberg's seven novels can be read in Hungarian, and the eighth is already in

preparation. The value of the works is also enhanced by the fact that they are working with the best translators.

Similarly to other grant schemes, marketing strategy is an important aspect in the literary translation projects as well. "Marketing is not only important because of the proposal, it is now natural, the national translation agencies also pay attention to it," said Tamás Böröczki. "The authors and cultural institutions are regularly invited to large book events, this is also how Kätlin Kaldmaa and Tiit Aleksejev were here in Hungary before." The Margó Festival in autumn 2020 was to host Arnon Grunberg and Sjón, but unfortunately, it had to be postponed due to the pandemic. The publisher's own webshop has a key role in distributing their books. They also try to keep up with the current trends: in addition to traditional printed volumes, most of their publications are also available in e-book format.

Occasionally, problems can occur regardless of the coronavirus. Tamás Böröczki mentioned two examples: translators may step back due to technical issues, or the progress of translation may be slower than previously expected. In this case, the project period may be extended. Since two translators were eventually unable to take on the translation tasks due to their responsibilities regarding university teaching, Gondolat Publishers extended the period, so the project started in 2019 will be ended to January 2021, instead of the originally planned November 2020. Readers can expect the last two pieces of the book package to be released by this time.

L'HARMATTAN KIADÓ

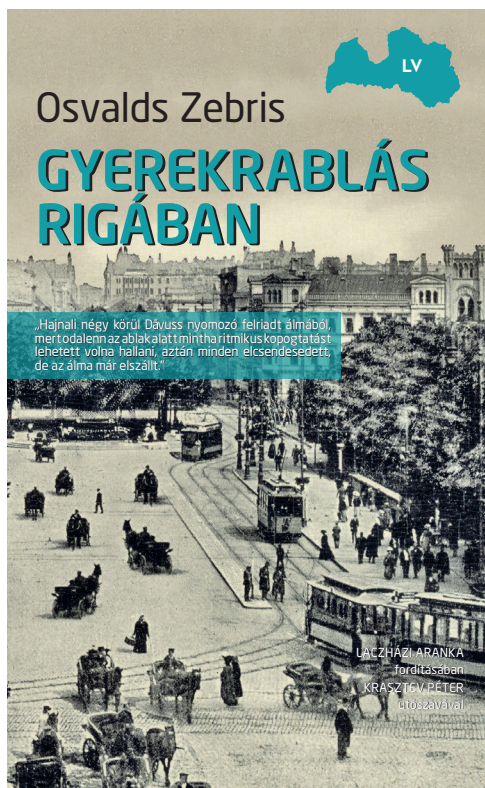
A 20. század nyomában, Valahol Európában

Aki most kezd megismerkedni a kortárs európai irodalommal, az a L'Harmattan Kiadónál jó helyen jár. Az immár harminckötetes, és még mindig egyre bővülő *Valahol Európában*-sorozat elindításához a Kreatív Európa program elődje, a Kultúra keretprogram támogatása adta a kezdőlökést.

„A L'Harmattan Kiadóval a 2000-es évek eleje óta pályázunk az Európai Unió műfordítási támogatására – mondta a kezdetekről Váradi Péter, a kiadó főszerkesztője. – A jelenlegi pályázattal ellentétben akkor még humán- és társadalomtudományi művek fordítására és kiadására is lehetett pályázni. A szépirodalom a kiadónknak sosem volt, és nem is lesz a fő profilja, mi elsősorban tudományos műveket jelentetünk meg. Az első pályázatainkban ezért főleg ilyen jellegű kéziratok szerepeltek, néhány minőségi szépirodalmi kötet mellett. A 2007-ben induló Kultúra keretprogram nagy változást hozott, a társadalomtudományi művek fordítására ettől kezdve nem lehetett pályázni. Ez végül számunkra szerencsés fordulat volt: elkezdtünk azon gondolkodni, hogy hogyan adjunk ki szépirodalmat.”

Felkérték Karádi Éva sorozatszerkesztőt, hogy segítsen nekik egy minőségi európai irodalmi portfólió létrehozásában: ez lett a *Valahol Európában*-sorozat. Olyan 20. századi történetek ezek, amelyek hitelesen ábrázolják egy adott kulturális kör társadalmi, művészeti és politikai életének fordulatait, mindezt személyes történelmi perspektívából, családi és egyéni történeteken keresztül. Mind a harminc kötet európai országokba kalauzolja el az olvasót. A sorozatban szereplő lengyel szerző például Olga Tokarczuk,

aki 2018-ban irodalmi Nobel-díjat kapott. „Nagyon büszkéek vagyunk a sorozatra, és a visszajelzések is nagyon pozitívak. Az elmúlt tíz évben másnak nem volt ilyen jellegű vállalkozása itthon, és az Európai Unió támogatása nélkül ezt mi sem tehattük volna meg. A harminc kötetből húszat a Kreatív Európa program vagy elődei segítségével adtunk ki” – mondta Váradi Péter. A nyertes pályázatok felét mindig a sorozat kötetei teszik ki.

L'HARMATTAN KIADÓ

Somewhere in Europe - 9 Contemporary Novels

2015 €53 003

Somewhere in Europe

2019 €56 417

A Valahol Európában-sorozat kötetei mellett további könyveket, például az Európai Unió Irodalmi Díjával jutalmazott műveket is kiadnak a támogatásból.

Az utóbbi évek fejleménye, hogy a pályázat előnyben részesíti azokat a műfajokat – például novellákat, verseket, drámákat, illetve a gyerekirodalmat –, amelyekre kisebb figyelem irányul. A főszerkesztő szkeptikus ezzel a kritériummal kapcsolatban: „Drámákat könyvben kiadni főlősleges, nincs rá piaci kereslet. A versekkel szinte ugyanez a helyzet, piaci alapon ez sem kifizetődő. Ha a támogató elkötelezett az európai költészet mellett, akkor ki lehet adni versesköteteket néhány száz példányban – de csakis a támogatás segítségével. A gyerekkönyvekre viszont épp az ellenkezője igaz: ez egy önmagában is jól működő piac, így a gyermekirodalom előnyben részesítése a pályázatban kevésbé érthető.” Van olyan szempont is, amit pozitívan értékel: „Jó, hogy már támogatást lehet igényelni a marketingre, hiszen a könyvek előállításának költsége ezt mindig is tartalmazta. Most egyenesen kötelező lett, és ez mindenképpen nagy vívmány. Az is előnyös, hogy a személyi költségeket is el lehet számolni a támogatás terhére, mert így kialakulhat egy állandó, megbízható csapat, akiknek jelentős része akár évtizedekig együtt dolgozik.”

A kiadó stratégiáját így foglalta össze a főszerkesztő: „Ez a pályázat egy óriási merítés, a képregénytől kezdve a verseken át a regényekig mindenféle irodalmi műfajjal lehet pályázni. Szerintem az a jó, ha a kiadó kialakít egy bizonyos profilt, és azon a területen igyekszik minél jobbra válni. A mi célunk is ez: igyekszünk a nagyregények felé

haladni.” A Valahol Európában-sorozat sem teljes még. „Előkészületben van Görögország és Albánia, de észak-ír, fehérorosz, ukrán és szlovén könyvünk egyelőre nincs. Iris Murdochot is szeretnénk fordítani a jövőben, mert skót és walesi regényünk már van, de Anglia még hiányzik a sorozatból.”

L'HARMATTAN PUBLISHING

In the Wake of the 20th Century, Somewhere in Europe

If you are just beginning to get acquainted with contemporary European literature, you are at the right place at [L'Harmattan Publisher](#). The still expanding *Somewhere in Europe* series of currently thirty volumes was started after receiving a little push from the grant of Culture framework programme, the predecessor of Creative Europe.

“L'Harmattan Publisher has been applying for literary translation grants from the European Union since the early 2000s,” said Péter Váradi, the publisher's editor in chief about the beginnings, “Unlike in the current proposal, at that time, it was possible to apply for the translation and publication of humanities and social science works. Fiction has never been and will not be the main profile of our publisher, we mainly publish scientific works. Therefore, our first proposals mainly included manuscripts of this kind, in addition to some high-quality volumes of fiction. However, the Culture framework programme starting in 2007 brought about a great change, since it was no longer possible to apply for the translation of social science works. In the end, it was a lucky turn for us: we started thinking about publishing fiction.”

They asked Éva Karádi series editor to help them create a quality European literary portfolio and this is how *Somewhere in Europe* came into being. These are 20th century stories that authentically depict the twists and turns of the social, artistic and political life of a given cultural circle, all from a personal historical perspective, through family and individual stories. All thirty volumes guide the reader through a European coun-

try. The Polish author of the series, Olga Tokarczuk, for example, received the Nobel Prize for Literature in 2018. “We are very proud of the series and the feedback is also very positive. For the last ten years, no one else has had a similar business in Hungary, and without the support of the European Union, we would not have been able to do so either. Out of the thirty volumes twenty were published with the help of the Creative Europe programme or its predecessors,” said Péter Váradi. In addition to the volumes

L'HARMATTAN PUBLISHING

Somewhere in Europe - 9 Contemporary Novels	2015	€53 003
Somewhere in Europe	2019	€56 417

of *Somewhere in Europe*, other books, such as books awarded the European Union Prize for Literature are also published from the grant.

Developments in recent years have shown that the proposal favours genres which receive less attention, such as short stories, poems, dramas and children's literature. The editor-in-chief is sceptical about this criterion: "Publishing dramas in a book is

unnecessary, it is a non-existent market. Almost the same applies to poems, it does not pay off on a market basis either. If the applicant is committed to European poetry, volumes of poems can be published in a few hundred copies – but only with the help of the grant. For children's books, on the other hand, the opposite is true: it is a well-functioning market in itself, so the preference for children's literature in the proposal is less understandable." Some aspects were welcomed by him: "It is good that you can already claim the grant for marketing, as the cost of producing books has always included that. It has now become downright mandatory, and it is certainly a great achievement. It is also advantageous that personnel costs can be charged to the grant, as this will create a permanent, reliable team, a significant part of which will work together for decades."

The editor in chief summarised the strategy of the publisher as follows: "This proposal is very diverse, including comics, novels and all sorts of literary genres. I think the good strategy for a publisher is to develop a certain profile and try to become as good as possible in that area. That is also our goal: we try to move towards great novels." The *Somewhere in Europe* series is still expanding too. "The preparation of books from Greece and Albania is currently taking place, but we do not have any books from Northern Ireland, Belarus, Ukraine or Slovenia yet. We would also like to translate Iris Murdoch in the future because we already have a Scottish and Welsh novel, but England is still missing from the series."

A kulturális örökség európai éve

European Year of Cultural Heritage

„Örökségünk: a múlt és a jövő találkozása” – ezzel a szlogennel indították útjára 2018-ban a kulturális örökség európai évét.

A kulturális örökség olyan sokféle lehet, mint maga az európai kultúra: többek között épületekből, képzőművészeti, szellemi vagy akár digitális alkotásokból áll össze.

A magyar résztvevők is változatos projektekben vettek részt: a királyi kastélyok lakomái, közösségi kiállítások, színházi kalandjátékok elevenedtek meg a pályázat keretében.

“Our heritage: where the past meets the future” – the European Year of Cultural Heritage was launched in 2018 with this slogan.

Cultural heritage can be just as diverse as the European culture itself: among other things, it consists of buildings, works of fine art, intellectual or even digital creations.

The Hungarian organisations also participated in diverse projects: within the framework of the special call, feasts of royal castles, community exhibitions and theatrical adventure games came to life.

Támogatás magyar szervezeteknek Amount of support

165 518 EUR

2018

EUROPEAN YEAR OF CULTURAL HERITAGE

#EuropeForCulture

BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET

Kísérleti és underground zene tudományos megközelítésben

Az [Uneathing the Music: Sound and Creative Experimentation in Non-democratic Europe](#) (A zene felfedezése: hangzás és kreatív kísérletezés a nem-demokratikus Európában), azaz röviden az [UMSCENE](#) projekt előzménye egy másik nemzetközi együttműködés, a [Horizon2020](#) programban támogatást nyert [COURAGE – Connecting Collections](#) (Gyűjtemények összekötve), amelyet a Bölcsészettudományi Kutatóközpont vezetett.

„A [COURAGE](#) projektben az államszocialista rendszerrel szembeni kulturális ellenállás gyűjteményi történetével, valamint az ehhez kapcsolódó művészeti és emberi jogi tevékenységek dokumentálásával foglalkoztunk. Ennek keretében készült egy azóta is működő honlap, egy adatbázis – amit szintén folyamatosan frissítünk – , online tananyag és kiállítás, tanulmánykötet és tudományos publikációk, valamint kapcsolódtak hozzá különböző tematikus workshopok és egy utazó kiállítás is” – foglalták össze a Kreatív Európa programhoz sikeresen benyújtott pályázat előzményeit a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének (BTK TTI)

munkatársai, Bódi Lóránt és Huhák Heléna. „A [COURAGE](#)-nál láttuk, hogyan működik belülről az EU-s projektek világa, és ez adott egyfajta önbizalmat. Abból a szempontból is pozitív tapasztalat volt, hogy egy nemzetközi hálózathoz kapcsolódhattunk, találkozhattunk külföldi partnerekkel és a brüsszeli rendezvényeken más európai projekteket is megismerhettünk.”

Az [UMSCENE](#)-ben való részvételt is többek között ennek az együttműködésnek köszönhetik. A Történettudományi Intézet szervezésében, egy zenei workshop alkalmával tartott előadást Lucia Udvardyova, aki jelenleg is több Kreatív Európa program által támogatott projektben vesz részt. Ezek egyike volt korábban az [Uneathing the Music](#), ami [UMSCENE](#) néven folytatódott 2018-ban, immár a BTK TTI bevonásával; ők egyébként az egyetlen tudományos intézmény a projektben, a portugál koordinátor és a partnerek is jellemzően kisebb, zenei fókuszú szervezetek.

„Az alapötlet az volt, hogy érdekes lenne összevetni, vagy legalábbis egymás mellé helyezni az államszocialista rendszerek és az Ibériai-félsziget jobboldali, Salazar- és Franco-féle diktatúráinak kulturális ellenállási mozgalmait. Léteznek arra vonatkozó kutatások, hogy ezek nem önmagukban álló, egyedi jelenségek voltak. Fontos cél továbbá, hogy legyen egy nemzetközi adatbázisa az experimentális, underground zenei szférának, mivel ezek a dokumentumok jelenleg nem találhatóak meg angolul, de még az egyes országok saját nyelvén is nehezen érhetőek el.” A BTK TTI munkatársai az adatbázis-építésben már jelentős tapasztalattal rendelkeztek, amit az [UMSCENE](#) projektben

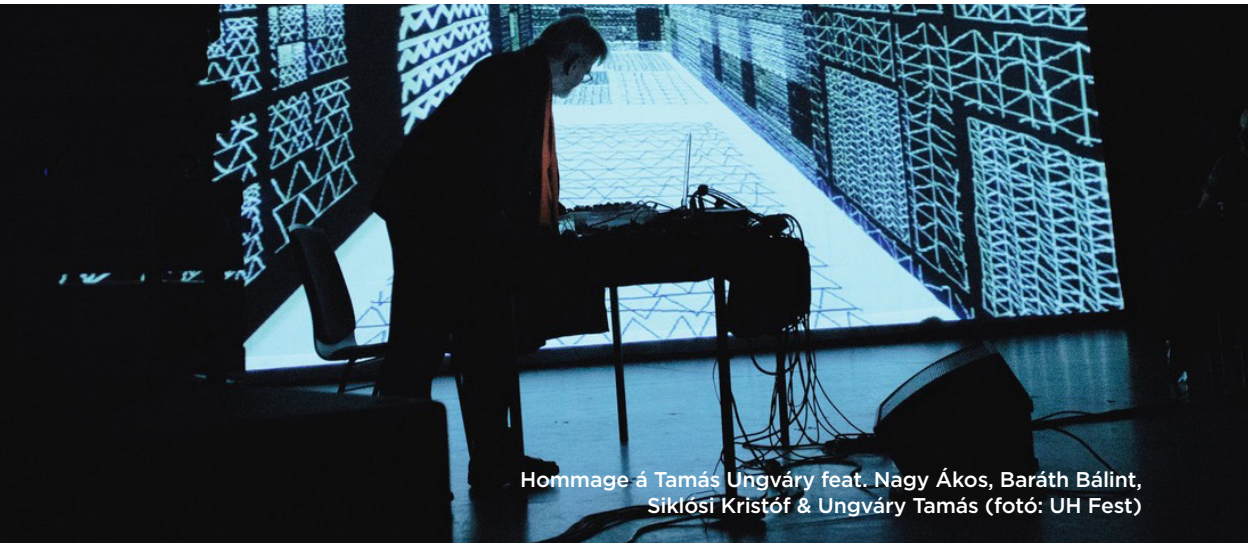
BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT TÖRTÉNET- TUDOMÁNYI INTÉZET

UNEARTHING THE MUSIC: Sound and
Creative Experimentation in Non-
democratic Europe

partner

2018

€198 000

Hommage-á Tamás Ungváry feat. Nagy Ákos, Baráth Bálint,
Siklósi Kristóf & Ungváry Tamás (fotó: UH Fest)

is tudnak hasznosítani. Emellett a projekt tudományos háttérének kialakításában is aktívan közreműködnek. „Nemcsak neveket, életrajzokat, eseményeket gyűjtünk, hanem tudományos szövegeket is. Tanulmányok és oral history jellegű életútinterjúk vagy fókuszáltabb beszélgetések is készülnek.” Mint mondják, ez nem egyszerű feladat: a kevésbé közismert előadókat nehéz megtalálni, sokan közülük már nem is élnek.

A célok között szerepelt az is, hogy konkrét zenei tartalmakat, korábban nem közreadott felvételeket is be tudjanak mutatni. Itt azonban több akadályba is ütköztek. „Szerettük volna kinyitni a projektet, és bővíteni az adatbázist, ezért sajtókampányt indítottunk, és közzétettünk egy felhívást az underground és kísérleti zenei anyagok beküldésére. Voltak

olyanok, akik nem szerettek volna bekerülni egy nemzetközi adatbázisba, máskor pedig a szerzői jogok okoztak problémát. Gyakran felkutatathatlan egy-egy felvétel jogtulajdonosa vagy a felvételen szereplők jogutódjai, és ilyenkor zsákutcába kerülünk” – sorolta Huhák Heléna és Bódi Lóránt a kihívásokat. „Van egy másik hiátus is: hiányoznak azok az intézmények, amelyek összegyűjtenék ezeket a felvételeket, vagy dedikáltan foglalkoznának velük” – tették hozzá.

Éppen ezért mindketten nagyon fontosnak tartják, hogy az *UMSCENE* projekt végével a létrejött felületek, adatbázisok ne maradjanak gazdátlanul, ne „időkapszulák” legyenek, hanem foglalkozzon velük továbbra is valaki. Erre talán majd egy újabb pályázati támogatás ad lehetőséget.

RESEARCH CENTER FOR THE HUMANITIES INSTITUTE OF HISTORY

Experimental and Underground Music in a Scientific Approach

The Unearthing the Music: Sound and Creative Experimentation in Non-democratic Europe (UMSCENE) project, developed from another international collaboration, the COURAGE – Connecting Collections project, funded by the Horizon 2020 programme and led by the Research Centre for the Humanities.

“In the *COURAGE* project we were interested in the history of collections on cultural opposition against state socialism and we documented the related artistic and human rights activities. In this context, a still working website, a regularly updated database and an online teaching material were created, along with publishing a handbook and scientific texts; related thematic workshops and a travelling exhibition were also organised,” Lóránt Bódi and Heléna Huhák, colleagues of the Institute of History of the Research Centre for the Humanities (BTK TTI), summarised the background of the

proposal that was submitted successfully to the Creative Europe programme. “Thanks to *COURAGE*, we could see from the inside how the world of EU projects works, which gave us a sense of self-confidence. Our positive experience was enhanced by the fact that we could join an international network, meet foreign partners and get acquainted with other European projects at the events in Brussels.”

Their participation in the *UMSCENE* can be attributed, among other things, to this co-operation as well. Lucia Udvardyova, who is involved in several projects funded by Creative Europe, gave a presentation in the framework of a music workshop organised by the Institute of History. One of these projects was the former *Unearthing the Music*, which continued under the name of *UMSCENE* in 2018, this time with the involvement of the BTK TTI, them being the only scientific institution in the project, as the

RESEARCH CENTER
FOR THE HUMANITIES
INSTITUTE OF HISTORY
UNEARTHING THE MUSIC: Sound and
Creative Experimentation in Non-
democratic Europe
partner
2018
€198 000

Portuguese coordinator and the partners are typically smaller, music-focused organisations.

“The basic idea of the project is to compare, or at least juxtapose the cultural resistance movements of the socialist systems and the right-wing Salazar and Franco dictatorships of the Iberian Peninsula. Some research suggests that these were not stand-alone, unique phenomena. Another important goal is to have an international database for the experimental, underground music industry, as currently these documents are not available in English, and are also difficult to access

even in some countries' own languages.” The colleagues of the BTK TTI are highly experienced in database creation from which they can benefit in the *UMSCENE* project as well. In addition, they also actively participate in the creation of the scientific background of the project. “Besides names, biographies and events, scientific texts are also collected. We make studies and oral history-type, life-course interviews or more focused conversations too.” As they say, it is not an easy task: the lesser-known performers are hard to find, many of them are already deceased.

One of the goals was to be able to present specific music contents and previously unreleased recordings. Here, however, they encountered several obstacles. “We wanted to open up the project and expand the database, thus, we started a press campaign and called for the submission of underground and experimental music. Some did not want to be included in an international database, and other times copyright issues emerged. The copyright owner of a recording or the legal successors of the participants in the recordings are often undetectable, that is when we come to a dead end,” described the challenges Heléna Huhák and Lóránt Bódi. “There is also an institutional gap: there is a lack of institutions that would collect these recordings or deal with them dedicatedly,” they added.

That is why they both consider it extremely important that the platforms and databases of the *UMSCENE* project are not left without oversight, and instead of becoming “time capsules” someone ought to continuously maintain them. Perhaps this will be facilitated by another grant.

DÉRI MÚZEUM /

BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT RÉGÉSZETI INTÉZET

Bronzkori fazekasság első kézből

A Crafting Europe in the Bronze Age and Today (Európai kézművesség a bronzkorban és ma; CRAFTER) című projekt célja a bronzkori fazekasság újraélesztése és a nagyközönség felé történő bemutatása volt egy, határokon átnyúló együttműködés keretében, amelynek két magyar intézmény, a debreceni Déri Múzeum és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézet (BTK RI) is a tagja volt. A projektről Dr. Dani Jánossal, a múzeum régészeti igazgatóhelyettesével és Dr. Kulcsár Gabriellával, a BTK Régészeti Intézet Ősrégészeti osztályvezetőjével beszélgettünk.

„A CRAFTER a tudományos és a múzeumi szféra határmezsgyéjén találkozott – mesélte Kulcsár Gabriella. – Bár a tudományos jelleg a Kreatív Európa programban kevésbé hangsúlyos, mi kutatóközpontként arra kerestük a választ, hogy a kutatásaink eredményei hogyan formálhatók át a közemberek számára is izgalmasan bemutatatható, jól hasznosítható tudássá.”

A BTK RI és a Barcelonai Autonóm Egyetem mellett a kezdeményezésben klasszikus múzeumok – így a Déri Múzeum – és bemutatóhelyek vettek részt. A projektet egy jelentős bronzkori lelőhely feltárásához kapcsolódó civil egyesület, a spanyol La Bastida Régészeti Lelelőhely Baráti Köre (ASBA) vezette. A partnerszervezetek pedig Európa három további bronzkori kézműves leletekkel rendelkező kultúrkörét képviselték. „A spanyoloknak több szempontból is helyzeti előnyük volt: az El Argar-kultúra sokkal ismertebb, mint nálunk a fűzesabonyi stílus, illetve náluk vannak olyan gyakorló fazekasok, akik a mai napig gyártják ezeket az edénymásolatokat

Gucsi László (fotó: Molnár Péter)

– mesélte Kulcsár Gabriella. – Magyarországon ez kevésbé jellemző, de megtaláltuk azt a kitűnő kollégát Gucsi László keramikus személyében, akinek a segítségével életre keltek a bronzkori kerámiaedények.”

Fő céljuk a bronzkori fazekasság újraélesztése és a nagyközönség felé történő bemutatása volt. „Szerettük volna, ha látják, hogy a szakma, a tudomány, amivel foglalkozunk, nem pusztán letűnt civilizációkról szól, hanem ezeknek máig ható következményeik vannak” – foglalta össze a projekt lényegét Dani János. A CRAFTER keretében a partnerek létrehozta egy kiállítást, amely Délkelet-Spanyolországban, a németországi Halléban,

DÉRI MÚZEUM / BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT RÉGÉSZETI INTÉZET

Crafting Europe in the Bronze Age and
Today (CRAFTER)

partner

2018

€104 761

a szerbiai Paraćinban, illetve Debrecenben közel egyidőben mutatta be ugyanazt az edénykészletet, amit a partnerek lelőhelyeire jellemző kerámia alapján alkottak meg a felkért fazekasok. A hagyományos régészeti tárlatokhoz képest sokkal interaktívabb kiállítás jött létre, hiszen nem az eredeti leleteket, hanem másolatokat mutattak be, így az edényeket nyugodtan kézbe lehetett venni, hogy a látogatók közelebbről is szemügyre vehessék azokat – ráadásul így könnyebben is szállítható a kiállítási anyag. Az edények készítésének folyamatáról kisfilmek készültek, ezeket a kiállításokon is meg lehetett tekinteni, valamint egy egész estés dokumentumfilmet is összeállítottak belőlük *In Their Hands* címmel, amely nemzetközi dokumentumfilmes fesztiválokon is nagy sikerrel szerepelt.

A CRAFTER-ben részt vevő partnerek már a pályázat benyújtása előtt is személyes kapcsolatban álltak egymással – ez minden nemzetközi projekt esetében nagy előny. „Innovatív módon dolgozunk együtt, miközben a viszonyunk egymás segítségén és a kooperáción alapul, de ez talán nem is meglepő olyan munkatársak esetében, akik jól ismerik egymást, és a kutatási területeik között is vannak átfedések” – mondta a partnerségről Dani János. – „Két közös nyelvünk volt: az angol és a szakmánk, a régészet iránti elköteleződés. Ezen felül a spanyol csapatból az egyik kollégával egy harmadik közös nyelvet is találtunk: mindketten hullsúlyos futók vagyunk, így könnyen egy hullámhosszra kerültünk. Ilyen emberi dolgokon, néha apróságokon múlik, hogy jól működik-e a közös munka.”

„Minden pályázat során fontos, hogy a partnerek rugalmasan tudjanak együttműködni.

CRAFTER a Déri Múzeumban

Nálunk néha előfordultak fennakadások, de mindezekkel együtt nagyon hasznos volt számunkra ez a projekt, sokat tanultunk mindannyian” – összegezte a tapasztalataikat Kulcsár Gabriella. – „A fazekasok szakmai életében is fontos időszak volt, inspirálódtak, tanultak egymástól. A partnerek között létrejött egy erős kapcsolati háló, amire akár további pályázatokat is lehet építeni. Kutatóintézményként számunkra az is lényeges, hogy nyissunk a tágabb közönség felé, és bízunk benne, hogy ezt a jövőben is folytatni tudjuk.”

DÉRI MUSEUM / RESEARCH CENTER FOR THE HUMANITIES
INSTITUTE OF ARCHEOLOGY

Bronze Age Pottery at First Hand

The goal of the Crafting Europe in the Bronze Age and Today (CRAFTER) project was to revive Bronze Age pottery and to present it to the general public in the framework of a cross-border co-operation in which two Hungarian institutions, the Déri Museum in Debrecen and the Institute of Archaeology of the Research Centre for the Humanities (BTK RI) were also members. We talked about the project with Dr János Dani, deputy director of archaeology at the museum, and Dr Gabriella Kulcsár, head of prehistoric archaeology of the BTK Institute of Archaeology.

“CRAFTER is on the border between the science and the museum sphere,” Gabriella Kulcsár explained, “although the scientific nature is less emphasised in the Creative Europe programme, as a research centre we sought

to answer how the results of our research can be transformed into knowledge that can be presented to and used in an exciting way by the general public.”

In addition to BTK RI and the Autonomous University of Barcelona, classical museums such as the Déri Museum and exhibit halls participated in the project as well. The project was led by a civil association involved in the exploration of a significant Bronze Age site, the Spanish Association of Friends of the La Bastida Archaeological Site (ASBA). Moreover, the partner organisations included three other European cultural areas with Bronze Age handicraft finds. “The Spanish had an advantage in several respects: El Argar culture is much better known than the Füzesabony style in Hungary, and they also have practicing potters who still make rep-

CRAFTER in Déri Museum

In Their Hands documentary

licas of these potteries,” Gabriella Kulcsár explained. “Although it is less typical in Hungary, we managed to find an excellent ceramist colleague, László Gucsi, who helped us to revive the Bronze Age ceramic pots.”

The main goal of the project was to revive Bronze Age pottery and to present it to the general public. “We wanted to show people that the profession, the science we are dealing with, is not just about vanished civilizations, but that they have consequences to this day as well,” summarised the project János Dani. In the framework of *CRAFTER*, the partners created an exhibition, presenting the same set of pots – at almost the same time in south-eastern Spain, Halle in Germany, Paraćin in Serbia and in Debrecen – made by selected potters on the basis of ceramics typical of the partners’ excavation sites. Compared to traditional archaeological exhibitions, a much more interactive exhibition was born, since instead of exhibiting original finds, replicas were presented, thus the pots could be taken in hand, enabling visitors to take a closer look at them; moreover, the exhibits could be transported more easily. Short films showing the process of making pots were made and presented at the exhi-

DÉRI MUSEUM / RESEARCH CENTER FOR THE HUMANITIES INSTITUTE OF ARCHEOLOGY

Crafting Europe in the Bronze Age
and Today

partner

2018

€104 761

bitions; a documentary feature titled *In Their Hands* was produced as well, which proved to be a great success at international documentary film festivals too.

The partners participating in *CRAFTER* had already been in personal contact with each other before the submission of the proposal – which is a great advantage in every international project. “We work together in an innovative way, while our relationship is based on co-operation and the support of each other. This might not be surprising, since we are colleagues who know each other well and there are also overlaps between our research areas,” said János Dani about the partnership. “We had two common languages, English and our commitment to our profession: archaeology. Besides, we also found a third common language with a colleague from the Spanish team: we are both long-distance runners, so we immediately bonded over that, too. Sometimes, it’s these small and human things that determine the success of a work relationship.”

“The flexible co-operation of partners is important in all proposals. Though we’d had some difficulties sometimes, the project was very useful for us and we all learned a lot,” summarised their experiences Gabriella Kulcsár, “It was also an important period in the professional life of the potters, they were inspired and they learned from each other. A strong network has been established between the partners, on which even further proposals can be built. As a research institution, it is also important for us to open to a wider audience, and we are confident that we can continue to do so in the future.”

GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY

Foglaljunk helyet a királyi asztalnál!

Gödöllőn bárki átélhette egy pompás királyi lakoma hangulatát egy nemzetközi együttműködésnek köszönhetően, amelyet az Európai Királyi Rezidenciák Szövetsége hívott életre, hogy az előkelő étkezések történetét jelenítsék meg kastélyaikban.

Az Európai Királyi Rezidenciák Szövetsége (Association of European Royal Residences) egy versailles-i székhelyű szervezet, amelynek több mint tíz éve a Gödöllői Királyi Kastély is tagja. A szövetséghez csak meghívás útján csatlakozhatnak az európai királyi családok azon székhelyei, amelyek egyben nyilvános múzeumi funkciót is betöltő helyszínek is – tudtuk meg Dr. Ujváry Tamástól, a Gödöllői Királyi Kastély ügyvezető igazgatójától.

A szövetség tagjai egy berlini találkozón vetették fel először a közös megjelenés gondolatát. „Külön-külön mindegyik helyszín ismert, de együtt, szervezatként ez nem mondható el rólunk, holott komoly szakmai munka folyik a szervezeten belül. Sok mindent megvitatunk a világítástól a textilrestauráláson és a jegyadási problémákon keresztül az ajándéktárgy-kínálatig, de ez a nagyközönség számára kevésbé látható. Olyan közös megjelenést szerettünk volna, amely képes felhívni a figyelmet a hálózatra, és egyben az adott helyszínekre is jellemző, vagyis bemutatja, hogy az egyes helyszínek sajátosságai hogyan jelennek meg Európában, és hogy kap ez a sokszínű királyi kínálat európai színezetet.”

Így kezdődött az *A Place at the Royal Table*, vagyis az *Egy hely a királyi asztalnál* című projekt, amelynek finanszírozásához a szövetség 15 tagja közösen, a Versailles-i

Fotó: Okolicsányi Zoltán

Kastély vezetésével pályázott a Kreatív Európa program 2018-as, a kulturális örökség európai éve alkalmából meghirdetett speciális felhívásán.

A Szövetség tagjai által felvetett témák közül a lakomák, étkezések kézenfekvőnek tűntek, hiszen ezek a királyi udvartartás mindenki számára ismert mozzanatai voltak. Dr. Ujváry Tamás szerint a témaválasztásnak kiemelt jelentősége volt a projekt sikere szempontjából. „Olyan témát találtunk, ami európai szinten is jellemző mindannyiunkra, de az egyes helyszínek saját magukra vetítve is be tudták mutatni. Volt, aki főzőversenyt hirdetett, mások inkább a nagyközönségnek szóló, előadás jellegű programokat mutattak be, megint mások pedig a királyi étkészleteket, porcelánt, evőeszközöket állították ki. Nem voltak kötöttségek, mindenki a saját lehetőségeivel tudott igazodni a témához, így sokszínű is tudott lenni a program.”

Természetesen a Gödöllői Királyi Kastély látogatóinak is tartogatott érdekességeket

GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY

A Place at the Royal Table
partner
2018
€197 875

a projekt. „Sokszor tartunk galarendezvényt, különböző reprezentációs eseményeket a kastélyban. Ezek látványos, elegáns rendezvények, szépen terített asztallal, felszolgálókkal, díszes megjelenéssel, amelyeket az emberek döntő többsége legfeljebb a filmekből vagy a televízióból ismerhet. Rendeztünk egy hasonló vacsorát damasztabrosszal, virágdekorációval, bársonyszékekkel, fehér

Gödöllői Királyi Kastély (fotó: pixabay)

Fotó: Okolicsányi Zoltán

kesztyűs felszolgálókkal, amin bárki ingyenesen részt vehetett – de »batyus bál« volt, az ételt mindenki magának hozta. Így olyanok is átélhették a pompás lakoma hangulatát és a környezet adta élményt, akiknek egyébként erre soha nem lett volna lehetőségük.”

Készült még kiadvány, önálló aloldal a szövetség honlapján képekkel és videókkal, valamint minden helyszínen, így Gödöllőn is megmaradt néhány elem a projekt kiállításaiból, amelyeket továbbra is bemutatnak a látogatóknak.

A partnerek többsége számára a pályázat és az együttműködés jó tapasztalatokat hozott, sokat tanultak egymástól. „Ha iránymutatást kéne megfogalmaznom, azt mondanám, mindenki jól válogassa meg a partnereit, és bátran vágjon bele. Az adminisztrációtól pedig csak annyira féljen, hogy alaposan gondolja át a projektet, így kisebb eséllyel lesz vele később probléma” – tanácsolta a Gödöllői Királyi Kastély ügyvezető igazgatója a pályázóknak.

GÖDÖLLŐ ROYAL PALACE

Let's Take a Seat at the Royal Table!

Royal dinner in Gödöllő

In Gödöllő, anyone could experience the atmosphere of a magnificent royal feast thanks to an international collaboration brought to life by the [Association of European Royal Residences](#), which aim was to present the history of noble dining in their castles.

The Association of European Royal Residences is an organisation seated in Versailles, of which the Royal Palace of Gödöllő has been a member for more than ten years. The association can be joined by the European royal families' seats which are also public museum venues, only by invitation – said Dr Tamás Ujváry, the managing director of the Royal Palace of Gödöllő.

The idea of a common look was first raised by the members of the association at a meeting in Berlin. “Although the locations are well known separately, together, as an organisation, this cannot be said, whereas there is serious professional work going on within the

organisation. We discuss many things, from lighting to textile restoration and ticketing issues to the range of souvenirs, but these are of little visibility to the general public. Our goal was to create a common presence that is able to draw attention to the network and is also site-specific, that is, it shows how the specificities of each site are reflected in Europe and how this diverse royal offer gets a European sense.”

That was how the project *A Place at the Royal Table* started, funded by a special call of the Creative Europe programme 2018, announced on the occasion of the European Year of Cultural Heritage. 15 members of the association, led by the Palace of Versailles, applied for the call.

The topic of feasts and meals raised by the members of the Association seemed plausible, as this was a well-known moment of the royal court. According to Dr Tamás Ujváry

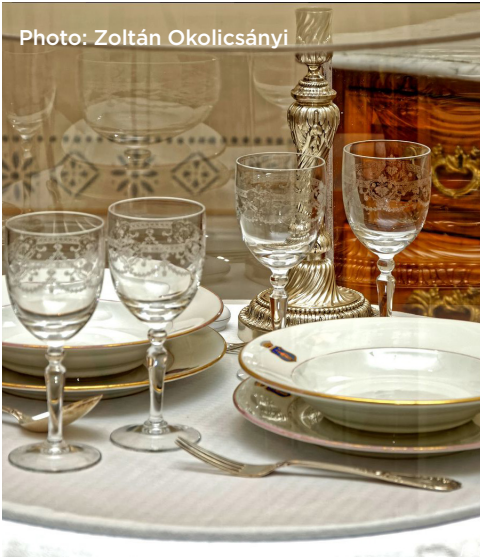

Photo: Zoltán Okolicsányi

the choice of topic was of key importance for the success of the project. “We managed to find a theme that is representative to all of us at a European level, but each venue was able to present it from their own perspectives. Some organised a cooking contest, others offered performance programmes for the general public, and some exhibited royal tableware, porcelain and cutlery. There were no restrictions, everyone could adapt to the topic according to their own potentials, so the programme became very diverse.”

Of course, the project offered interesting programmes for the visitors of the Royal Palace of Gödöllő as well. “Galas and various representation events are held on a regular basis in the palace. These are spectacular, elegant events, with beautifully set tables, waiters and fancy look that is known by the vast majority of people only from movies or television. We hosted a similar dinner with linen tablecloths, flower decorations, velvet chairs and waiters with white gloves, which anyone could attend for free, as it was a so called ‘batyus bál’ (a fancy potluck party), where everyone brought their own food. In this way, the ambiance of the magnificent feast and the atmosphere could also be experienced by those who would otherwise never have had the opportunity to do so.”

GÖDÖLLŐ ROYAL PALACE

A Place at the Royal Table
partner
2018
€197 875

In addition, a publication and a separate sub-page on the association’s website with pictures and videos were also created, and some elements from the project’s exhibitions at all locations, including Gödöllő, are still available to the visitors.

The proposal and the co-operation proved to be a good experience for most of the partners, they learned plenty from each other. “If I had to formulate guidelines, I would say that everyone should choose their partners well and have the courage to start. Besides, be afraid of the administration only to the extent that you think through the project thoroughly, so you are less likely to have a problem later” – recommended the managing director of the Royal Palace of Gödöllő to the applicants.

Photo: Zoltán Okolicsányi

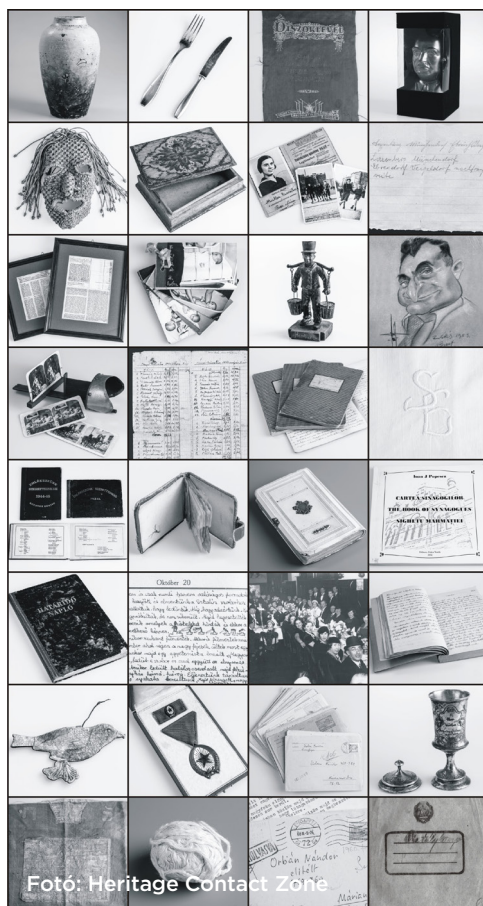
HUMÁN PLATFORM EGYESÜLET

Ütközőzónák a történelem, a társadalom és a kultúra metszetében

Társadalmi párbeszédet, civil kezdeményezéseket és emlékezetpolitikát ötvöz a *Heritage Contact Zone* (Örökségek közös tere Ütközőzóna; HCZ) című projekt. A holland *Stichting Herengracht* által koordinált és többek között olyan tekintélyes szervezetek, mint a *Goethe Intézet* vagy a *Culture Action Europe* részvételével létrejött együttműködés magyar partnere a *Humán Platform Egyesület*.

A Humán Platform Egyesület civil szervezetek ernyőszervezeteként alakult 2012-ben. Kezdetben sok utcai akció kapcsolódott hozzájuk, később civil kezdeményezések támogatására helyezték a hangsúlyt. Ilyen volt az *Eleven Emlékmű* mozgalom is, amely 2014-ben a Szabadság téri emlékmű ellen tiltakozó mozgalomként indult. Heller Mária szociológus, az *Eleven Emlékmű* egyik kezdeményezője így mutatta be a mozgalmat: „Meghirdettünk egy flashmobot, ahova olyan tárgyakat hoztak az emberek, amelyek a saját emlékeiket állították szembe az emlékművel. Mivel már a kezdetektől nagyon nagy érdeklődésre tartott számot, azt gondoltuk, hogy az ellen-emlékmű nem elég, az embereknek meg kell hallgatni, át kell érezni egymás történeteit, és reflektálniuk kell azokra. Ezért beszélgetéseket szervezünk a Szabadság térré, ahova bárki eljőhet, leülhet közénk, ha betart néhány egyszerű szabályt. A témákat a csoport együtt találja ki, nemcsak a második világháborúról és a holokausztról beszélgetünk, hanem az elmúlt száz év veszteségeiről, amiket a társadalom nem megfelelő működése okozott.”

A mozgalom hamar nemzetközi hírnevet szerzett, 2015-ben az OFF Biennáléra is meghívták, és számos hazai és külföldi díjat nyert.

Így figyelt fel rájuk a HCZ projektet kidolgozó holland szervezet is. Lukács András – aki a Humán Platform Egyesület részéről a projekt adminisztrációjáért felel – elmondása szerint a projekt koncepcióját nagyban inspi-

HUMÁN PLATFORM EGYESÜLET

Heritage Contact Zone
partner
2018
€196 200

rálta az *Eleven Emlékmű* tevékenysége. „A fő célunk, hogy bemutassunk egy módszertant más civil szervezetek, múzeumi és kulturális kurátorok számára, hogy miként lehet társadalmi konfliktusokat megvitató társadalmi párbeszédet létrehozni. A H CZ címe arra utal, hogy a társadalomban mindig egymással ütköző, konfliktusos örökségek találkoznak. A projekt során arra keressük a választ, hogy miként lehet ezeket a konfliktusokat beszélgetéssel oldani, hogyan lehet ilyen közöségeket kialakítani, és hogyan kezelhetők az ott felmerülő problémák.” Az együttműködő partnerek közös eszköztárat állítottak össze, hogy a fent említett kérdések megválaszolásával segítsék a kulturális örökséggel, emlékezetpolitikával foglalkozó szervezeteket hasonló beszélgetőcsoportok kialakításában.

A projekt keretében minden résztvevő szervezet létrehozott egy kiállítást az ütköző örökségek témájában, a saját tevékenységi körének megfelelően. A magyar kiállítás ötletgazdája és kurátora Rényi András művészettörténész, esztéta volt. Olyan, a közönség által beküldött tárgyakat állítottak ki, amelyek a birtokosaikat az elmúlt száz év valamilyen történelmi traumájára (például a holokausztra, '56-ra vagy a kitelepítésre) emlékeztették. A tárgyak mellé rövid történeteket és egyéb dokumentumokat is kértek, ezeket egy QR-kód segítségével, online lehetett elolvasni. A tárlat azóta teljes egészében az internetre költözött, így utólag is [megtekinthető](#), sőt újabb emléktárgyak és beszámolók beérkezésével akár bővíthető is.

A trianoni békeszerződés 100. évfordulója alkalmából a Humán Platform Egyesület öt-

letpályázatot írt ki Rényi András vezetésével fiatal képzőművészeknek egy alternatív emlékmű tervére. A beérkezett pályaműveket egy utcai plakátkiállításon szerették volna bemutatni, de ez a koronavírus-járvány miatt csak online formában valósulhatott meg.

Lukács András szerint a konzorcium végig nagyon jól működött. „Az együttműködés alapja, hogy világosak legyenek a játékszabályok. Tudjuk, mi a cél, és mit kell megvalósítani, de ezen belül nagy önállóságot kapnak a partnerek. Megismertük és megértettük, hogyan működik a többi szervezet, csereutazásokon is részt vettünk.” A H CZ eredményeit 2020 novemberében egy nemzetközi online konferencián mutatták be. Az egyik legnagyobb siker, hogy a partnerség már a következő közös projektet tervezi.

Fotó: Heritage Contact Zone

HUMAN PLATFORM ASSOCIATION

Contact Zones in the Cross-section of History, Society and Culture

Heritage Contact Zone partner meeting

The *Heritage Contact Zone (HCZ)* project combines social conversations, civil society initiatives and memorial policy. The collaboration is coordinated by the Dutch [Stichting Herengracht](#) organisation, and among others, it includes such prestigious organisations as the [Goethe Institute](#) and [Culture Action Europe](#). Its Hungarian partner is the [Human Platform Association](#).

The Human Platform Association was founded in 2012 as the umbrella organisation of several civil organisations. In the beginning, many street actions were associated with them, later the emphasis was on supporting civil society initiatives. One of these initiatives was the *Living Memorial* movement, which started in 2014 as a protest movement against the memorial on Szabadság tér (Liberty Square) in Budapest. Sociologist Mária Heller, one of the initiators of the *Living Memorial*, presented the movement as follows: “We announced a flashmob, where

people brought objects that contrasted their own memories with the memorial. Since it was of great interest from the beginning, we thought that the counter-memorial is not enough, people need to listen to and experience each other’s stories and reflect on them. This is why we organise conversations on the Liberty Square, where anyone is welcome to sit with us, provided that they follow a few simple rules. The topics are determined collectively by the group, and besides World War II and the Holocaust, we also discuss the losses of the last hundred years caused by the malfunction of society.”

The movement quickly gained international fame, it was also invited to the OFF Biennale in 2015, and won numerous domestic and foreign awards. That is how the Dutch organisation developing the HCZ project noticed them. According to András Lukács, who is responsible for the administration of the project on behalf of the Human Platform Associ-

ation, the concept of the project was greatly inspired by the activity of Living Memorial. “Our main goal is to present a methodology to other civil organisations, museums and cultural curators on how to create social conversations on social conflicts. The name of *HCZ* suggests that there are always conflicting, confrontational heritages in society. The project seeks to answer how these conflicts can be resolved through conversation, how such communities can be formed, and how the arising problems can be managed.” The collaborating partners have developed a common toolkit to help cultural heritage and memory policy organisations set up similar discussion groups by answering the above questions.

Within the framework of the project, each participating organisation created an exhibition on the topic of conflicting heritage according to its own field of activity. The mastermind and curator of the Hungarian ex-

HUMAN PLATFORM ASSOCIATION

Heritage Contact Zone
partner
2018
€196 200

hibition was András Rényi art historian and aesthetician. The exhibited objects were submitted by the public; artifacts that reminded their owners of some historical trauma of the past hundred years (such as the Holocaust, the Hungarian Revolution of 1956 or the deportations). In addition to the objects, short stories and other documents were also requested, which could be read online using a QR code. By now, the exhibition has moved entirely to the Internet, so it can be viewed retrospectively, and can even be expanded with the submission of new memorabilia and memoirs.

On the occasion of the 100th anniversary of the Treaty of Trianon, the Human Platform Association, led by András Rényi, launched a design contest for young artists to design an alternative memorial. The submissions were to be presented at a street poster exhibition, but this could only be done online due to the coronavirus pandemic.

According to András Lukács, the consortium worked very well all along. “The collaboration is based on clear rules. We know the goal and what we should accomplish, but within these frames, the partners are given great independence. We got to know and understand how the other organisations work, and we also took part in exchange trips.” The results of *HCZ* were presented in November 2020 at an online international conference. One of the biggest successes is that the partnership is already planning the next joint project.

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MENEDZSEREK EGYESÜLETE

A bronzkortól a rendszerváltásig

Két sikeres pályázat, két nagyon különböző projekt: ez a Kulturális Örökség Menedzserek Egyesületének (KÖME) mérlege a Kreatív Európa programban. Bőczén Árpáddal, az egyesület elnökével és Berecz Zsuzsa projektmenedzserrel beszélgettünk.

2018-ban a kulturális örökség európai éve alkalmából meghirdetett speciális felhíváson nyert támogatást a *Journey to the Beginnings* (Utazás a kezdetekhez) című projekt a KÖME vezetésével. „A *Journey* nem úgy indult, mint a projektjeink általában – kitáláljuk, felépítjük, és meglátjuk, hogy másnak is tetszik-e –, hanem a *Pro Progressione* (a projektben partner, szintén magyar szervezet) keresett meg minket az ötlettel, és a koordinálásban is a társunk volt” – mondta el Bőczén Árpád az első Kreatív Európa által támogatott projektjük kezdeteiről.

Fő célkitűzésük eredetileg egy színházi kalandjáték fejlesztése és annak digitális adaptációja volt, amely a bronzkorba kalauzolja el az érdeklődőket. A KÖME feladata volt a tevékenységek kiértékelése, a kommunikáció támogatása, illetve a partnerek különböző vízióinak összehangolása. „Az volt a célunk, hogy a régészeti helyszínek ne csak egyszerűen befogadjanak egy művészeti projektet, hanem olyan termék létrehozására törekedjünk, amit később ők is magukénak éreznek, és beillesztenek a kínálatukba. Ez is egyfajta menedzsment: ugyan nem az uniós projekt menedzsmentje, hanem a termék bevezetéséé” – foglalta össze a KÖME szerepét a projektben az egyesület elnöke. „Mélyvízbe ugrottunk, de megtanultuk belőle, hogyan működjünk együtt más, akár hazai, akár külföldi szervezetekkel. Nagyon tetszett, hogy a

Journey to the Beginnings
(fotó: Székér Viktória)

pályázat nem olyan kötött, mint az általunk korábban ismert támogatási rendszerek, belefeér a kísérletezés és a változtatás.”

A *Journey* tanulságaira építve vágtak bele a második – jelenleg is tartó – kihívásba. A KÖME ezúttal öt partnerrel működik együtt, köztük a Közmű Egyesülettel, azaz a *Pneuma Szöv.* művészcsoporttal, akik a projekt művészeti koncepcióját dolgozták ki. „A kiindulópont a rendszerváltás volt, és annak lehetséges értelmezései mai kérdések alapján. A projektpartnerek az egykori Vasfüggöny mindkét oldaláról, több esetben kifejezetten annak határterületeiről hoznak be releváns tapasztalatokat, történeteket a közös munkába. Fontosnak tartottuk, hogy minden partner azzal foglalkozzon, ami ezen a témán belül a legjobban érdekli: így került a középpontba a média manipulatív szerepe, a fizikai és mentális határzónák, a közterek

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MENEDZSEREK EGYESÜLETE

Journey to the Beginnings

koordinátor 2018 €200 000

TV Free Europe - One and a half million Steps over Borders

koordinátor 2019 €192 765

mint a nyilvánosság terei, illetve közös nevezőként a művészek speciális helye az adott politikai rendszeren belül” – mondta a menet közben is sokat formálódó koncepcióról Berecz Zsuzsa. A partnerek, akik korábban még nem dolgoztak együtt, létrehoztak egy közös platformot, amely a televízió formátumát értelmezi újra. Ennek megfelelő címet kapott a projekt: *TV Free Europe (Szabad Európa TV) – Másfélmillió lépés a határokon át.*

Az együttműködésnek látható eredményei is vannak: 2020 szeptemberében például három helyi stúdióból közvetítették a *Szabad Európa TV* hibrid adását: a burgenlandi Felsőőrön, az Offenes Haus Oberwart (OHO) színháztermében szervezett közös talk show-ba Budapestről online kapcsolódtak be a művészek. „Valami olyasmit találtunk, amire tényleg szükség van: a projekt hatására egyszerre globális és lokális, helyi szinten reagáló, de másokkal nemzetközileg is

összekapcsolódó független média jött létre” – mondta Böczén Árpád.

„A munkamódszerünk változatlan, a nyitottságra épül – tette hozzá Berecz Zsuzsa. – Megnézzük, ki hogyan viszonyul a közösen kitűzött célokhoz, és hogyan tudunk alkalmazkodni a pandémia által teremtett körülményekhez. Az önértékelés nagyon fontos a munkánkban, mert ennek köszönhetően tudjuk egy másfél-két éves folyamat során is megtartani azt a kettőséget, hogy a cél megvalósítása közben is rugalmasan reagáljunk a mindenkori helyzetre.”

Mindketten fontosnak tartják kiemelni, hogy a *TV Free Europe* nem egy emlékezet-projekt, hanem művészeti módszerekkel keresik a rendszerváltás relevanciáját, a változás aktuális lehetőségeit. A KÖME munkatársai szerint ez az, ami összetartja a partnerséget, és egy jövőbeni együttműködés alapja is lehet.

Szabad Európa TV
(fotó: Matej Vidmar)

ASSOCIATION OF CULTURAL HERITAGE MANAGERS

From the Bronze Age to the Regime Change

Two successful proposals, two extremely different projects: this is the scale of the [Association of Cultural Heritage Managers](#) (KÖME) in the Creative Europe programme. We talked with Árpád Böczén, chairman of the association and Zsuzsa Berecz project coordinator.

In 2018, the [Journey to the Beginnings](#) project led by KÖME won a grant on the special call announced for the European Year of Cultural Heritage. “*Journey* did not start as our usual projects – we have an idea, we develop it, then see if others like it –, instead, we were contacted by [Pro Progressione](#) (a partner of the project, another Hungarian organisation) to implement the idea, and they also helped with coordination” – said Árpád Böczén about the beginnings of their first project funded by Creative Europe.

Originally, their main goal was to develop a theatrical adventure game and its digital adaptation that would guide those interested into the Bronze Age. KÖME’s task was to evaluate the activities, support communication, and harmonise the different visions of the partners. “Our goal was for archaeological sites not to simply accommodate an art project, but to strive to create a product that they would later feel like their own and could incorporate into their offerings. This is also a kind of management: although not the management of the EU project, but of the product launch” – summarised the chairman of the association the role of KÖME in the project. “We were thrown in at deep end, but we learned from it how to work with other, both domestic and foreign organisations. We really liked that the

proposal is not as restrained as the support systems we knew before, and that it is okay to experiment and modify.”

Based on the lessons of *Journey*, they embarked on the second challenge, which is still ongoing. This time KÖME works together with five partners, including Közmű Association, that is the [Pneuma Szöv.](#) artists co-op, who developed the artistic concept of the project. “The starting point was the regime change and its possible interpretations based on today’s questions. The project partners bring relevant experiences and stories to the joint work from both sides

ASSOCIATION OF CULTURAL HERITAGE MANAGERS

Journey to the Beginnings

koordinátor 2018 €200 000

TV Free Europe - One and a half million Steps over Borders

koordinátor 2019 €192 765

of the former Iron Curtain, in several cases specifically from its border areas. We considered it important that each partner address what interests them the most within the topic: this is how we started to focus on the manipulative role of media, physical and mental frontier zones, public places as the space of the public, and the special role of artists in a given political system as a common denominator” – said Zsuzsa Berecz about the concept that was modified several times along the way. Partners who have not worked together before have created a common platform that reinterprets the format of television. The project title became *TV Free Europe – One and a half million Steps over Borders*.

The collaboration has visible results as well: in September 2020, for example, *TV Free Europe* was broadcasted hybrid from three local studios: artists from Budapest joined the joint talk show at the Offenes Haus Oberwart (OHO) theatre in Oberwart, Burgenland. “We found something that is actually needed: the project created a media that is both global and local, independent, and that is responsive at a local level, but also connected to others internationally” – said Árpád Böczén.

“Our working method is unchanged, it is based on openness” – added Zsuzsa Berecz. – “We see how others relate to the goals we set together and how we can adapt to the circumstances created by the pandemic. Self-assessment is very important in our work, because thanks to this we can maintain the duality during the one and a half to two years long process, and we can re-

Journey to the Beginnings
(photo: Viktória Szekér)

act flexibly to the current situation while achieving the goal.”

They both consider it important to emphasise that *TV Free Europe* is not a memory project, instead, they are looking for the relevance of the regime change and the current possibilities of change through artistic methods. According to the colleagues of KÖME this is what holds the partnership together, and it can also be a base for a future collaboration.

Music Moves Europe

Music Moves Europe

Talán soha nem hallgattunk annyi zenét, mint napjainkban – a fesztiválokon, okos eszközökön és különböző platformokon felfoghatatlan mennyiségű tartalom vár ránk. Ezért különösen fontos, hogy az értékes tartalmak eljuthassanak a közönségükhöz – ezt segítik az Európai Bizottság Music Moves Europe előkészítő akciójának pályázata.

A zenének különösen nagy szerepe lehet a nyelvileg széttagolt Európa kulturális kommunikációjában. Ráadásul a zeneipar gazdasági értelemben is jelentős tényező, illetve sok izgalmas technológiai innováció kapcsolódik hozzá. A magyar zeneipar legváltozatosabb szereplői sikerrel éltek a Music Moves Europe nyújtotta lehetőségekkel.

Maybe we have never listened to as much music as we do today – an inconceivable amount of content awaits us at festivals, smart devices and different platforms. That is why it is extremely important that the valuable contents can reach their audiences – this is what Music Moves Europe preparatory action of the European Commission aims.

Music can have a significant role in the cultural communication of the linguistically fragmented Europe. Furthermore, the music industry is a significant factor from an economic point of view, and it is connected to many exciting technological innovations. The most diverse professionals of the Hungarian music industry could successfully benefit from the opportunities provided by Music Moves Europe.

Magyar szervezetek Music Moves Europe projektekben /
Hungarian organisations in Music Moves Europe projects

			Σ
2018	2	3	5
2019-20	4	4	8
Σ	6	7	13

 koordinátor partner

HARMED (fotó: Music Moves Europe)

EASTASTE

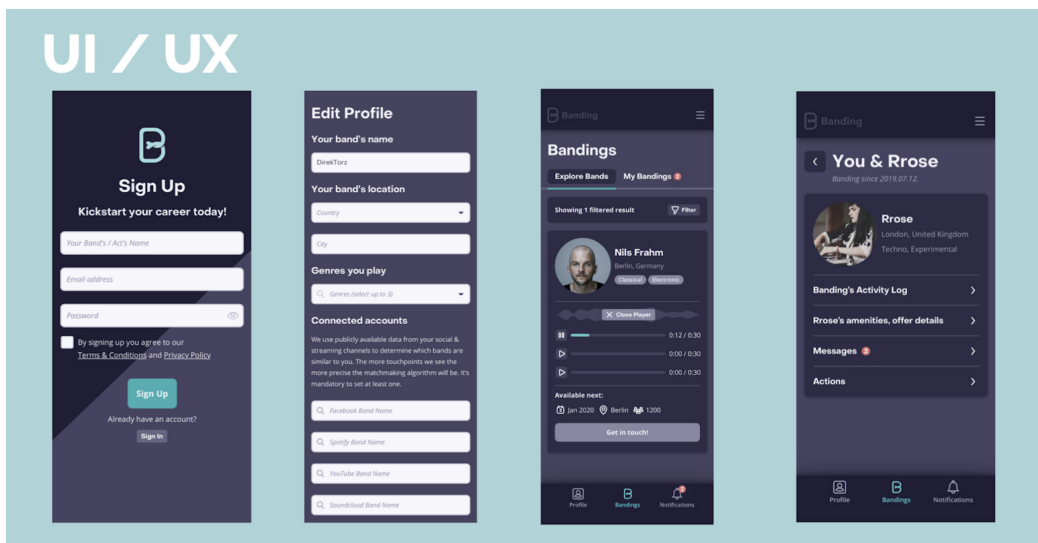
Magyar innováció segítségével találhatnak egymásra a zenekarok

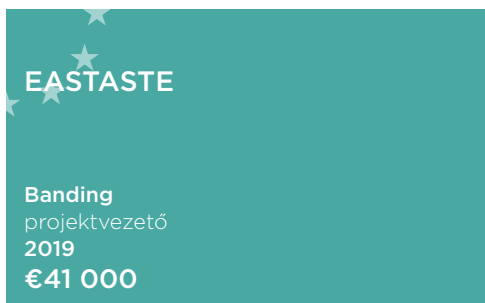
A Music Moves Europe előkészítő akció keretében 2018-ban Online és offline terjesztés címmel írt ki pályázatot az Európai Bizottság. Olyan kísérleti projekteket kerestek, amelyek az erős angolszász zenei dominancia ellensúlyozására találnak megoldásokat. A mindössze kilenc nyertes egyike a magyar Eastaste volt, akik a Banding nevű alkalmazás fejlesztésére pályáztak.

„Az alapfelvetésünk az volt, hogy nagyon sok zenekar szeretne külföldön játszani, de ezt különböző okok miatt nehezen tudja megtenni. Erre egy bevett iparági gyakorlat a cserekoncert, ami többnyire hasonló zenekarok között jön létre: elutaznak egymáshoz, közösen koncerteznek, ezáltal egymás közönsége is megismeri őket. Ilyen cserekapcsolatot megszervezni nagyon időigényes és nehézkes,

ezért próbáltunk erre egy technológiai megoldást találni” – mesélte a kezdetekről Horváth Renátó, az Eastaste egyik alapítója. Ez a technológiai innováció lett a *Banding* alkalmazás, aminek fejlesztésére harmincezer euró támogatást kaptak az Európai Uniótól.

Az applikáció fejlesztése közben rengeteg kihívással szembesült az Eastaste csapata, amiket azonban nem problémaként éltek meg. „Elkezdtük startupként felfogni ezt a folyamatot. A lényeg végig az volt, hogy kiderüljön, mire van igény, mit érdemes »lefordítani technológiára«, és mire nincs szükség. Ezért a fejlesztéssel párhuzamosan elkezdtük manuálisan párosítani a zenekarokat, és megfigyeltük a folyamatot: mik azok a pontok, ahol elakadnak a kommunikációban. Ebből rengeteget tanultunk. Bizonyos funkciókról kiderült, hogy

fölöslegesek az alkalmazásban, nem érdemes hónapokat szánni a fejlesztésükre. Sok volt az újratervezési pillanat.”

Az egyik leglátványosabb sikertörténet a Bohemian Betyars moszkvai koncertje volt: első oroszországi vendégszereplésükön több mint 7000 fős közönség előtt játszhattak. Kezdték beigazolódni az Eastaste igényekre és várható eredményekre vonatkozó feltevései – és akkor hirtelen jött a járvány, annak minden következményével. A Banding ötletgazdái azonban igyekeztek ebben a helyzetben is a lehetőségeket meglátni. „Bekerültünk a Design Terminal startupoknak szóló mentorprogramjába, és ez nagyon sokat segített abban, hogy milyen irányba lépünk tovább. Amikor a vírus miatt lemondták az összes koncertet, megpróbáltuk a közös dalszerzés felé terelgetni a már korábban egymásra talált zenekarokat. Így részesülnek a jogdíj-bevételekből, és promóciós lehetőséghez is jutnak, mi pedig segítjük őket a kiadásban és a különböző felületeken történő megjelenésben.” A közös dalszerzés mechanikája nagyon hasonlít a cserekoncertekben lévő zenekarok párosítására. „Mindkét esetben hasonló méretű közönséggel rendelkező, hasonló műfajú zenét játszó zenekarokat vagy előadókat párosítottunk össze. Több így létrejött dalt közel tíz ország húsz rádiója is rotációba vett. Kiemelt siker, hogy a harmadik ilyen kiadványunk, a magyar OIEE és a román Neon duó szerzeménye a feltörekvő európai tehetségek toplistájára, a [Music Moves Europe Talent Chartra](#) is felkerült.”

A zenekarokkal történő egyeztetés során gyakran az is kiderült, hogy szükségük van az Eastaste tapasztalataira a cserekapcsolatok

lebonyolításához. „A kezdetektől azt kommunikáltuk, hogy a koncertek szervezésében mi nem veszünk részt. Kiderült viszont, hogy jó, ha valaki fogja a kezüket, és segít nekik a gondolkodásban például azzal kapcsolatban, hogy melyik ország felé induljanak. Mivel ez a részünkről jelentős humán kapacitást igényelt, ezért előre meghatározott rendelkezésre állást, Skype-hívásokat, menedzseri feladatokat tartalmazó csomagokat kezdtünk el értékesíteni. Ezekre volt is kereslet, de a járvány miatt ezt a szolgáltatást felfüggesztettük.”

Az applikáció a projekt lezárulta előtt nem készült el, de a pályázati felhívás eredeti célja így is teljesült: létrejött egy működő platform – a *Banding* honlapja –, a fejlesztési folyamat során pedig megválasztották a pályázatban megfogalmazott kérdéseket, és fény derült a könnyűzenei szektor mobilitással kapcsolatos igényeire is. A *Banding* projekt hivatalosan véget ért, de az Eastaste-nek már van ötlete a folytatásra.

EASTASTE

Hungarian Innovation Helps Bands Find Each Other

As part of the Music Moves Europe Preparatory Action, the European Commission launched a call for proposals titled Online and Offline Distribution in 2018. It aimed to find pilot projects that could provide a solution to balance the strong Anglo-Saxon musical dominance. The Hungarian Eastaste was one of only nine winners, and they applied for the development of the [*Banding*](#) application.

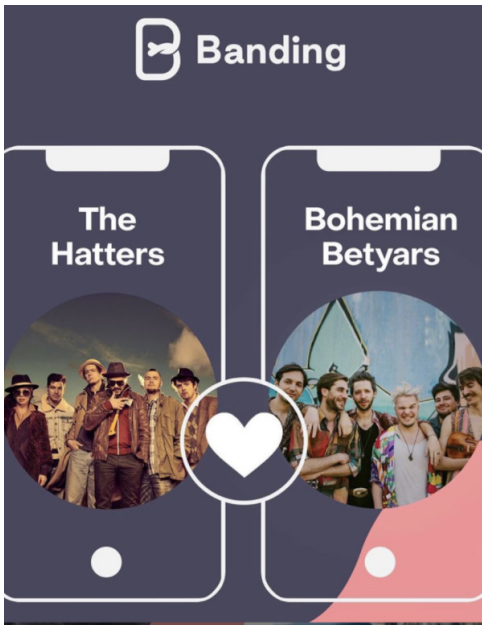
“Our basic assumption was that many bands would like to play abroad, but it is difficult to do so for various reasons. For instance, it is a common practice in the industry to exchange concerts, especially between similar bands: they travel to each other to give concerts together, so that their audiences can get to know the other band. The organisation of these concert exchanges, however, is extremely time-consuming and difficult, that

is why we tried to find a technological solution,” Renátó Horváth, one of the founders of Eastaste told us about the beginnings. This technological solution is the *Banding* application, for the development of which they received a thirty thousand euro grant from the European Union.

The Eastaste team had to face several challenges during the development of the application, but they did not consider them as problems. “We started to realise the process as a startup. The point was to find out what was needed, what was worth “translating into technology”, and what was not necessary. Thus, simultaneously with the development, we started to manually pair up the bands to observe at which points do they get stuck in communication. We learnt plenty from it. Certain features have been found to be redundant in the application, we realised

This is NOT an illustration!

it is not worth spending months on developing them. We redesigned the application many times.”

One of the most spectacular successes was the Moscow concert of the Hungarian band *Bohemian Betyars*: on their first guest appearance in Russia, they were able to play in front of an audience of more than 7,000 people. The assumptions of Eastaste about needs and expected results started to get confirmed – then suddenly came the pandemic, with all its consequences. The masterminds behind *Banding*, however, tried to focus on the opportunities even in this situation. “We got into the mentor programme of Design Terminal for startups, which helped a lot determining which way to move forward. When the concerts were cancelled due to the virus, we tried to persuade the bands we had already matched to write songs together. This way, they would receive royalties and promotions, and we could help them with

EASTASTE

Banding
coordinator
2019
€41 000

publishing and appearing on various platforms.” The mechanics of joint songwriting are very similar to pairing up bands in exchange concerts. “In both cases, we paired bands or performers with a similar size of audience playing similar genres. Several songs created in this way were rotated by twenty radios in nearly ten countries. A highlighted success is that our third such publication, the composition of the Hungarian OIEE and the Romanian Neon duo has been placed on the top list of emerging European talents, the [Music Moves Europe Talent Chart](#) as well.”

Negotiations with bands often revealed that the experiences of Eastaste are needed to conduct exchanges. “We communicated from the beginning that we do not participate in the organisation of concerts. However, it turned out that the bands often require someone to support them and help them think, for example, about which country to go to. Since this required significant human capacity on our part, we started selling packages with pre-defined availability, Skype calls, and managerial tasks. There was a demand for these, but the service was suspended due to the pandemic.”

The application was not completed before the end of the project, but the original purpose of the call for proposals was fulfilled: a working platform – the website of the *Banding* – was created, the questions raised in the proposal were answered during the development process, and it demonstrated what mobility needs the pop music sector has. Although the *Banding* project is officially over, Eastaste already has some ideas on how to continue.

FÓRUM A NÉPMŰVÉSZETÉRT ALAPÍTVÁNY

Világzenei képzés a legnagyobbaktól

A Music Moves Europe előkészítő akció zenei oktatási programokat is támogat. A mindössze kilenc nyertes pályázó egyike a Fórum a Népművészetért Alapítvány volt. Nyertes projektjük, a 2020 végén lezárult World Pitch feltörekvő világzenei alkotók szakmai érvényesülését segítette. Bellay Szilviával, az alapítvány elnökével és Fazekas Anna projektmenedzserrel beszélgettünk.

A Fórum a Népművészetért Alapítványt a Hangvető zenei társulás alapítói hozták létre, és – a külső szakértők kivételével – a Hangvető munkatársai dolgoznak a Fórumban is – tudtuk meg Bellay Szilviától. A Hangvető az évek során több alszervezetet is létrehozott: a családon belül az egyes cégek speci-

alizálódnak, az oktatási projekteket többnyire a Fórum bonyolítja le. Az eredetileg egyévesre tervezett *World Pitch* program karrierjük elején járó világzenei szakemberek számára kínált képzési lehetőséget, amelynek során a kiválasztott fiatalok a világzenei szféra nagyjaitól, első kézből szerezhettek praktikus, jól használható ismereteket. Többek között a menedzsment, az ügynöki munka, a programtervezés, a koncertszervezés, a PR, az újságírás és a kutatás területén képezheték tovább magukat a résztvevők. A program különlegessége, hogy a résztvevők saját projektjükkel pályáztak, amelyet a *World Pitch* keretén belül fejlesztettek, miközben egyéb ismereteket is megszereztek. A résztvevőkkel mentorok is foglalkoztak, aziktól személyre

World Pitch workshop a WOMEXen, Tampereben
(fotó: WOMEX)

FÓRUM A NÉPMŰVÉSZETÉRT ALAPÍTVÁNY

World Pitch
projektvezető
2019
€55 000

szabott tanácsokat is kaphattak a jövőbeli karrierjükhöz.

A képzési program megvalósításához a Fórum olyan rangos nemzetközi partnerekkel dolgozott együtt, mint a brüsszeli [BO-ZAR](#) és a WOMEX-et szervező Piranha Arts, a világzene legnagyobb presztízsű kiadója, a [Glitterbeat](#), egy neves holland booking iroda, az Earth Beat, valamint a Budapesten évente megrendezett [Dalszerző Expo](#) (DEX). A partnerek a legtehetségesebb jelentkezőknek fizetett gyakornoki helyeket ajánlottak fel, valamint tőlük érkeztek a fiatalokat mentoráló szakértők. „Úgy próbáltuk összegyűjteni a partnereket, hogy lefedjék a zenei piac különböző szegmenseit: legyen köztük zenész, producer, szervező, kiadó” – mondták el a Fórum munkatársai. „Nemzetközi pályázatot csak a kipróbált, »feketeöves« partnerekkel érdemes benyújtani. Mi szerencsések voltunk, mert a Hangvető kiterjedt kapcsolati hálójának köszönhetően viszonylag hamar megtaláltuk azokat, akikkel hatékonyan tudtunk együtt dolgozni.”

A képzési programban tíz fiatal szakember vehetett részt. „A diákokat pályázat útján választottuk ki. A felhívás terjesztésében a saját szakmai kapcsolataink mellett a partnereink is a segítségünkre voltak. A képzésben részt vevő tíz embert – illetve néhány plusz várólistás jelentkezőt – végül a mentorok választották ki. A jövőre nézve tanulság a számunkra, hogy a jelentkezésre legközelebb sokkal több időt kell hagyni. Nagy a verseny, ezért nagyon pontosan, részletesen kell bemutatnunk, hogy miről szól, mitől különleges a mi képzésünk, mit kap tőle a jelentkező. A fiatal menedzserek és zenészek naptára is tele van, és ne-

World Pitch workshop Veszprémben
(fotó: Demjén Attila)

hezen köteleződnek el egy évre” – mesélte a jelentkezési és kiválasztási folyamatról Belley Szilvia.

Az alapvetően személyes jelenlétén, aktív kapcsolaton alapuló képzést is érzékenyen érintette a koronavírus-járvány. A szervezők nagyon fontosnak tartották, hogy a diákok élő, személyes találkozás alkalmával mutathassák be, hogy min dolgoztak a program során, ezért a 2020 tavaszára tervezett utolsó workshopot és konferenciát az eredeti időpont helyett a 2020 őszén, Budapesten megrendezett WOMEX keretében szerették volna megtartani. A Hangvető által társszervezett világzenei expo azonban részben online formában valósulhatott meg végül, így a *World Pitch* is alkalmazkodott az új körülményekhez. „Úgy döntöttünk, hogy ebben a helyzetben talán azzal tudjuk a legjobban segíteni a résztvevőket, ha az élő kapcsolatteremtés helyett ahhoz kapnak útmutatást, hogy hogyan tudnak otthoni körülmények között egy profi videót elkészíteni, amelyben a saját projektjük fejlesztését mutatják be röviden, tíz percben” – mondta Fazekas Anna. Az elkészült videókat a World Pitch honlapján lehet megtekinteni. A szervezők pedig levonták a tanulságot: legközelebb az általános válságkezelésről, a stresszhelyzetek leküzdéséről szóló ismeretekkel is kiegészítik a képzési programot.

FORUM FOR FOLK ARTS FOUNDATION

World Music Training Programme from the Very Best

World Pitch workshop in Veszprém
(photo: Attila Demjén)

Music Moves Europe preparatory action also supports music education programmes. One of the only nine successful applicants was the [Forum for Folk Arts Fund](#). Their winning project [World Pitch](#), ending at the end of 2020, helped the professional empowerment of emerging world music professionals. We talked with Szilvia Bellay chairman of the foundation and Anna Fazekas project leader.

“The Forum for Folk Arts Fund was founded by the creators of [Hangvető](#) music association, and except for the external professionals, the colleagues of Hangvető work in the Forum as well,” informed us Szilvia Bellay. Over the years, Hangvető made several sub-organisations: within the family, each company specialises in a specific area. Forum is mostly responsible for the educational projects. Originally planned for one

year, the *World Pitch* programme offered training opportunities for early career world music professionals, during which the selected young people could gain practical, usable knowledge at first hand from the best professionals of the world music industry. Among other things, participants were able to develop their skills in management, agency work, programme planning, concert organisation, PR, journalism and research. As a special feature of the programme, the participants could apply with their own projects, which they further developed within the framework of *World Pitch*, while also gaining knowledge in other fields. The participants had mentors too, from whom they received personalised advice for their future careers.

To implement the training programme, Forum has worked with prestigious international partners such as [BOZAR](#) in Brussels;

Piranha Arts organising WOMEX; Glitterbeat, the most prestigious publisher of world music; [Earth Beat](#), a renowned Dutch booking office, and [Songwriting Expo](#) (DEX) organised annually in Budapest. The partners offered paid traineeships to the most talented applicants, as well as experts mentoring them. “We tried to invite partners from various segments of the music industry, including musicians, producers, organisers and publishers,” said the colleagues of Forum, “An international application is worth submitting with proven, ‘black belt’ partners only. We were lucky because thanks to the extensive contact network of Hangvető we could relatively easily find those with whom we were able to work effectively.”

Ten young professionals could participate in the training programme. “The students were selected through an application process. In addition to our own professional relationships, our partners also helped us spread the call. The ten people participating in the training – and a few extra waiting list

FORUM FOR FOLK ARTS FOUNDATION

World Pitch
coordinator
2019
€55 000

applicants – were eventually selected by the mentors. What we learned from this year is that in the future, we should leave much more time to apply. Due to the highly competitive environment, we have to show very precisely and in detail what our training is about, what makes it special, and what the applicant gains from it. The schedule of young managers and musicians is also quite busy, thus, they find it difficult to commit for a whole year,” Szilvia Bellay said about the application and selection process.

The coronavirus pandemic had a direct effect on the training too, as it is primarily based on personal presence and active contact. The organisers considered it very important for the students to be able to present what they worked on during the programme at a personal meeting; therefore, they wanted to hold the last workshop and conference – which was originally planned for spring 2020 – in the framework of WOMEX in Budapest in autumn 2020. However, the world music expo co-organised by Hangvető eventually took place partly online, thus, World Pitch also adapted to the new circumstances. “We decided that in this situation, perhaps the best way to help participants is by giving them instructions on how to make a professional video at home, in which they can shortly present the development of their own project in ten minutes, instead of a personal meeting,” Anna Fazekas said. The completed videos are available on the website of *World Pitch*. The organisers learned the lesson: next time, the training programme will include general crisis management and knowledge on how to cope with stressful situations as well.

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Magyarország új kulturális-kreatív régiója

A szervezők reményei szerint mindenkinek életre szóló élményt jelent majd sokszínű programjaival az EKF (Európa Kulturális Fővárosa) 2023-as programsorozata, amelyet Veszprém és a Bakony-Balaton régió közös pályázattal nyert el. Céljuk, hogy az EKF címmel együtt járó fejlesztések a térséget európai szintű kulturális-kreatív színtérré emeljék.

Bár az *Európa Kulturális Fővárosa* cím csak egy évre szól, a program sikere szempontjából meghatározóak az előkészületi évek. A civil és önkéntes programok, a pályázati rendszer felépítése, a művészeti és kreatív elemek kidolgozása, az infrastrukturális fejlesztések mind azt a célt szolgálják, hogy a címet viselő város felkészüljön a nemzetközi figyelemre, és sikerrel vezényelje le az EKF-év sok száz programját. Ennek megfelelően a cím elnye-

rése óta eltelt két év a háttérmunka és a felkészülés jegyében zajlott, ám ez nem jelenti azt, hogy ne lennének máris látható eredményei a szervezők fáradozásainak. 2020-ban a pandémia ellenére is számos fesztivállal (például az Utcazene Fesztivállal vagy a balatonfüredi Quasimodo Költőversennyel) dolgoztak együtt, megszervezték az első saját nagyrendezvényt, a Filmpikniket, novemberben pedig Veszprém-ben rendezték meg a Music Hungary Konferenciát.

Kulcsfontosságú, hogy a Veszprém-ben és a régióban élők a sajátjuknak érezzék az EKF-et. Ehhez elengedhetetlen, hogy ne csak a nézőközönség sorából élvezzék a rendezvényeket, hanem ötletgazdaként, szervezőként is alakíthassák a programkínálatot. A helyiek megszólítása mellett ugyanakkor a Veszprém-

Foto: Veszprém-Balaton 2023 EKF

Fotó: Veszprém-Balaton 2023 EKF

rém-Balaton 2023 csapata nagy hangsúlyt helyez mind a belföldi, mind pedig a nemzetközi turizmusra, hiszen az *Európa Kulturális Fővárosa* címnek, valamint a hazai és nemzetközi szinten is elismert kulturális kínálatának köszönhetően Veszprém és a Balaton megkérdőjelezhetetlen idegenforgalmi célponttá tud válni Európa-szerte – a hagyományos idegenforgalmi szezon időszakán túl is. Az EKF-cím segíthet abban, hogy a szezonálitáson túllépve megmutassák a világnak, hogy a térség egész évben minőségi programokat kínál az odalátogatóknak.

A nemzetközi „EKF-család” remek lehetőséget ad a jó gyakorlatok megosztására, tapasztalatcserére és a régió Európában történő széleskörű bemutatkozására, így a *Veszprém-Balaton 2023* programja is prioritásként kezeli a korábbi évek és a közeljövő EKF-városaival való szoros együttműködést. Veszprém testvérvárosait és egyéb nemzetközi kapcsolatait is igyekeznek minél sikeresebben bevonni a programfejlesztés különböző területeibe és a programok megvalósításába.

A *Veszprém-Balaton 2023* programja nagy hangsúlyt fektet a környezeti és társadalmi fenntarthatóságra: környezetvédelmi témájú workshopokat szerveznek, jövőbe mutató technológiákra alapozó, víz-, nap- vagy emberi energiával hajtott, high-tech művészi alkotások létrehozását támogatják, valamint a programok zöldítését és a zöld közlekedési lehetőségek minél szélesebb körű használatát szorgalmazzák.

Új rendezvényhelyszínnek építése helyett a már meglévő, esetleg használaton kívül álló tereket ruházzák fel új funkciókkal és töltik meg élettel.

Kiemelt célcsoportként tekintenek a fiatalokra: 2020 tavaszán elindult az önkéntes program „Ragyogók” néven, a veszprémi Pannon Egyetemmel kötött stratégiai partnerség részeként pedig a hallgatók az egyetemi oktatás keretében tematikus EKF-kurzuson vehetnek részt, ahol tanáraikkal közösen dolgozhatnak a nyertes pályázatban megfogalmazott célok gyakorlati megvalósításán. Fontos stratégiai cél továbbá a családok bevonása a kulturális életbe, ezért kifejezetten gyerekközpontú eseményeket is kínálnak majd.

Az EKF-programnak természetesen nemcsak társadalmi, de komoly gazdasági hatásaival is számolnak, a tervek szerint új fejlődési pályára állhat a régió és valódi térségi együttműködés jön létre. Olyan térségi modellen dolgoznak, amely a helyi adottságokon alapul, és elsősorban a kultúrára és a kreatív iparra támaszkodva eredményez gazdasági növekedést.

A siker érdekében tehát a *Veszprém-Balaton 2023* stábja nagy hangsúlyt fektet a közösségépítésre, az innovációra, a fenntarthatóságra. Ha mindez megvan, akkor következhet az ünnep, ami az életöröm régiójává teszi a térséget. A *Veszprém-Balaton 2023 – Európa Kulturális Fővárosa* program minden bizonnyal minden résztvevőjének életre szóló élményt fog nyújtani.

VEB 2023

Hungary's New Cultural-creative Region

The organisers hope to make the European Capital of Culture (ECOC) in 2023, won by Veszprém and the Bakony-Balaton region with a joint proposal, an experience of a lifetime for everyone thanks to its diverse programme. Their goal is to make the region a cultural and creative hub at a European level with the developments associated with the ECOC title.

Although the *European Capital of Culture* title is for one year only, the years of preparation are crucial to the success of the programme. Civil and voluntary programmes, the structure of the application system, the development of artistic and creative elements, and the infrastructural development all serve the purpose of preparing the city holding the title for international attention and successfully conducting the hundreds of events of the *ECOC* year. Accordingly, the last two years since the title has been awarded have been spent in the spirit of background work and preparation, but this does not mean that the results of the organisers' efforts are not already visible. Despite the pandemic, in 2020 they collaborated with several festivals (e.g. with the Street Music Festival, or the Salvatore Quasimodo poetry competition in Balatonfüred), organised their first own large event, the Film Picnic, and also the Music Hungary Conference in Veszprém in November.

It is of key importance that people living in Veszprém and in the region can claim the *ECOC* as their own. It is therefore crucial that they not only enjoy the events as an audience, but also be able to shape the programme with their own ideas as well. At the same time, in addition to addressing the locals, the

Veszprém-Balaton 2023 team places great emphasis on both domestic and international tourism, since Veszprém and Lake Balaton can become popular tourist destinations across Europe thanks to the *European Capital of Culture* title and its cultural offer recognised both domestically and internationally – also beyond the traditional tourist season. The *ECOC* title can help to show the world that the region offers quality programmes to visitors all year round and not just in the main season.

Photo: Veszprém-Balaton 2023 EKF

Photo: Veszprém-Balaton 2023 EKF

The international “ECOC family” provides a great opportunity to share practices and exchange experiences and helps the widespread presentation of the region in Europe, thus, the *Veszprém-Balaton 2023* programme also prioritises close co-operation with the *ECOC* cities of previous years and those of the near future. They also try to involve the twin cities of Veszprém and its other international relations as successfully as possible in the various areas of programme development and the implementation of the programmes.

The *Veszprém-Balaton 2023* programme places great emphasis on environmental and social sustainability: they organise environmental workshops, support the creation of high-tech works of art based on future technologies, powered by water, solar or human energy, and promote the greening of the programmes and the widest possible use of green transport options.

Instead of building new event venues, existing, sometimes unused spaces are endowed with new functions and filled with life.

The key target group is the young: in the spring of 2020, a voluntary programme called “Shine together” was launched, and as

part of a strategic partnership with the University of Pannonia in Veszprém, students can take part in a thematic *ECOC* course in the framework of university education, where they can work with their teachers to put the goals set out in the winning application into practice. Involving families in the cultural life is also an important strategic goal, that is why they will also offer specifically child-centred events.

Of course, besides the social effects also major economic impact is expected from the *ECOC* programme; the region is planned to set on a new development course and real regional co-operation will be established. They work on a regional model that is based on local values and results in economic growth, relying primarily on culture and creative industries.

Therefore, in order to succeed, the staff of *Veszprém-Balaton 2023* places great emphasis on community building, innovation and sustainability. Once you have all this, the celebration can ensue, making the area a region of joy of life. The *Veszprém-Balaton 2023 – European Capital of Culture* programme will certainly provide a lifelong experience for all its participants.

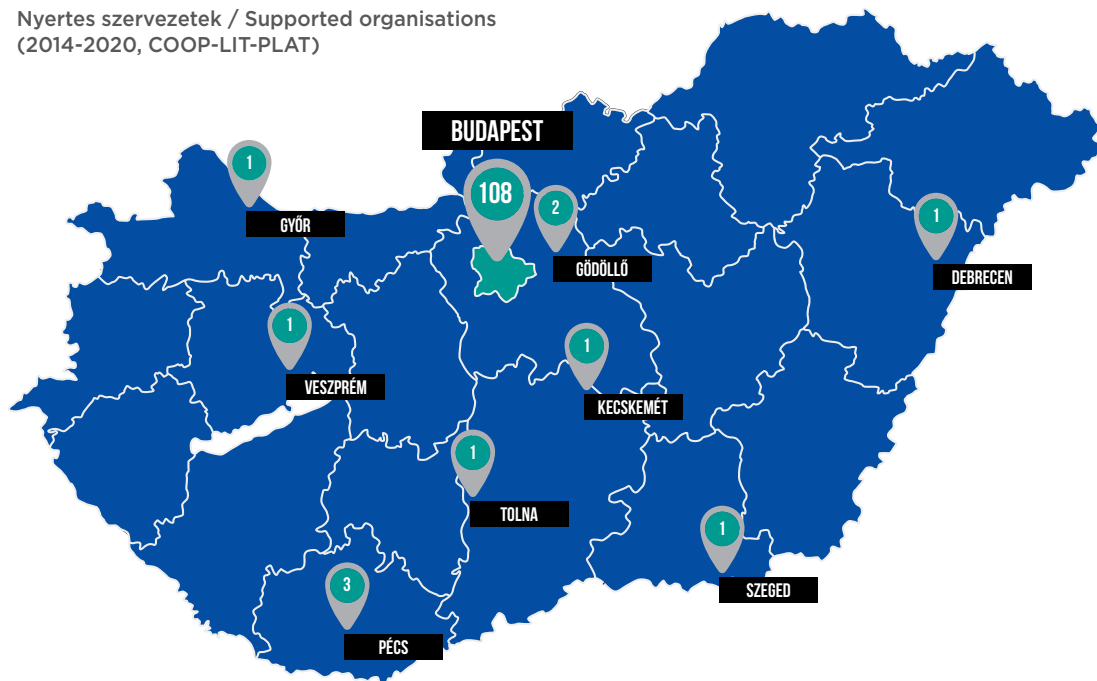
Támogatást nyert magyar szervezetek száma /
Number of supported Hungarian organisations.

	COOP	LIT	PLAT	Σ
2014	12	6	4	22
2015	9	8	1	18
2016	6	2		8
2017	4	1	7	12
2018	19	4		23
2019	18	1		19
2020	16	1		17
Σ	84	23	12	119

Több mint / More than
7 000 000 EUR

támogatás magyar szervezeteknek
2014-2020 között /
support for Hungarian organisations
between 2014-2020

Nyertes szervezetek / Supported organisations
(2014-2020, COOP-LIT-PLAT)

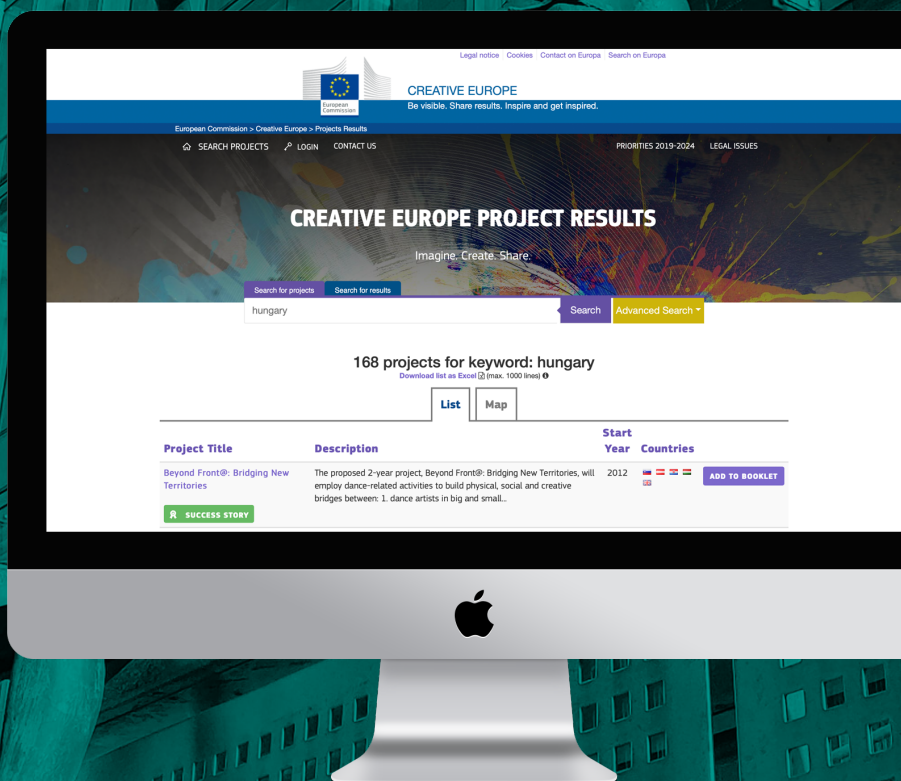

Fedezd fel a támogatást nyert projekteket, meríts ötleteket és találj partnereket a következő projektedhez a Kreatív Európa program online adatbázisában!

Explore funded projects, find inspiration and look for partners for your future projects in the online database of Creative Europe project results.

ec.europa.eu/programmes/creative-europe/projects/

kultura.kreativeuropa.hu

Kreatív Európa történetek

Creative Europe
Stories

Kreatív
Európa
Kultúra

Sikeres
magyar
projektek

Successful
Hungarian
Projects